

Programmabegroting 2019

datum 2 oktober 2018

Corsanummer: 18int07854

Gemeente Alphen-Chaam
Postbus 3
5130 AA Alphen (NB)

Telefoonnummer 14 013
Email: info@alphen-chaam.nl
website: www.alphen-chaam.nl

Voorwoord

Op 21 juni 2018 is de perspectiefnota 2018-2022 behandeld waarbij invulling is gegeven aan het raadsakkoord 2018-2022 “HART VOOR DE LEEFOMGEVING”. Uw raadsakkoord geeft de koers, de plannen en de financiële kaders weer voor de komende vier jaar.

In deze programmabegroting vertalen wij onze plannen naar concrete doelstellingen en activiteiten voor 2019. Hierbij blijven we binnen de financiële kaders die bij de perspectiefnota zijn vastgesteld. In de programma's gaan we hier verder op in.

De september-circulaire 2018 van de algemene uitkering van het gemeentefonds was bij het opstellen van de primaire begroting nog niet bekend. De, helaas, negatieve effecten van de september-circulaire voor de gemeente Alphen-Chaam, hebben we meegenomen in de eerste begrotingswijziging.

Financieel perspectief

De primaire begroting 2019 inclusief de effecten van de septembercirculaire 2018 met daarbij de genoemde begrotingswijzigingen, zorgen voor een structureel sluitend begrotingssaldo.

Door grote investeringen de afgelopen jaren en de komende jaren slagen wij er in een goed voorzieningenniveau te realiseren. De keerzijde hiervan is dat we ons dan ook voor komende jaren financieel vastleggen. Hierdoor zijn we kwetsbaar in onze exploitatie. Willen we kunnen meebewegen met de ontwikkelingen om ons heen, moeten we ruimte hebben in ons huishoudboekje. Deze noodzaak is bij het opstellen van de begroting bevestigd door de negatieve effecten van de septembercirculaire.

Hierdoor hebben we in de voorbereiding van deze begroting een aantal keuzes gemaakt om tot een sluitend structureel begrotingssaldo te komen. Wij vinden dit, net zoals u, belangrijk omdat we door het presenteren van een structureel sluitende begroting laten zien dat we een verantwoord financieel beleid voeren.

Het weerstandsvermogen zoals geschetst in de begroting, dat een maatstaf is voor de financiële reserve, ontwikkelt zich de komende jaren volgens afspraak. Wel kunnen risico's die zich voordoen een groot nadelig effect hierop hebben.

We zien financiële risico's op het gebied van met name jeugdzorg. Maar door ontwikkelingen en maatregelen op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau verwachten we deze risico's te kunnen beperken.

College van Burgemeester en Wethouders,
2 oktober 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	5
Inleiding.....	7
Beleidsbegroting	15
Programmaplan	17
Bestuur en ondersteuning	19
Veiligheid.....	25
Verkeer, vervoer en waterstaat	33
Economie.....	37
Onderwijs	41
Sport, cultuur en recreatie.....	47
Sociaal domein	57
Volksgezondheid en milieu	75
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	83
Algemene dekkingsmiddelen	91
Overhead.....	95
Vennootschapsbelasting	99
Onvoorzien	101
Paragrafen.....	103
Paragraaf A: Lokale heffingen	105
Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	113
Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen	119
Paragraaf D: Financiering	123
Paragraaf E: Bedrijfsvoering.....	127
Paragraaf F: Verbonden partijen.....	129
Paragraaf G: Grondbeleid	135
Financiële begroting	137
Overzicht van baten en lasten	139
Incidentele baten en lasten.....	141
Overzicht van reserves en voorzieningen	143
Overzicht mutaties reserves	145
Investeringsplan 2019 - 2022	147
Investerings- en financieringsstaat	149
EMU-Saldo.....	150
Lijst gebruikte afkortingen	151

Inleiding

In deze inleiding geven wij een toelichting op de aanpassingen van het financieel meerjarenperspectief ná het publiceren van de perspectiefnota 2019. De voorstellen voor nieuw beleid en de budgetbijstellingen bestaand beleid zoals die zijn opgenomen in de perspectiefnota 2019 zijn bij het opstellen van de begroting nogmaals tegen het licht gehouden.

Financieel meerjarenperspectief 2019-2022

Het vertrekpunt voor de begroting 2019 is de perspectiefnota 2019. Het financieel meerjarenperspectief 2019-2022 zag er in de perspectiefnota, die in de raad van 21 juni 2018 behandeld is, als volgt uit:

	2019V/N	2020V/N	V/ 2021N	2022V/N
A Saldi uit de mjr 2018-2021 (incl. 1e wijziging)	-166 V	-74 V	-179 V	-203 V
B Structureel effect jaarstukken 2017	273 N	244 N	215 N	190 N
C Begrotingswijzigingen na het vaststellen begroting 2018	40 N	40 N	40 N	40 N
D Budgetbijstelling bestaand beleid (1e Turap/PPN2019)	193 N	325 N	536 N	716 N
E Bijdrage ABG	223 N	190 N	191 N	191 N
F Algemene uitkering gemeentefonds	-549 V	-887 V	-1.153 V	-1.660 V
G Nieuw beleid (1e Turap/PPN2019)	139 N	155 N	165 N	120 N
Resultaat Perspectiefnota 2019	153 N	-7 V	-185 V	-606 V

Verwerkte budgetaanpassingen:

In het traject van de perspectiefnota 2019 naar de voorliggende begroting 2019 zijn alle voorstellen voor nieuw beleid en de budgetbijstellingen en de bestaande budgetten in opdracht van het college nogmaals tegen het licht gehouden. Onderstaande wijzigingen zijn verwerkt in deze begroting:

	2019 V/N	2020 V/N	2021 V/N	2022 V/N
A Resultaat Perspectiefnota 2019	153 N	-7 V	-185 V	-606 V
B Doorbelasting onderhoud ABG	-30 V	-30 V	-30 V	-30 V
C Budgettaire effect meicirculaire '18	-30 V	164 N	154 N	313 N
D Stelpost plafond BCF	-69 V	-69 V	-69 V	-69 V
E Fout in rekenmodel ministerie	0	-109 V	0	0
F Wachtgeld wethouders	0	0	0	60 N
G Werkkostenregeling	24 N	24 N	24 N	24 N
H Actualisatie WWB uitkeringen	14 N	14 N	14 N	14 N
I Indexering lasten afvalinzameling	-28 V	-28 V	-28 V	-28 V
J Actualisatie rentelasten	8 N	30 N	28 N	29 N
K Incidentele lasten tlv Algemene Res.	-45 V	-45 V	-45 V	0
L Ondersteuning griffie	-16 V	-16 V	-16 V	-16 V
M Budget lichte ondersteuning	-12 V	-12 V	-12 V	-12 V
N Geen bezuiniging Effe buurten	16 N	16 N	16 N	16 N
O Viering 75 jarige bevrijding	8 N	8 N	0	0
P Arealontwikkeling woningen	-20 V	-34 V	-44 V	-54 V
Q Diverse kleine verschillen	-5 V	-28 V	-8 V	31 N
Resultaat begroting 2019	-32 V	-122 V	-201 V	-328 V

Toelichting op de verwerkte budgetaanpassingen:

A: Resultaat Perspectiefnota 2019:

Dit betreft het resultaat zoals dat weergegeven is in de perspectiefnota 2019 op bladzijde 11.

B: Doorbelasting onderhoud ABG

De kosten van huisvesting van de gebouwen van de gemeente komen voor rekening van de ABG. Het betreft hier de storting in de onderhoudsvoorziening van het gemeentekantoor.

C: Budgettair effect meicirculaire 2018

Het effect van de meicirculaire 2018 kon door het late tijdstip van beschikbaar komen niet verwerkt worden in de perspectiefnota 2019. De effecten zijn via een raadsinformatiestuk op 21 juni 2018 in de raadsvergadering behandeld. De financiële verwerking wordt nu gedaan.

D: Stelpost plafond BCF

Bij de invoering van het BTW-compensatiefonds is een budget onttrokken aan het gemeentefonds. Jaarlijks wordt gekeken of er door de gemeenten meer of minder gedeclareerd is bij het BTW-compensatiefonds. Het tekort of overschot wordt achteraf verrekend met het gemeentefonds. Tot nu werd een voorschot gegeven op de inschatting in welke mate de declaraties van gemeenten onder het BCF-plafond blijven. Die bedragen liepen op tot € 901 miljoen aan het eind van de meerjarenraming. Er was grote twijfel aan de juistheid van die inschatting. Er komt nu een andere regeling. Met ingang van 2019 wordt namelijk de opgenomen voorschotten afgehaald tot het volledige bedrag dat in 2022 cumuleert naar € 901 miljoen. In de toekomst wordt jaarlijks op basis van de laatste inzichten bij de septembercirculaire van dat jaar een nieuw voorschot gegeven. Dat voorschot wordt vervolgens afgerekend bij de meicirculaire in het volgende jaar. Bijstelling vindt plaats in september 2018, terwijl afrekening volgt bij de meicirculaire 2019. Wel wordt in deze circulaire de structurele doorwerking ervan naar latere jaren afgehaald. Al met al een flinke aderlating in het budgettair kader van de gemeenten. De provinciaal toezichthouder stond de voorschotregeling immers als structureel dekkingsmiddel toe in de (meerjaren)-begroting. Omdat de basis daarvoor – hoe wankel altijd ook – wordt weggenomen, betekent het dat veel gemeenten hun begrotingen zullen moeten aanpassen (minder inkomsten op het moment van het opstellen van de begroting). De toezichthouders hebben gezamenlijk besloten op welke wijze de gemeenten een inschatting mogen maken met betrekking tot de hoogte van hun aandeel. Deze rekenwijze leidt tot een structureel bedrag van € 69.000 dat mag worden meegenomen als geprognosticeerde bate. Wel moet gezegd worden dat de gemeenten er uiteindelijk niet op tekort komen. Immers, bij de afrekening bij de meicirculaire T+1 krijgen de gemeenten waar ze recht op hebben.

E: Fout in rekenmodel ministerie

Bij de meicirculaire 2018 zijn door het ministerie rekenmodellen beschikbaar gesteld. Met deze rekenmodellen kunnen de toekomstige baten uit het gemeentefonds ingeschat worden. In het betreffende rekenmodel is een fout geslopen. Pas in latere instantie is deze fout door het ministerie hersteld.

F: Wachtgeld wethouders

In de begroting wordt vanaf 2022 rekening gehouden met de mogelijkheid dat er wachtgeld uitgekeerd moet gaan worden voor wethouders.

G: Werkkostenregeling

Dit betreft de belasting die wij als gemeente af moeten dragen over de kostenvergoedingen aan personen op de loonlijst van Alphen-Chaam. In de werkkostenregeling wordt geregeld dat een bepaald percentage over de loonsom belastingvrij verstrekt worden aan kostenvergoedingen. Over het meerdere moet fors belasting afgedragen worden. Door het kleine personeelsbestand (burgemeester, wethouders en griffier) wordt het vrijgestelde bedrag snel overschreden. Onder de kostenvergoedingen vallen de kostenvergoedingen van de burgemeester, wethouders, griffier en de raadsleden.

H: Actualisatie WWB uitkeringen

De wetgeving rondom de financiering van de uitkeringen aan de inwoners is zodanig dat een percentage over de te ontvangen rijksbijdrage als eigen risico genomen moet worden. Pas bij een overschrijding van het eigen risico kan beroep gedaan worden op de vangnetuitkering. In onze begroting wordt rekening gehouden dat de werkelijke lasten van de uitkeringen hoger zijn dan de inkomsten. Als nadeel nemen wij het eigen risico mee. Hierdoor wordt de kans dat wij hierop op een later moment een nadeel moeten melden een stuk kleiner. De huidige inschatting wordt als realistisch gezien.

I: Indexering lasten afvalinzameling

De lasten van de inzameling van afval wordt afgezet tegen de inkomsten uit afvalstoffenheffing. Een onderdeel van de lasten zijn de kosten van de ABG. Deze lasten worden nu ook geïndexeerd. Het betreft hier een interne verrekening van de kosten van de ABG, geen verhoging van de betalingen aan de ABG.

J: Actualisatie rentelasten

De rentelasten zijn (met o.a. het investeringsplan als grondslag) geactualiseerd.

K: Incidentele lasten ten laste van de algemene reserve

In de perspectiefnota 2019 zijn een aantal incidentele lasten opgenomen die gedekt worden uit structurele baten. Namelijk de kosten van de programmamanager invoering omgevingswet, een projectleider voor het digitaal stelsel omgevingswet en de cultuuromslag veranderingen omgevingswet. Deze lasten worden in deze begroting gedekt uit de algemene reserve.

L: Ondersteuning griffie

In de perspectiefnota 2019 was rekening gehouden met de uitbreiding van de ondersteuning van de griffier met 0,5 Fte. In overleg wordt deze uitbreiding nu structureel voor 0,25 Fte in de begroting opgenomen. Na de indiensttreding van de nieuwe griffier zal alsnog bezien worden wat er aan ondersteuning noodzakelijk is. (in de 1e begrotingswijziging wordt dit aangepast naar structureel 0,5 Fte vanaf 2020)

M: Budget lichte ondersteuning

In de begroting 2018 was in jaarschijf 2019 een bedrag opgenomen van € 47.000 voor lichte ondersteuning. Dit bedrag blijkt achteraf te hoog te zijn geweest. Dit budget wordt na een verlaging van € 12.000 toegevoegd aan de begrotingspost subsidieplafond lichte ondersteuning.

N: Geen bezuiniging Effe Buurten

De eerder voorgenomen afbouw van de professionele inzet van 'effe buurten' draaien we terug omdat we zien dat het initiatief voorziet in een behoefte en bijdraagt aan minder individuele voorzieningen (individuele begeleiding). Maar ook omdat we een groei van de doelgroep voorzien, door de vergrijzing en de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

O: Viering 75 jarige bevrijding

Voor de viering van de bevrijding 75 jaar geleden is in 2019 en 2020 een incidenteel budget van € 7.500 (2x) opgenomen.

P: Areaalontwikkeling woningen

De OZB inkomsten stijgen door de uitbreiding van het aantal woningen in onze gemeente.

Q: Diverse kleine verschillen

Bij het actualiseren van de meerjarenraming worden verschillende posten geactualiseerd, waaronder het grondbedrijf. Hierdoor ontstaan onder andere verschillen op de doorbelaste rente.

1e begrotingswijziging

Na het opstellen van voorliggende begroting heeft nog een aantal wijzigingen/ontwikkelingen plaatsgevonden die financiële gevolgen hebben. Deze zijn samengevat in onderstaande tabel. Betreffende financiële gevolgen worden meegenomen in de 1e begrotingswijziging. Deze wijzigingen zijn cijfermatig niet verwerkt in deze programmabegroting. De raad wordt dus gevraagd naast de primaire programmabegroting, ook onderstaande 1e begrotingswijziging vast te stellen.

Bedragen x € 1.000	2019 V/N	2020 V/N	2021 V/N	2022 V/N
A Resultaat Programmabegroting 2019	-32 V	-122 V	-201 V	-328 V
B Effect septembercirculaire 2018	95 N	103 N	113 N	76 N
C CAK invoering abonnementstarief*	-20 V	0	0	0
D Ondersteuning griffie	0	16 N	16 N	16 N
E Verhoging OZB 4% extra	-80 V	-80 V	-80 V	-80 V
Resultaat na 1e begrotingswijziging	-37 V	-83 V	-152 V	-316 V

* Incidenteel voordelig

B: Effect septembercirculaire 2018

De septembercirculaire laat onderstaand beeld zien:

Bedragen x € 1.000	2019V/N	2020V/N	2021V/N	2022V/N
Meicirculaire 2018	12.263	12.688	13.060	13.420
Septembereirculaire 2018	12.232	12.676	13.025	13.396
Verschil september - mei	31 N	12 N	35 N	24 N
Hogere bijdrage WSW middelen	51 N	78 N	65 N	39 N
Middelen Rijksvaccinatieprogramma	9 N	9 N	9 N	9 N
Middelen Toezicht & handhaving kinder- en gastouderopvang	4 N	4 N	4 N	4 N
Budgettair effect	95 N	103 N	113 N	76 N

C: CAK invoering abonnementstarief

Op dit moment lopen de discussies over de invoering van het abonnementstarief. De meningen tussen de VNG en het ministerie zijn uiteenlopend. Wij verwachten dat de invoering niet al in 2019. Daarnaast zijn er nog onduidelijkheden over de effecten voor de gemeenten. De in de perspectiefnota 2019 voorgestelde verlaging van de inkomsten stellen wij voor 1 jaar uit.

D: Ondersteuning griffie

Per abuis is de ondersteuning griffie vanaf 2020 maar voor 0,25 Fte uitbreiding meegenomen. Dit had 0,5 Fte uitbreiding moeten zijn. Enkel in 2019 wordt er rekening gehouden met 0,5 Fte voor een half jaar (=0,25 Fte)

E: Verhoging OZB inkomsten

In de huidige begroting worden de OZB inkomsten enkel geïndexeerd met de percentages waarmee door het rijk in de algemene uitkering gerekend wordt. Met deze wijziging laten wij de OZB inkomsten met 4% extra stijgen. Voor een gemiddelde woning zal dit resulteren in een lastenverzwaring van ongeveer € 13 per jaar.

Structurele begrotingssaldo:

In het hoofdstuk "Incidentele baten en lasten" is een berekening gemaakt van het structurele begrotingssaldo. Voor 2019 wordt een voordelig structureel saldo van € 22.000 verwacht. Hieronder wordt het effect van de 1e begrotingswijziging op het structurele saldo weergegeven.

Bedragen x € 1.000	2019	V/N
Structurele begrotingssaldo 2019 (exclusief 1e begrotingswijziging)	-22	V
Effect 1e begrotingswijziging op het structurele begrotingssaldo 2019	15	N
Structurele begrotingssaldo 2019 (inclusief 1e begrotingswijziging)	-7	V

Programma en taakveldindeling

0 Bestuur en ondersteuning

- 010 Bestuur
- 020 Burgerzaken
- 030 Beheer overige gebouwen en gronden

1 Veiligheid

- 110 Crisisbeheersing en Brandweer
- 120 Openbare orde en Veiligheid

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

- 210 Verkeer en vervoer
- 220 Parkeren

3 Economie

- 310 Economische ontwikkeling
- 320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
- 340 Economische promotie

4 Onderwijs

- 420 Onderwijshuisvesting
- 430 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

5 Sport, cultuur en recreatie

- 510 Sportbeleid en activering
- 520 Sportaccommodaties
- 530 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
- 540 Musea
- 550 Cultureel erfgoed
- 560 Media
- 570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

6 Sociaal domein

- 610 Samenkracht en burgerparticipatie
- 620 Wijkteams
- 630 Inkomensregelingen
- 640 Begeleide participatie
- 650 Arbeidsparticipatie
- 660 Maatwerkvoorziening (WMO)
- 671 Maatwerkdienstverlening 18+
- 672 Maatwerkdienstverlening 18-
- 681 Geëscaleerde zorg 18+
- 682 Geëscaleerde zorg 18-

7 Volksgezondheid en milieu

- 710 Volksgezondheid
- 720 Riolering
- 730 Afval
- 740 Milieubeheer
- 750 Begraafplaatsen en crematoria

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- 810 Ruimtelijke Ordening
- 820 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- 830 Wonen en bouwen

Algemene dekkingsmiddelen

- 050 Treasury
- 061 OZB woningen
- 062 OZB niet woningen
- 064 Belastingen overig
- 070 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- 080 Overige baten en lasten (m.u.v. onvoorziene uitgaven)
- 341 Economische promotie

Overhead

- 040 Overhead

Vennootschapsbelasting

- 090 Vennootschapsbelasting (VpB)

Onvoorziene uitgaven

- 080 Overige baten en lasten (uitsluitend onvoorziene uitgaven)

Beleidsbegroting

Programmaplan

Bestuur en ondersteuning

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
010	Bestuur
020	Burgerzaken
030	Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen we bereiken?

Onze dienstverlening organiseren we dichtbij onze inwoners. En we bedienen onze gemeentebesturen, colleges én gemeenteraden goed.

Context en achtergronden

In 2015 is de organisatievisie van ABG "Samen sterker" vastgesteld, de ondertitel van het plan "Groter worden om klein te blijven" is de krachtige samenvatting. We behouden de kwaliteiten die kenmerkend zijn voor kleine gemeenten. We gaan uit van de menselijke maat en vinden persoonlijk contact met onze inwoners, bedrijven en instellingen in de afzonderlijke kernen belangrijk.

Kaderstellende beleidsnota's

- Alphen-Chaam 2020: agenda van de toekomst (2009)
- Communicatieplan 'Kijken door de ogen van de burger en luisteren met een gewillig oor' (2011)
- Strategische Agenda regio West-Brabant 2012-2020 (2011)
- Bestuurlijk Statement 'Samenwerking Gilze en Rijen / Alphen-Chaam, omdat het ertoe doet' (2013)
- Coalitieakkoord 2014-2018 'voor de toekomst!' (2014)
- Raadsbesluit kaders voor de ambtelijke fusie (2014)
- Visie op de ABG-organisatie (2015)
- Visie op de dienstverlening (2015)
- Kwaliteitshandvest (2015)
- Servicenormen (2015)
- Treasurystatuut (2015)
- Nota reserves en voorzieningen (2009)
- Nota waardering en afschrijving van vaste activa (2017)
- Legesverordening (2017)
- Verordening OZB (2017)
- Verordening Parkeerbelasting (2017)

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 010: Bestuur

Regionale samenwerking

Op dit moment participeert onze gemeente in Regio West-Brabant. 2018 staat, net als 2017 in het teken van de doorontwikkeling van deze samenwerking. De mogelijke financiële gevolgen van deze doorontwikkeling zijn nog niet bekend. Het college volgt de doorontwikkeling kritisch. Onze gemeente haalt en levert regionaal vooral meerwaarde op het vlak van Vrijetijdseconomie. Tegelijkertijd is er een strikt financieel kader. Regionale samenwerking moet worden bekostigd met de middelen die we daar nu voor beschikbaar hebben. Dat betekent dat we de komende jaren mogelijk scherpe keuzes moeten maken.

Resultaat 1:	Heroriëntatie op regionale samenwerking
Onderzoeken op welke wijze we onze regionale samenwerking willen vormgeven om de belangen van onze inwoners zo goed mogelijk te kunnen behartigen.	

Taakveld 020: Burgerzaken

Continu verbeteren van de dienstverlening.

De dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen is onze kerntaak. Wij ontwikkelen enerzijds de digitale dienstverlening steeds verder, zodat een groot deel van onze producten digitaal beschikbaar kan worden gesteld, terwijl we aan de andere kant dienstverlening op maat organiseren waarbij persoonlijk contact en beschikbaarheid centraal staan.

We willen goede dienstverlening leveren en hebben de ambitie om hiermee een ruime voldoende te scoren. Dit in de beleving van de klant, op de landelijke ranglijsten en getoetst aan onze servicenormen. We faciliteren de dienstverlening met een professionele moderne website, goede telefonische bereikbaarheid en socialmedia kanalen. We hebben passend betekenisvol persoonlijk contact, dit aan de balie of keukentafel.

In samenspraak met de inwoners gaan we onderzoeken welke dienstverlening in de verschillende kernen gewenst is.

Communicatie

Communicatie verbindt ons met onze klanten: burgers, bedrijven en instellingen. We zetten in op heldere, uitnodigende en open communicatie. Dit geldt voor alle gemeentelijke beleidsvelden. Onze klanten stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit van communicatie en aan de wijze waarop we met hen communiceren. Communicatie zien we als tweerichtingsverkeer. De interactie met onze klanten is dan ook van essentieel belang. Dit gebeurt steeds meer via digitale kanalen zoals Facebook en Twitter. De persoonlijke ontmoeting blijft voor ons een terugkerend speerpunt.

De burgeravonden krijgen in 2019 dan ook een vervolg. Gesprekken tussen burgers en het gemeentebestuur staan hierbij centraal.

Resultaat 1:	Gewenste norm dienstverlening
Benoemen gewenste norm dienstverlening en deze monitoren	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Herijken van het kwaliteitshandvest en servicenormen (SMART), inwoners voorafgaand voor behoefte interviewen. De huidige normen zijn in 2015 geformuleerd en worden in 2019 herschreven.
2	Metten op de servicenormen, klantvriendelijkheid en landelijke ranglijsten, deze 2 keer per jaar rapporteren.

Resultaat 2: Optimaliseren digitale dienstverlening	
Optimaliseren digitale dienstverlening	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	E-erkenning aanbieden voor bedrijven. Hierdoor kunnen bedrijven digitaal zaken doen met de gemeente
2	Website geschikt maken voor personen met een beperking. De website aanpassen aan de EU-richtlijn.
3	De website uitbreiden met 15 nieuwe e-formulieren, Hiermee kan de klant sneller, digitaal , zaken doen met de gemeente.
4	Pilot met Chatbot (een geautomatiseerde gesprekspartner, de gebruiker tikt een vraag in en de chatbot geeft antwoord . De klant wordt hiermee geautomatiseerd ondersteund bij gebruikmaking van de digitale kanalen.

Resultaat 3: Optimaliseren persoonlijk contact	
Optimaliseren persoonlijk contact, centraal en in de kernen	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Openstellen van de balie dienstverlening bij het klant contact centrum in Rijen, hierdoor ontstaan er meer baliecontact mogelijkheden voor de inwoners van Alphen-Chaam..
2	Pilot dienstverlening in de kern Galder (2018) vertalen in concrete acties per kern Positieve ervaringen uit de proef toepassen in de andere kernen.

Taakveld 030: Beheer overige gebouwen en gronden

Onder dit onderdeel vallen incidentele zaken op het gebied van gebouwen en gronden, zoals de incidentele verkoop van onroerend goed en (rest)stroken grond.

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Code		Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
010	Bestuur	L	731	855	1.002	914	893	951
		B	64	0	0	0	0	0
020	Burgerzaken	L	358	344	340	337	327	322
		B	264	226	206	195	192	173
030	Beheer overige gebouwen en gronden	L	14	19	19	18	18	18
		B	11	1	1	1	1	1
Totaal lasten programma 0			1.104	1.217	1.361	1.269	1.238	1.290
Totaal baten programma 0			340	227	207	196	193	174
Saldo lasten en baten programma 0			764	991	1.155	1.073	1.046	1.117

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. De werkkostenregeling stond in de begroting 2018 op algemene dekkingsmiddelen, vanaf 2019 wordt deze (terecht) begroot op taakveld 010 bestuur	L	24	N
2. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van het aantal fte wethouders naar 2,7 in 2019. (De kosten zijn in 2018 lager omdat het nieuwe college in 2018 is aangetreden)	L	41	N
3. In 2018 zijn er kosten geweest voor de screening van de nieuwe wethouders en de doorontwikkeling van de gemeenteraad. Deze kosten zijn incidenteel in 2018	L	-23	V
4. In verband met het afscheid van de huidige griffier worden er eenmalige lasten verwacht. Deze zijn onder andere voor de warme overdracht van de taken	L	101	N
5. De leges voor de rijbewijzen en reisdocumenten zijn beide met € 10.000 naar beneden bijgesteld. Dit is conform de huidige verwachtingen	B	20	N
6. Stijging kosten ondersteuning griffie	L	15	N
6. Diverse kleine verschillen	L/B	-14	V
Totaal		164	N

Indicatoren BBV

1	Formatie				
Eenheid	Fte per 1.000 inwoners				
Bron	Eigen gegevens				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
0	0	0,18	0,18	0,18	0,28
Beoogde maatschappelijke effecten: er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan. Vanwege de ABG-samenwerking betreft het hier uitsluitend de functies van de gemeentesecretaris, de griffier en ondersteuning griffie. Er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
2	Bezetting				
Eenheid	Fte per 1.000 inwoners				
Bron	Eigen gegevens				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
		0,18	0,18	0,18	0,28
Beoogde maatschappelijke effecten: er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, inclusief eventuele boventallige medewerkers. Vanwege de ABG-samenwerking betreft het hier uitsluitend functies van de gemeentesecretaris, de griffier en ondersteuning van de griffier. Er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
3	Apparaatskosten				
Eenheid	Kosten per inwoner				
Bron	Eigen begroting				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
				655	677
Beoogde maatschappelijke effecten: er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische zaken.					

4	Externe inhuur				
Eenheid	Kosten % van tot. loonsom + tot. kost inhuur ext.				
Bron	Eigen begroting				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
			11,10	2,12	1,90
Beoogde maatschappelijke effecten: er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.					
5	Overhead				
Eenheid	% van de totale lasten				
Bron	Eigen begroting				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
			10	13	14
Beoogde maatschappelijke effecten: er is in deze geen maatschappelijk effect beoogd.					
Onder overheadkosten vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.					

Veiligheid

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
110	Crisisbeheersing en Brandweer
120	Openbare orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een veilige leefomgeving voor alle bewoners, ondernemers en bezoekers van onze gemeente. In regionaal verband zetten wij in op een adequate organisatie voor de beheersing van rampen.

Context en achtergronden

Veiligheid is de basis voor een aantrekkelijke gemeente en daarom topprioriteit. De gemeente treedt op als de openbare orde en/of veiligheid in het geding zijn. Wij zetten ons in om de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners, bezoekers en bedrijven zo groot mogelijk te laten zijn. Daarbij werken we nauw samen met de politie, de veiligheidsregio en justitie. Ook wordt de zelfredzaamheid van burgers vergroot. Initiatieven die de veiligheid in onze gemeente vergroten worden waar mogelijk ondersteund. Waar nodig wordt handhavend opgetreden. Om bij calamiteiten of rampen goed te kunnen optreden is een crisisorganisatie ingericht binnen het district Hart van Brabant.

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Plaatselijke Verordening (2017)
- Kadernota Integrale Veiligheid (2016)
- Damoclesbeleid (2016)
- Beleidskader cameratoezicht gemeente Alphen-Chaam (2017)
- Bibobbeleid (2015)

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 110: Crisisbeheersing en Brandweer

Resultaat 1:	Continueren districtelijke samenwerking crisisbeheersing Hart van Brabant.
In het Algemeen Bestuur is besloten om de rampenbestrijdingsorganisatie op districtelijk niveau te organiseren. Sinds 1 oktober 2016 is de crisisbeheersing/rampenbestrijdingsorganisatie op districts niveau Hart van Brabant georganiseerd. De ambtelijke ABG organisatie maakt deel uit van deze districtelijke samenwerking. Iedere deelnemer van deze samenwerking levert naar rato aantal inwoners een aantal districtelijke functionarissen en een financiële bijdrage. De districtelijke bijdrage wordt gebruikt voor het vakbekwaam houden van districtelijke functionarissen en tevens wordt hier ambtelijke ondersteuning uit bekostigd. Deze financiële bijdrage past binnen het reguliere budget voor Crisisbeheersing/Rampenbestrijding. Door deze districtelijke samenwerking is er sprake een slagvaardige crisisorganisatie die goed is voorbereid op haar taken en voldoet aan de gestelde eisen. Onze medewerkers die hier onderdeel van uit maken, zijn opgeleid, getraind en geoefend.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vakbekwaam houden opgeleide, getrainde en geoefende medewerkers.

Resultaat 2:	Continueren brandweezorg
Alphen-Chaam maakt onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Op deze manier hebben we een gedegen brandweezorg georganiseerd. De Veiligheidsregio is verantwoordelijk voor de bovengemeentelijke wettelijke taken op het gebied van brandweer en rampenbestrijding. Op het moment dat er daadwerkelijk repressieve inzet van brandweer nodig is, is er al veel leed gepasseerd. Daarom zetten we, samen met onder andere de brandweer, in op preventie en vroege signalering van brand.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Continueren deelname in GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Taakveld 120: Openbare orde en Veiligheid

Resultaat 1: Voortzetten bestrijding ondermijnende criminaliteit	
De laatste jaren zagen we het aantal drugsdelicten in de gemeente Alphen-Chaam toenemen. We krijgen beter zicht op verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit en personen die zich daar mee bezig houden. Ondermijnende criminaliteit tast de fundamenteën van onze samenleving aan. Het is voor onze inwoners wellicht minder zichtbaar dan overlast, maar het is wel degelijk een voedingsbodem voor allerlei vormen van overlast en criminaliteit. We zetten daarom de aanpak van ondermijning op verschillende fronten voort, zowel in preventieve als in repressieve zin. Ondermijning kent vele verschijningsvormen. Drugscriminaliteit is waarschijnlijk de meest zichtbare. De gemeente Alphen-Chaam zet haar bestuurlijke mogelijkheden in om dit zoveel mogelijk tegen te gaan, onder andere door het sluiten van drugspanden. We laten hiermee zien dat we samen met politie en het Openbaar Ministerie hard optreden tegen dit soort misstanden. We organiseren structurele actiedagen waarbij we samen met politie optreden. Tijdens deze dagen controleren we specifieke locaties of gebieden en treden op tegen misstanden. Dit is gericht op het verkrijgen van inzicht in ons uitgestrekte (buiten)gebied. Het bevordert de zichtbaarheid van "de overheid" en geeft vertrouwen bij inwoners dat we optreden tegen dit soort misstanden. Specifieke casuïstiek ten aanzien van ondermijning pakken we aan. Dit kan gericht zijn op personen, locaties of fenomenen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Sluiten van drugspanden continueren
2	Organiseren actiedagen met politie (12 dagen per jaar)
3	Aanpassen Damocles-beleid naar aanleiding van een wetswijziging en jurisprudentie.

Resultaat 2: Zichtbaarheid en inzet boa's	
Om de zichtbaarheid van de boa's te vergroten zullen de boa's meer ingezet worden bij evenementen en op overlastlocaties. De Boa's zullen in samenwerking met de politie prioriteit geven aan het handhavend optreden tegen verkeersovertredingen in alle kernen. Specifieke aandacht gaat uit naar snelheids- en parkeerovertredingen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Inzet boa's aan de hand van de evenementenkalender
2	Controle en beboeten van parkeerovertredingen
3	In samenwerking met de politie controle en bewustwordingsacties op snelheidsovertredingen uitvoeren
4	Instellen zomer- en winterrooster voor de boa's om in te spelen op accentverschillen in overlast en ergernissen per seizoen.

Resultaat 3: Doorontwikkeling recreatieparken	
Aan de hand van de 10 verbeterplannen van fase 1 wordt beoordeeld welke vervolgstappen nodig zijn om verder te bouwen aan kwalitatief hoogwaardige recreatiebedrijven. Aandachtspunten zijn de plannen van aanpak voor brandveiligheid, de stand van zaken van illegale permanente bewoning en het toekomstperspectief (doorontwikkeling) van de sector. Opnieuw wordt aan de hand van onderzoek en analyse een plan van aanpak gemaakt voor fase twee. In overleg met de recreatieondernemers wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het project “veilig en gastvrij recreëren”. In dit project staat de ontwikkeling van duurzame en vitale recreatieterreinen centraal.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Evaluatie fase 1 Veilig en Gastvrij Recreëren
2	Opstellen van een plan van aanpak fase 2

Resultaat 4: Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied	
In de tweede helft van 2018 is het project “Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied” van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) van start gegaan. Hiervoor is een werkgroep geformeerd bestaande uit politie, brandweer, omgevingsdienst, waterschap, bewoners en ondernemers uit het buitengebied en gemeente. Dit project wordt in 2019 voortgezet. Uit het project komen maatregelen welke we kunnen doorvoeren om het buitengebied nog veiliger te maken. Wanneer we deze maatregelen doorvoeren kunnen we in 2019 het "Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied" behalen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen plan van aanpak om te komen tot “Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied”.
2	Doorvoeren maatregelen uit plan van aanpak en implementatie Keurmerk

Resultaat 5: Uitvoeringsplan 2019-2020	
Eind 2018 wordt er nieuw integraal veiligheidsbeleid vastgesteld voor de periode 2019-2022. Daaraan gekoppeld wordt er een uitvoeringsplan 2019-2020 vastgesteld.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan 2019-2020.

Resultaat 6: Huisvesting arbeidsmigranten	
Deelnemen aan het project “Huisvesting arbeidsmigranten” in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het project start met een inventarisatie over mogelijke knelpunten op dit gebied binnen de gemeente. Indien er knelpunten aanwezig zijn dan gaan we deze samen met onze handhavingpartners zoals de politie en de belastingdienst aanpakken. Indien er kosten gemaakt moeten worden voor het vervolg van dit project dan nemen we deze op in de perspectiefnota 2020. In eerste instantie zal een inventarisatie plaatsvinden. Afhankelijk van de uitkomsten van de inventarisatie zal er al dan niet budget noodzakelijk zijn. Op dit moment kan er nog niets gezegd worden over de eventuele financiële consequenties.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Inventariseren knelpunten met betrekking tot de huisvesting van arbeidsmigranten
2	Zo nodig aanpakken van knelpunten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2019

Code	Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting			
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
110	Crisisbeheersing en Brandweer	L	671	636	736	772	810	830
		B	3	0	0	0	0	0
120	Openbare orde en Veiligheid	L	296	327	324	328	333	339
		B	7	13	13	13	13	13
Totaal lasten programma 1			967	963	1.061	1.100	1.143	1.168
Totaal baten programma 1			10	13	13	13	13	13
Saldo lasten en baten programma 1			957	950	1.047	1.087	1.130	1.155

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		L/B	Bedrag	V/N
1.	Stijging van de bijdrage aan de veiligheidsregio als gevolg van het hanteren van de CEBEON sleutel	L	105	N
2.	Diverse kleine verschillen	L/B	-8	V
Totaal			97	N

Indicatoren BBV

6	Verwijzingen Halt				
Eenheid	Aantal per 10.000 jongeren				
Bron	Bureau Halt				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
227,30	41,40	121,50	68,00		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar (een aantal van 100 betekent dat 1% van de jongeren is doorverwezen naar Halt).					

7	Harde kern jongeren				
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners				
Bron	KLPD				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
0					
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Opgenomen worden personen die minimaal 12 jaar zijn en tegen wie als verdachte proces-verbaal is opgemaakt. Het aantal jeugdige (12-24 jaar), per 1.000 inwoners.					

8	Winkeldiefstallen				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
0,50	0,50	0,50	0,00		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.					

9	Geweldsmisdrijven				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
3,10	3,10	2,50	2,00		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).					

10	Diefstallen uit woningen				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
8,70	4,6	3,50	3,00		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.					

11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
2,60	3,60	3,50	3,00		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners					

Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
-----	-----------------------

210	Verkeer en vervoer
-----	--------------------

Wat willen we bereiken?

Wij vinden het belangrijk dat de kernen van onze gemeente goed bereikbaar, veilig en leefbaar zijn. Wij doen er dan ook alles aan om de verkeersstructuur van Alphen-Chaam te verbeteren en onze infrastructuur op een goede manier in stand te houden.

Context en achtergronden

Een goede infrastructuur is van groot belang voor onze bewoners, bedrijven en recreanten. Er wordt dan ook veel aandacht besteed aan het beheer en onderhoud van onze wegen.

Een punt van zorg is de overlast die veroorzaakt wordt door het vrachtverkeer door de kern Chaam. In overleg met de wegbeheerder (de Provincie Noord-Brabant) en de dorpsraad worden de mogelijkheden onderzocht om dat probleem aan te pakken.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoers Plan Alphen-Chaam 2011 - 2021
- Wegbeheerplan 2015-2019

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 210: Verkeer en vervoer

Resultaat 1: Veilige en goed onderhouden wegen	
Alphen-Chaam is een groene en duurzame gemeente waar inwoners wonen met hart voor de eigen leefomgeving. De veiligheid en het onderhoud van wegen in alle drie onze kernen én het buitengebied is een constant punt van aandacht. Inwoners mogen van ons verwachten dat wij hen betrekken en meenemen in een constante stroom van informatie en oplossingen. Concrete aandachtspunten zijn:	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vergroten leefbaarheid en verkeersveiligheid doorgaande provinciale weg N639 door Chaam door ontwerptechnische oplossingen binnen de bebouwde kom, bewegwijzering en onderzoek naar ruimtelijke gevolgen van een rondweg om Chaam zodat er minder vrachtverkeer door Chaam rijdt
2	Maken van een nieuw meerjarenonderhoudsplan waarin de inspectieresultaten 2018 verwerkt zijn en waarbij de financiële consequenties in beeld zijn en duidelijk is of de jaarlijkse storting van € 446.000,- in de voorziening wegen voldoende is om de wegen op het gewenste niveau te kunnen onderhouden.
3	Onderhouden van zandwegen en half verharde wegen/toeristische fietspaden en het jaarlijks budget hiervoor ophogen met € 10.000,-.
4	Uitwerken van uitkomst enquête bewoners over grootste ergernissen en klachten en het treffen van maatregelen doorgaande weg Goedentijd door Alphen met behoud van huidig profiel met goot in het midden.
5	Treffen van maatregelen tegen zwaar (sluip)verkeer door Galder
6	Vooruitgang boeken richting Provincie met het weren van agrarisch verkeer uit de dorpskern Alphen.
7	Nemen van maatregelen om verkeersveiligheid bij scholen te verbeteren zoals bijv. attentie verhogende verkeersborden, een veilige loop- en fietsroute door het plaatsen van trottoirtegels van Nijntje en het plaatsen van borden. Ook kijken we naar het parkeergedrag in de directe omgeving van de school. Voor de Mattheusschool in Galder gebeurt dit na gereedkomen aanbouw en speelplaats
8	Vervangen van snelheidsremmende maatregel op die locaties waar bloembakken hiervoor fungeren.
9	Voorbereiden en uitvoeren groot onderhoud/herinrichten Oude Baan (875 m) en Oude Bredasebaan (gedeeltelijk/ 240 m) door vervallen aanliggend fietspad en aanleg nieuwe rijbaan met aan weerszijden fietssuggestiestroken. Zoals wegprofiel Oude Bredasebaan en andere 60 km/uur wegen in buitengebied. De kosten hiervoor (raming ca. € 266.000,-) zijn reeds opgenomen in investeringsplan 2018-2021.
10	Volledig herinrichten van Looiersboom (raming ca. € 100.000,-) en investering in wegen hiervoor activeren.
11	Voorbereiden reconstructie Fransebaan voor uitvoering januari t/m april 2020 (raming ca. € 1,85 mln.)
12	Voorbereiden reconstructie Rielseweg voor uitvoeren in 2020

Taakveld 220: Parkeren

Resultaat 1:	Parkeernota Alphen-Chaam
Voor het bepalen van het aantal parkeerplaatsen voor (bijvoorbeeld) in- of uitbreidingslocaties wordt vaak gebruik gemaakt van CROW normen. Deze landelijke norm heeft helaas z'n beperkingen. In 2018 wordt een nota opgesteld waarbij we ingaan op de vraag hoe wij in onze gemeente om willen gaan met parkeernormen. We zullen daarbij gebruik maken van de ervaringen van de gemeente Gilze en Rijen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen parkeernota Alphen-Chaam

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2020-2022								
Code		Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
210	Verkeer en vervoer	L	2.204	1.236	1.256	1.268	1.349	1.358
		B	1.125	14	14	14	14	14
Totaal lasten programma 2			2.204	1.236	1.256	1.268	1.349	1.358
Totaal baten programma 2			1.125	14	14	14	14	14
Saldo lasten en baten programma 2			1.079	1.223	1.242	1.254	1.335	1.344

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. Verhoging van het budget voor onderhoud zand- en halfverharde wegen	L	10	N
2. Diverse kleine verschillen	L/B	9	N
Totaal		19	N

Indicatoren BBV

12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig				
Eenheid	%				
Bron	VeiligheidNL				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
12	13				
Beoogde maatschappelijke effecten:					
De gemeente Alphen-Chaam streeft samen met de Brabantse partners naar zo min mogelijk verkeersongevallen met een motorvoertuig. Elk ongeval is er een teveel. Door wegen duurzaam veilig in te richten beperken we de kans op een ongeval en verkleinen we de kans dat daarbij letsel ontstaat. Bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers zoals voetgangers en fietsers, specifieke doelgroepen zoals ouderen en jongeren hebben daarbij extra aandacht nodig. In de gemeente zijn geen 'black spots'. We treffen maatregelen op locaties waar relatief veel ongevallen plaatsvinden en waar we veel klachten over krijgen. Door deze inzet willen we het aantal ziekenhuisopnames na een verkeersongeval met een motorvoertuig zo veel mogelijk beperken.					
13	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser				
Eenheid	%				
Bron	VeiligheidNL				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
7	7				
Beoogde maatschappelijke effecten:					
De gemeente Alphen-Chaam streeft samen met de Brabantse partners naar zo min mogelijk vervoersongevallen met een gewonde fietser. Elk ongeval is er een teveel. Door wegen duurzaam veilig in te richten beperken we de kans op een ongeval en verkleinen we de kans dat daarbij letsel ontstaat. Bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers zoals voetgangers en fietsers, specifieke doelgroepen zoals ouderen en jongeren hebben daarbij extra aandacht nodig. In de gemeente zijn geen 'black spots'. We treffen maatregelen op locaties waar relatief veel ongevallen plaatsvinden en waar we veel klachten over krijgen. Door deze inzet willen we het aantal ongevallen met een gewonde fietser zo veel mogelijk beperken.					

Economie

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
310	Economische ontwikkeling
330	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een gezond ondernemersklimaat en stimuleren innovatiekracht. Bijzondere aandacht hebben:

- het op peil houden van werkgelegenheid;
- een goede relatie tussen het bedrijfsleven en de gemeente;
- samenwerking met (regionale) partners.

Context en achtergronden

Voor de inwoners en bedrijven van onze gemeente is het belangrijk dat er vanuit de gemeente ruime aandacht is voor de ontwikkeling van de lokale economie. Wij hechten dan ook aan een goede relatie tussen overheid en bedrijfsleven.

Kaderstellende beleidsnota's

- Evenementenbeleid
- Algemene subsidieverordening
- Ontwikkelagenda toerisme en recreatie: 't Goeie leven (2017)
- Agenda Landstad de Baronie 2017-2022: 't Goeie leven (2017)
- Afsprakenkader bedrijventerreinen West-Brabant (2017)
- Afsprakenkader Detailhandel West-Brabant: Detailhandelsvisie (2014) en uitvoeringsagenda detailhandel West-Brabant (2015)
- Convenant kantoren West-Brabant (2017)
- Wielerplan 2030 West-Brabant
- Routebureau West-Brabant; Visie- en uitvoeringsstrategie 2016-2020
- Werkgelegenheid enquête West-Brabant (2017)
- Monitor Vrijtijdseconomie West-Brabant (2016)
- Programma cultuurtoerisme, regio West-Brabant (2017)

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 310: Economische ontwikkeling

Resultaat 1:	Ontwikkelagenda toerisme en recreatie
In 2017 is de ontwikkelagenda toerisme en recreatie vastgesteld. De ontwikkelagenda is het resultaat van de evaluatie van het Belevingsconcept die samen met de recreatie ondernemers en het platform toerisme en recreatie is uitgevoerd. In de ontwikkelagenda staan diverse acties. Voor de uitvoering van deze acties wordt regulier budget benut. Indien extra budget noodzakelijk is, worden projecten apart in de begroting opgenomen. De fietsallee Chaamse bossen is daar een voorbeeld van, waarbij financiering deels plaatsvindt vanuit het Fonds kwaliteitsverbetering, hierover meer in taakveld 570.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het formuleren van een voorstel voor promotie en marketing.

Resultaat 2:	Programma Groei MKB en REWIN
REWIN trekt samen met de gemeente op om MKB-ers te leren kennen met als doel het ondersteunen bij innovatie en groei. Het programma 'Groei MKB' draait om het stimuleren van kruisbestuiving tussen bedrijven. REWIN en gemeente spreken daarom met bedrijven over ambitie, innovatie, nieuwe markten, human capital, vestigingen, financiering, samenwerking met kennisinstituten, wetgeving, netwerken e.d.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Jaarlijks bezoeken we gezamenlijk gemiddeld 5 bedrijven.

Resultaat 3:	Bedrijventerreinen
De gemeente heeft een belangrijke rol als het gaat om het faciliteren van bedrijven. We hebben geconstateerd dat: • het bedrijventerrein in de kern Alphen leegstand kent; • ondernemers op de bedrijventerreinen onvoldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden die de terreinen bieden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Benoemen kansen en mogelijkheden die het bedrijventerrein in Alphen biedt.
2	In het eerste kwartaal van 2019 organiseren we informatie bijeenkomsten voor de ondernemers van de verschillende bedrijventerreinen.

Resultaat 4:	De ambtelijk mogelijkmaker
Als meedenkende overheid willen wij bedrijven steunen in hun ontwikkeling. Ze mogen van ons verwachten dat er creatief wordt meegedacht en dat er geen bureaucratische belemmeringen worden opgeworpen. Met de bedrijfscontactfunctionaris als eerste aanspreekpunt zal worden ingezet het vereenvoudigen van regels en procedures (Omgevingswet), het creëren van kansen en persoonlijk contact. Op die maken we binnen de kaders van de wet het maximale mogelijk. Het college zal nader uitzoeken hoe deze functie eruit moet gaan zien en hoeveel ambtelijke capaciteit hiervoor nodig zal zijn.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Organiseren van de ambtelijk mogelijkmaker in 2019

Taakveld 330: Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Resultaat 1: Cittaslow ondernemers award	
Met de Cittaslow ondernemers award willen we ondernemers belonen voor hun inzet om het Cittaslow gedachtengoed te integreren in hun bedrijfsvoering. Tevens willen we hen stimuleren de ingeslagen weg verder te bewandelen en andere ondernemers laten zien dat dit gedachtengoed breed toepasbaar is in hun bedrijfsvoering.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het voor de 4 ^e keer uitreiken van de Cittaslow ondernemers award
2	Organiseren van in het oog springende promotionele activiteiten die de Cittaslow ondernemers award uitdraagt. Daaronder kunnen vallen publicaties/ vlogs, ondernemersbijeenkomsten en sprekers.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2018-2022								
Code	Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
310	Economische ontwikkeling	L	19	47	46	46	47	47
		B	0	0	0	0	0	0
330	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	L	28	35	25	25	25	26
		B	5	3	3	3	3	3
340	Economische promotie	L	21	21	21	21	21	22
		B	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten programma 3			68	102	91	92	93	95
Totaal baten programma 3			5	3	3	3	3	3
Saldo lasten en baten programma 3			62	100	89	90	91	92

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. In 2018 zijn er ten laste van dit budget incidentele kosten geweest voor de stimulering van de biobased economy. In 2019 worden deze kosten niet verwacht	L	-10	V
2. Diverse kleine verschillen	L	-1	V
Totaal		-11	V

Indicatoren BBV

14	Functiemenging				
Eenheid	%				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
42,30	41,80	42,20	41,2		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.					
15	Bruto Gemeentelijk Product				
Eenheid	Verhouding tussen verwacht en gemeten product				
Bron	Atlas voor gemeenten				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
et gemeten Bruto Gemeentelijk Product, uitgedrukt in een score van 0-70. Het BGP is het aantal banen per inwoner vermenigvuldigd met de toegevoegde waarde van die banen					
16	Vestigingen (van bedrijven)				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
162,00	170,30	169,20	177,60		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.					

Onderwijs

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
420	Onderwijshuisvesting
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat willen we bereiken?

Onze gemeente beschikt over adequate schoolgebouwen, die de mogelijkheid bieden tot het geven van modern onderwijs in een gezond leefklimaat.

We willen dat er goede doorgaande leerlijnen zijn en dat kinderen met ontwikkelachterstanden snel worden gesignaleerd en goed begeleid worden.

Het is belangrijk dat jongeren een startkwalificatie verwerven. Daarom zijn we alert op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten en voeren we hier met onze partners een consequent beleid in.

Context en achtergronden

Voor het onderwijs hebben wij verantwoordelijkheden op de terreinen onderwijshuisvesting, onderwijsachterstandenbeleid, zorg op de school, de lokale educatieve agenda en leerplicht.

Onderwijshuisvesting

Vanaf 2015 is de gemeente voor wat betreft onderwijshuisvesting enkel nog verantwoordelijk voor nieuwbouw en renovatie. Op dat vlak spelen er een tweetal ontwikkelingen. Voor de Mattheïsschool in Galder is door een leerlingentoeename een permanente uitbreiding nodig. Deze wordt gerealiseerd in de eerste helft van 2019. De basisscholen in Chaam zijn beiden binnen afzienbare termijn toe aan renovatie. In deze bestuursperiode willen we deze twee scholen samenbrengen in een integraal kindcentrum.

Voorschoolse en vroegschoolse educatie

Vanuit het Rijksbeleid is het streven om er voor te zorgen dat alle peuters naar een voorschoolse voorziening kunnen en daar ook voor- en vroegschoolse educatie (VVE) aangeboden krijgen indien dat voor hen nodig is. Het Rijk stelt middelen beschikbaar om dit te realiseren. In Alphen-Chaam wordt peuteropvang aangeboden en zijn er afspraken over de overdrachtsmomenten met het consultatiebureau en het onderwijs.

Leerplicht, voortijdig schoolverlaten en aanpak jeugdwerkloosheid

We vinden het erg belangrijk dat jongeren zich een goede uitgangspositie verwerven op de arbeidsmarkt. De uitvoering van onze taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van leer- en kwalificatieplicht hebben we ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling met de regiogemeenten in West-Brabant (Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten). Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) verzorgt de uitvoering. Door een actieve uitvoering van de leerplichtwet via het RBL bestrijden we schoolverzuim en –uitval van jongeren tot 18 jaar. Voor jongeren van 18 tot 23 jaar waarbij uitval dreigt of die al zijn

uitgevallen wordt er vanuit het RBL een trajectbegeleider ingezet om er op toe te zien dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen.

In de arbeidsmarktregio Midden-Brabant (waar Alphen-Chaam ook onderdeel van uitmaakt) zijn initiatieven ontwikkeld die moeten leiden tot een jeugdwerkloosheidsvrije zone. Zo is er vanaf 2017 een specifieke jongerenconsulent (vanuit de regio Midden-Brabant) beschikbaar om jongeren gericht te begeleiden.

Kaderstellende beleidsnota's

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Alphen-Chaam (2015)
- Peuterbeleid 2015-2018
- Verordening leerlingenvervoer 2010
- Handhavingsbeleid kinderopvang 2011-2016

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 420: Onderwijshuisvesting

Resultaat 1: De uitbreiding van de Mattheüschool is afgerond	
In juni 2018 is opdracht gegeven voor de uitvoering van dit project. De verwachting is dat in mei 2019 zowel de uitbreiding als de interne verbouwing in gebruik zijn genomen door het basisonderwijs en door de kinderopvang. Wij zullen inzetten op reële bezuinigingen op de bouwkosten zonder dat het ontwerp en/of de kwaliteit ter discussie komen te staan.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Ingebruikname verbouwde Mattheüschool voor de zomervakantie 2019

Resultaat 2: Realisatie van een Integraal KindCentrum in Chaam	
We gaan voortvarend aan de slag met de plannen voor een Integraal Kind Centrum (IKC) in Chaam. We brengen de financiële en procedurele gevolgen in beeld. Van belang is dat we genoeg ruimte creëren voor de kinderen en dat we zorgen voor een veilige en vlotte verkeersafwikkeling bij de nieuwe school. Dan zal ook duidelijk worden of onze raming van € 6 miljoen toereikend is en op welke termijn de nieuwbouw in gebruik kan worden genomen. Vooralsnog gaan wij uit van ingebruikneming in 2021. Daarnaast vinden we het belangrijk dat alle betrokken partijen goed meegenomen worden in dit project. We geven de raad in overweging om dit project te gebruiken als onderwerp voor het vervolgtraject van de doorontwikkeling van de gemeenteraad.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	De toekomstige gebruikers hebben een visie op samenwerking en gebruik van het gebouw.
2	Er is een projectplan vastgesteld, waarin keuzes zijn gemaakt in beoogde locatie, financiële kaders en planning.

Taakveld 430: Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Resultaat 1:	We zorgen voor goede doorgaande ontwikkelijnen
Een goede doorgaande lijn van consultatiebureau naar de voorschool (kinderopvang/peuteropvang) en van de voorschool naar de vroegschool (basisonderwijs) is belangrijk voor een goede ontwikkeling van de kinderen. Met ons beleid zetten we in op het verder versterken van de doorgaande lijnen. In 2019 wordt duidelijk welke kaders het rijk stelt aan besteding van de extra middelen die beschikbaar komen. Deze vertalen wij door naar onze subsidieafspraken met onze aanbieders. We streven ernaar om binnen de kaders van het rijk zoveel mogelijk kinderen kwalitatief goede voor en vroegschoolse educatie aan te bieden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Stimuleren van aanbieders via ons subsidiebeleid om goede voorzieningen te bieden.

Resultaat 2:	Leerlingenvervoer sluit aan op de mogelijkheden van de kinderen en hun oudersverzorgers.
Sinds de wetwijziging Passend Onderwijs (2014) hebben kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan niet automatisch meer recht op leerlingenvervoer. We vinden het belangrijk dat kinderen met een beperking zo zelfstandig mogelijk (leren te) reizen. Daar hebben ze later in hun leven ook baat bij. We stimuleren ouders om samen met hun kind(en) oplossingen te zoeken die het beste passen bij de ontwikkelmogelijkheden van het kind. We faciliteren dit via het beschikbaar stellen van ondersteuning door stichting MEE. Als dat niet haalbaar is blijft leerlingenvervoer vanuit de gemeente mogelijk.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Uitvoeren van een project "MEE op weg".

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Code	Omschrijving taakveld		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
420	Onderwijshuisvesting	L	323	357	323	320	317	456
		B	25	29	29	29	29	29
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	L	384	391	397	403	404	404
		B	27	35	35	35	35	35
Totaal lasten programma 4			706	748	720	723	720	860
Totaal baten programma 4			52	64	64	64	64	64
Saldo lasten en baten programma 4			654	684	656	659	656	796

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. In 2018 was het budget hoger omdat er incidentele lasten waren waaronder het locatieonderzoek huisvesting onderwijs Chaam en het wegwerken van het achterstallig onderhoud van de basisscholen	B	-45	V
2. Hogere kapitaallasten worden veroorzaakt door de investeringen in het dorps huis in Galder	L	14	N
3. Diverse kleine verschillen	L/B	3	N
Totaal		-28	V

Indicatoren BBV

17	Absoluut verzuim				
Eenheid	Aantal per 1.000 leerlingen				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
5,36	4,82	0,68	8,20		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Er is sprake van absoluut verzuim als een leerplichtige jongere niet in een school staat ingeschreven. Volgens de Leerplichtwet zijn gemeenten verplicht om te controleren of alle inwoners die onder de Leerplichtwet vallen in een school staan ingeschreven. Dit controleren we ook. Het streven is dat iedereen die onder de Leerplichtwet valt ook ingeschreven staat bij een onderwijsinstelling.					

18	Relatief verzuim				
Eenheid	Aantal per 1.000 leerlingen				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
18,77	8,95	12,97	7,51		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel in een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is de officiële benaming in de Leerplichtwet voor spijbelen. De school zelf blijft verantwoordelijk voor de behandeling van het korter durende relatief verzuim. Het streven is om het aantal leerlingen die relatief verzuimt zo laag mogelijk te houden.					

19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)				
Eenheid	% deelnemers aan het VO en MBO				
Bron	DUO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	1,1	1,2			
Beoogde maatschappelijke effecten:					
We willen voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie de school verlaat. We zijn hiervoor aangesloten bij het Regionale Meld en Coördinatie punten (RMC) voor voortijdig schoolverlaters (vsv-ers).					

Sport, cultuur en recreatie

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
510	Sportbeleid en activering
520	Sportaccommodaties
530	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
540	Musea
550	Cultureel erfgoed
560	Media
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken?

We streven naar een gemeente die aantrekkelijk is voor onze eigen inwoners maar ook aantrekkingskracht heeft op toeristen en recreanten. Daarbij hoort een groene uitstraling.

We willen dat alle inwoners van onze gemeente ook mee kunnen doen aan de samenleving. Sport, cultuur en recreatie vormen belangrijke thema's waarbinnen participatie concreet gestalte krijgt. We willen dat we op deze terreinen een kwalitatief goed en gevarieerd voorzieningenaanbod hebben, die onze inwoners uitnodigen tot deelname aan sport-, culturele en recreatieve activiteiten.

Context en achtergronden

Sport en cultuur als middel

Sport is meer dan vrijetijdsinvulling. Sport kan ook positieve effecten hebben op de gezondheid, persoonlijke ontwikkeling, sociale cohesie, leerprestaties en uiteindelijk voor de positie op de arbeidsmarkt. De gemeente is de regisseur die ervoor zorgt dat de maatschappij de kansen van sport maximaal kan benutten. Met de buurtsportcoaches hebben we sinds het najaar 2016 ook 'het gereedschap' in handen om deze voordelen praktisch te vertalen.

Voor culturele activiteiten geldt hetzelfde als voor sport. Het is meer dan alleen vrije tijdsinvulling. Deelnemen aan culturele en sportactiviteiten zien we niet als een doel op zich, maar ook als een middel om te komen tot onze doelstellingen die genoemd zijn in het sociale domein. Het hebben van een levendig cultuur- en sportaanbod zorgt voor een goede basis en kan duurdere zorg (hoger in de piramide) voorkomen. Investeren in cultuur loont. Culturele voorzieningen maken een gemeente aantrekkelijk en hebben positieve effecten op de plaatselijke economie.

Cultuuronderwijs leert kinderen zich te verplaatsen in de ander en in andere culturen. Het stimuleert hun eigen creatieve talenten. We vinden daarom cultuureducatie op de basisscholen belangrijk. We zijn gestart met de Brabantse variant van het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). Dit is de Cultuurloper. Het is ons streven dat in de komende jaren alle basisscholen deel gaan nemen aan de Cultuurloper.

Accommodaties

Goede accommodaties in alle kernen vormen een randvoorwaarde om bovenstaande ambities te kunnen realiseren. In 2013 heeft het onderzoeksbureau Riet een onderzoek uitgevoerd naar de conditie van de sportvelden in de gemeente Alphen-Chaam. Daaruit is een aantal aanbevelingen voortgekomen. Dat betekent dat we komende jaren vervangingsinvesteringen willen doen. De investeringen zijn opgenomen in het investeringsplan en de bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de begrotingsramingen.

Daarnaast willen we ervoor zorgen dat er in onze gemeente adequaat bewegingsonderwijs kan plaatsvinden. Naast een impuls die we aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs geven door de inzet van buurtsportcoaches, hebben we ook goede basisvoorzieningen voor bewegingsonderwijs nodig. De gymzaal in Alphen hebben we inmiddels gerealiseerd. De gymzaal in Chaam betrekken we bij de plannen rondom de huisvesting van de basisscholen in Chaam.

De BTW-sportvrijstelling wordt verruimd. De verruiming betreft gemeenten/organisaties/stichtingen/gemeentelijke c.q. interne sportbedrijven, zonder winstoogmerk, die gelegenheid geven tot sportbeoefening. Deze worden met ingang van 1 januari 2019 vrijgesteld van BTW. Zij hoeven dus geen BTW meer af te dragen over hun opbrengsten, maar kunnen ook geen BTW meer compenseren of verrekenen over hun investerings- en exploitatie-uitgaven. Omdat de te betalen BTW over de uitgaven een veel groter bedrag betreft dan de af te dragen BTW over de ontvangsten, ontstaat een financieel nadeel voor gemeenten. In de praktijk geldt dit dus ook voor sportparken/sporthallen/gymzalen die gemeenten zelf exploiteren.

Het financiële voordeel als gevolg van de verruiming van de BTW-sportvrijstelling komt in eerste instantie terecht bij het Rijk en wordt geschat op zo'n € 241 miljoen. Omdat de wetswijziging direct voortvloeit uit Europese regelgeving en het (dus) geen bezuinigingsmaatregel is, heeft het kabinet eerder al aangegeven de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de gedupeerden, te weten de gemeenten (€ 153 miljoen in 2019) en amateursportorganisaties (€ 88 miljoen in 2019). De concrete (financiële) gevolgen voor Alphen-Chaam zullen in de loop van 2018 duidelijk worden.

Eind juli 2018 is bekend geworden dat op basis van de regeling 'specifieke uitkering stimulering sport' (SPUK) gemeenten een specifieke uitkering kunnen aanvragen in de periode 2019-2023 voor alle gerealiseerde bestedingen i.v.m. activiteiten in het kader van sport. Dit wel onder bepaalde voorwaarden die in deze regeling benoemd staan. De aanvragen moeten worden ingediend vóór 1 december van het jaar voorafgaand aan het boekjaar waarvoor de specifieke uitkering wordt aangevraagd. De subsidie-compensatie bedraagt 17,5% van de gerealiseerde bestedingen (incl. btw). De inhoud van de SPUK-regeling is gepubliceerd op de website van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Kaderstellende beleidsnota's

- Sportveldenbeheer- en beleidsplan (2015)
- Notitie Sport als middel met de buurtsportcoach (2016)
- Beheerovereenkomst Bossen en Natuurterreinen 2011-2022
- Landschapsontwikkelingsplan Alphen-Chaam (2008)
- Groenvisie (2013)
- Algemene subsidieverordening (2017)
- Nota Erfgoedbeleid 2015-2020

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 510: Sportbeleid en activering

Resultaat 1: Actualiseren sportbeleid	
Momenteel hebben wij een nieuw sportbeleid in ontwikkeling. Dit heeft betrekking op zowel sportaccommodaties als sportstimulering. Hieruit kunnen nu nog niet bekende nieuwe uitgaven volgen. Indien dit gebeurt, zullen we dekking voor die extra uitgaven zoeken binnen de begrotingsposten die betrekking hebben op sport en bewegen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen nieuwe/herijkte visie op sportstimulering

Taakveld 520: Sportaccommodaties

Resultaat 1: Integrale visie op sportaccommodaties	
In 2017 hebben we een aanzet gegeven om te komen tot een actualisatie van het sportbeleid. De komende periode pakken we dit verder op en formuleren we een integrale visie op de sportaccommodaties in onze gemeente. Samen met de belanghebbenden en externen stellen we daarna een concreet uitvoeringsplan op.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen nieuwe/herijkte visie op sportstimulering

Resultaat 2: Duidelijke afspraken over beheer- en exploitatie TV Chaam	
Nadat we in 2017 met TV Alphen overeengekomen zijn hoe wij deze vereniging faciliteren in de vervanging van toplagen van haar tennisbanen, is nu TV Chaam aan de beurt. In 2019 willen we met de vereniging een overeenkomst sluiten waarbij de onduidelijke beheer- en exploitatiesituatie beëindigd wordt en leidt tot een nieuwe (erfpacht-)overeenkomst waarbij we tevens afspraken maken over het gemeentelijk aandeel in de vervanging van tennisbanen. De kosten van deze gemeentelijke bijdrage dekken we uit het in 2017 gecreëerde fonds voor vervanging van sportaccommodaties.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Afsluiten nieuwe overeenkomst met TV Chaam

Taakveld 530: Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Resultaat 1: Meer kinderen nemen deel aan cultuureducatieve activiteiten	
Het stimuleren van de culturele vorming en ontwikkeling van kinderen vinden we erg belangrijk. We hebben hier in 2017 op ingezet door cultuureducatie te versterken onder schooltijd door het aanbieden van het Cultuurlopertraject.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We zetten er op in om meer scholen deel te laten gaan nemen aan het cultuurlopertraject.

Resultaat 2:	Wij ontwikkelen samen met onze inwoners een cultuurprogramma
We willen in 2019 het proces doorlopen om samen met onze inwoners een cultuurprogramma te ontwikkelen. Dit kan dan gaan lopen vanaf 2020.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen van een procesvoorstel in het eerste kwartaal van 2019.
2	Ontwikkelen van het cultuurprogramma

Taakveld 540: Musea

Op dit taakveld verwachten we in 2019 geen grote ontwikkelingen. We hebben daarom voor dit taakveld in 2019 geen specifieke resultaten en activiteiten benoemd.

Taakveld 550: Cultureel erfgoed

Resultaat 1:	Archeologische verwachtingen- en beleidskaart
De gemeente is bevoegd gezag voor wat betreft archeologie en beoordeelt onder andere of archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden. Hiervoor gebruikt de gemeente de verwachtingswaarde die gebaseerd zijn op een wetenschappelijke hypothese van 10 tot 15 jaar geleden. Uit recente onderzoeken en nieuwe inzichten is gebleken dat in de gemeente deze hypothese bijgesteld moet worden. Hiervoor is het noodzakelijk om een gemeentelijke verwachtingen- en beleidskaart te vervaardigen om zodoende geen archeologische resten verloren te laten gaan. Voor zowel onderzoeksbureau als voor de gemeente is hierdoor sneller te bepalen of en wat voor onderzoek nodig is.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen archeologische verwachtingen- en beleidskaart

Resultaat 2:	Viering 75 jarige bevrijding Alphen-Chaam
	In 2019 en 2020 is het 75 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd van de Duitse overheersers. Veel dorpen in Noord-Brabant zijn in 1944 bevrijd. Als gemeente willen we hier bij stilstaan door 75 jaar bevrijding te herdenken en te vieren. Ook de provincie Noord-Brabant doet dit, met de (inter)nationale campagne 'Brabant Remembers'. Zij hebben 75 persoonlijke, inspirerende en levensveranderende verhalen uit de tijd van mobilisatie, oorlog en bevrijding verzameld. Samen geven deze 75 verhalen een goed beeld van de impact van de Tweede Wereldoorlog op de samenleving. Deze verhalen vormen het uitgangspunt voor een Brabant-breed programma en de campagne Brabant Remembers. Deze wordt samen met gemeenten en partners vertaald naar een innovatief en cultureel programma. Het doel van deze campagne is om de impact van de Tweede Wereldoorlog over te dragen, tastbaar en invoelbaar te maken en zo ook de jongere generaties te bereiken. Eén van deze 75 verhalen komt uit onze gemeente en speelt zich af in Alphen. Als gemeente Alphen-Chaam willen wij graag stilstaan bij 75 jaar herdenken en vieren. Het verhaal van Alphen is hierin een leidraad voor het nog te ontwikkelen programma. Samenwerking is hierin van groot belang. Daarom organiseren we op 16 oktober een informatieavond, waarvoor we verenigingen, stichtingen, heemkundekringen en andere belangstellenden uit iedere kern van de gemeente uitnodigen. Ons doel is om een breed programma van activiteiten, evenementen en herdenkingen te creëren voor alle inwoners van onze gemeente.
	Specifieke activiteiten in 2019
1	Alphen-Chaam werd bevrijd in oktober 1944. Koningin Wilhelmina verliet landgoed Anneville in juni 1945. Daarom zal het programma herdenken en vieren in Alphen-Chaam lopen van oktober 2019 tot en met juni 2020. Naast bestaande initiatieven door bijvoorbeeld de Heemkundekringen, richten we een werkgroep op die inventariseert en coördineert, maar ook organiseert. Het verhaal uit Alphen is hierin de leidraad. Omdat de werkgroep pas na 16 oktober wordt opgericht, zijn er nog geen specifieke activiteiten in beeld. Er zijn al wel een aantal plannen bekend waar de gemeente Alphen-Chaam aan bij kan dragen en waar verwevenheid met het verhaal uit Alphen kan worden gezocht: 1. Fietsroute waarin de gemeente als geheel wordt opgenomen. Tijdens de fietsroute wordt iets 'extra's' geboden wat normaal gesproken niet kan. Voorbeelden zijn een kijkje nemen in een schuilkelder, een muziekstuk, straattheater etc. 2. De Harmonie in Chaam heeft veel plannen voor de herdenking en bevrijding. Zij zijn van plan een muziekfestival of muziekfeest te organiseren. Zij hebben de ambitie om gezamenlijk op te treden binnen de gemeente. 3. Heemkundekring Carel de Roy en het Streekmuseum hebben een boekwerk gemaakt van de 39 oorlogsslachtoffers van Alphen en Riel en hun verhaal. Een concrete vorm van invulling moet hier nog aan worden gegeven. We staan nog aan het beginstadium van deze herdenking. Daarom is er nog veel ruimte voor het bedenken van meerdere activiteiten en evenementen. Tijdens de inventarisatie van de bestaande initiatieven ontstond veel enthousiasme over een eventuele gemeentelijke samenwerking. Ook worden er al ideeën ingediend over de invulling van de 75 jarige bevrijding. Daarnaast wordt er momenteel onderzocht of de Dodenherdenking in Alphen in aanmerking komt voor Immaterieel Cultureel Erfgoed. Dankzij al deze initiatieven hopen wij onderlinge samenwerking met de inwoners te bereiken en betrokkenheid te creëren in iedere kern van gemeente Alphen-Chaam.

Taakveld 560: Media

Resultaat 1: Besluiten of er behoefte is aan een bibliotheekservicepunt in Alphen	
De stichting Bibliotheek Alphen-Chaam is in onze gemeente per 1 juli 2016 gestart. In Chaam waar de vestiging van de stichting is, staat de bibliotheekvoorziening stevig. In mei 2017 is er een behoeftepeiling gehouden om na te gaan of er behoefte is aan een bibliotheek-servicepunt in Alphen. Er is voor gekozen voorlopig nog af te wachten en te kijken wat Alphense leners doen. Of ze lid blijven van Theek 5 (Baarle-Nassau), lid worden van de stichtingsbibliotheek (Chaam), het bibliotheeklidmaatschap opzeggen of dat ze een andere keuze maken.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Op basis van een evaluatie (eind 2018) bezien of in 2019 een aanpassing in het beleid nodig is.

Taakveld 570: Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Resultaat 1: Groene en duurzame gemeente	
Alphen-Chaam is een groene en duurzame gemeente waar inwoners wonen met hart voor de eigen leefomgeving en waar de inwoner centraal staat.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Realiseren omvorming groen Stationstraat én vervangen groen Blokkenweide gelijktijdig met civiele werkzaamheden.
2	Structureel verlengen contract groenblauwe diensten (Stika regeling/€ 20.000,- per jaar).
3	Onderhouden en beheren natuurpercelen inclusief ommetjes door beschikbaar stellen van € 5.000,- voor het grondig schoonmaken van poelen, vervangen van poortjes en het herstellen van paal, draad en gaas
4	Gereedkomen beheerplan voor in eigendom zijnde verspreide bosgebieden in samenwerking met Bosgroep
5	Stimuleren meer biodiversiteit langs Bels Lijntje door invoeren beheerplan en door het inzaaien van bloemenbermen
6	Schoonmaken diverse duikers (jaarlijkse kosten € 10.000,-) waardoor waterdoorstroming herstelt
7	Onderhouden waterberging Den Brabander met speciaal materieel
8	Verder verbeteren beheer openbare ruimte door actualiseren kwaliteitsplan Openbare Ruimte waarbij de groenvisie geborgd en doorgerekend wordt.
9	Verbeteren gewenst beeld- en kwaliteitsniveau door structureel te investeren in het onderhoud van bomen door opstellen rapportage van de kwaliteit en conditie van de bomen en deze te vertalen naar een beheerplan.

Resultaat 2: Fietsallee Chaamse bossen	
Met Staatsbosbeheer en de gemeente Gilze en Rijen is een project gestart onder leiding van Staatsbosbeheer om te komen tot een fietsallee Chaamse bossen. Het doel is om de bestaande infrastructuur onder de loep te nemen. Eén hoofdader van het Ulvenhoutse voorbos tot het Bels Lijntje is noodzakelijk waaraan aftakkingen naar de dorpen of horeca kunnen komen. Overbodige fietspaden en paden met een slechte kwaliteit worden uit de routes gehaald. Er wordt een planning en financiële paragraaf opgesteld in het plan van aanpak.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen tracé fietsallee Chaamse Bossen en keuzes maken over uitvoeringsniveaus.
2	Realisatie fietsallee.

Resultaat 3: Veilig en gastvrij recreëren	
In 2019 ronden we de eerste fase van de projectmatige aanpak van tien geselecteerde recreatiebedrijven af. Op grond van onderzoek dat in het laatste kwartaal van 2018 is gestart wordt beoordeeld welke vervolgstappen nodig zijn om met de sector verder te bouwen aan kwalitatief hoogwaardige recreatiebedrijven. Aandachtspunten zijn o.a. de plannen van aanpak voor brandveiligheid, de stand van zaken van illegale bewoning en het toekomstperspectief (doorontwikkeling) van bedrijven. Ook dit vervolgtraject zal staan in het teken van integrale samenwerking met alle relevante partners waaronder de eigenaren van recreatiebedrijven en/of verenigingen van eigenaren. In het vervolgtraject zal naast 'legitimiteit' en 'veiligheid' een accent komen op 'vitaliteit' van de verblijfsrecreatieve branche. Er is nog geen zicht op eventueel benodigde inzet van extra middelen in de vorm van bijvoorbeeld inhuur van externen.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Besluitvorming over het vervolgtraject.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Saldo lasten en baten programma 5								
Code		Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
510	Sportbeleid en activering	L	344	322	320	323	326	330
		B	11	30	42	42	42	42
520	Sportaccommodaties	L	336	369	364	369	364	377
		B	34	35	35	35	35	35
530	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	L	64	21	21	31	31	31
		B	5	0	0	0	0	0
540	Musea	L	9	17	17	17	17	14
		B	0	0	0	0	0	0
550	Cultureel erfgoed	L	5	16	46	16	16	16
		B	0	2	2	2	2	2
560	Media	L	63	56	56	56	56	56
		B	0	0	0	0	0	0
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	L	1.022	1.083	1.111	1.146	1.135	1.141
		B	92	92	92	92	92	92
Totaal lasten programma 5			1.843	1.884	1.935	1.957	1.946	1.966
Totaal baten programma 5			143	160	171	171	171	171
Saldo lasten en baten programma 5			1.701	1.725	1.764	1.786	1.775	1.795

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. De vergoedingen voor het inzetten van de buurtsportcoaches stijgen door meer inzet	B	-12	V
2. In 2018 is de vloer van de gymzaal in Chaam gerepareerd, deze kosten komen niet terug in 2019	L	-15	V
3. In 2019 zal de archeologische verwachtingen- en beleidskaart opgesteld worden, dit zijn incidentele lasten	L	30	N
4. Hogere lasten groenonderhoud bij duikers en natuurpercelen	L	18	N
5. Incidenteel budget voor 75 jarige bevrijding	L	7	N
6. Diverse kleine verschillen	L/B	11	N
Totaal		39	N

Indicatoren BBV

20	Niet sporters				
Eenheid	%				
Bron	RIVM				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
		45,3			
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.					

Sociaal domein

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
610	Samenkracht en burgerparticipatie
620	Wijkteams
630	Inkomensregelingen
640	Begeleide participatie
650	Arbeidsparticipatie
660	Maatwerkvoorziening (WMO)
671	Maatwerkdienstverlening 18+
672	Maatwerkdienstverlening 18-
681	Geëscaleerde zorg 18+

Wat willen we bereiken?

We willen dat iedere inwoner van Alphen-Chaam kan deelnemen aan het maatschappelijke leven. De gemeente zorgt voor goede basisvoorzieningen en (indien nodig) ook voor individuele voorzieningen. De gemeente stimuleert dat mensen elkaar ontmoeten, initiatieven ontplooiën en naar elkaar omkijken. Want: inwoners die gesteund worden door een goed sociaal netwerk, zijn gelukkiger, kunnen zich beter redden en kosten de gemeenschap minder geld. Via onderstaande budgetten proberen we het meedoen te bevorderen. Inwoners die door omstandigheden onvoldoende zelfredzaam zijn en niet kunnen deelnemen aan de samenleving ondersteunen we hierbij, waarbij we onze ondersteuning aansluiten op wat deze inwoners (op termijn) zelf of binnen hun eigen netwerk kunnen organiseren.

Context en achtergronden

Rol van de overheid

De samenleving verandert van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving. Waar de overheid eerst vooral uitvoerde en regelde vanuit haar eigen perspectief is de focus op belangen en behoeften van inwoners centraal komen te staan. De gemeente verbindt en faciliteert en werkt daarbij samen met inwoners. De ambitie is om hierbij te verschuiven van burgerparticipatie (waar inwoners en gemeente samenwerken bij een initiatief van de gemeente) naar overheidsparticipatie (waar de gemeente aansluit bij een initiatief van inwoners).

Complexiteit doelgroep

Als gevolg van de decentralisatie, de vergrijzing en van de extramuralisatie (awbz en ggz) zijn steeds meer mensen die hulp nodig hebben, aangewezen op hulp en ondersteuning van de gemeente. We constateren dat deze groep steeds zwaardere en complexere problemen krijgen. De oorzaak hiervan is enerzijds dat mensen minder snel in aanmerking komen voor intramurale zorg. Anderzijds zien we ook dat de maatschappij voor steeds meer mensen (te) snel en ingewikkeld wordt.

We constateren dat het niet voor iedereen mogelijk is om zelfredzaam te worden of te blijven, Sommige mensen hebben blijvend een vorm van (lichte) ondersteuning nodig. Het gaat om mensen met verminderde verstandelijke/cognitieve vermogens, mensen in stressvolle situaties (bijv. bij schulden of vechtscheidingen) maar ook om mensen met verminderd 'doen-vermogen'¹. Dit betekent iets voor de manier waarop we hulp en ondersteuning bieden.

Initiatieven uit de samenleving

De gemeente gelooft sterk in verbindingen tussen professionals, vrijwilligers en individuele inwoners. Zo ontstaan er effectievere, creatieve oplossingen. We brengen onze maatschappelijke partners en inwoners met elkaar in contact, bijvoorbeeld via Het Trefpunt, Effe Buurten en de website OnsAlphenChaam. Doordat inwoners meer met elkaar en hun omgeving bezig zijn ontstaan er nieuwe initiatieven. Dat brengt ons dichterbij het doel: 'iedereen doet mee'.

Toegang tot ondersteuning

De toegang tot hulp (vrij toegankelijk en niet vrij toegankelijk) voor jeugdigen en gezinnen is tot 1 september 2019 belegd bij het CJG Breda. Ons streven is om eind 2018 een besluit te nemen over de gewenste inrichting en organisatie van de toegang tot de jeugdhulp na 1-9-2019.

Dit onderzoek betreft niet de samenwerking met de jeugdhulpregio West-Brabant Oost op gebied van inkopen van verschillende vormen jeugdhulp, financiën jeugdhulp, monitoring jeugdhulp en contacten met zorgaanbieders over de uitvoering van jeugdhulp.

De ondersteuning van volwassenen wordt uitgevoerd door verschillende vrijwilligers- en professionele organisaties in de gemeente. De consultants van de gemeente vormen de toegang tot de niet vrij toegankelijke ondersteuning voor volwassenen (Wmo).

In het raadsakkoord hebben we de ambitie vastgelegd dat we één meldpunt creëren waar de inwoners uit onze gemeente terecht kunnen met al hun zorgvragen. We denken hierbij niet persé aan een fysiek loket. Het belangrijkste is dat vragen niet versnipperd gesteld hoeven te worden en dat de plek waar die vragen gesteld kunnen worden bekend en toegankelijk is voor onze inwoners. We nemen dit mee in de ontwikkelingen van de basisondersteuning.

Ondersteuning bij re-integratie

Het aantal uitkeringsontvangers is sinds 2015 met ruim 50% gestegen. De kans op een forse afname van het aantal klanten is, ook op de langere termijn, onwaarschijnlijk, vanwege de toename van relatief moeilijk bemiddelbare doelgroepen (Wajongers, ex-wsw geïndiceerden, vluchtelingen en ouderen). Bovendien neemt de complexiteit van de problematiek van de doelgroep toe en daarmee ook de tijd die benodigd is voor een goede dienstverlening aan deze doelgroep.

Ons uitgangspunt is dat iedereen die kan werken (ook naar vermogen) werkt, of actief is voor de samenleving. We doen dit onder andere door gebruik te maken van de methodiek van Talent2Work, dat een actieve werkgeversbenadering als uitgangspunt heeft. Waar werk geen realistisch perspectief is, bevorderen we deelname aan de samenleving via participatiebanen, beschut werk,

¹ Advies wetenschappelijke raad voor regeringsbeleid voorjaar 2018. Doen-vermogen is het vermogen om je denken om te zetten in concreet handelen.

vrijwilligerswerk, activiteiten, cursussen of andere vormen van dagbesteding.

Het is belangrijk om werk te blijven maken van uitstroom naar werk. Aangezien er vele typen bijstandsgerechtigden zijn, met een lange of korte afstand tot de arbeidsmarkt, met of zonder beperkingen, met veel of weinig loonwaarde, jong of oud, werken we continue aan een gevarieerd aanbod van re-integratie instrumenten. Dat doen we lokaal (o.a. Talent2Work) en regionaal (regionaal werkbedrijf, Werkgeversservicepunt).

In het najaar van 2017 hebben alle Hart van Brabant-gemeenten zich gecommitteerd aan regionale samenwerking op het gebied van werkgeversdienstverlening en matching. Om de nieuwe manier van werken te ondersteunen en te stimuleren moet een aantal randvoorwaarden worden gerealiseerd. Eén daarvan is het instellen van een regionaal budget. Afhankelijk van de besluitvorming over aanpak, inhoud en planning kan dit betekenen dat een deel van de lokale re-integratiemiddelen, die nu direct worden ingezet om kandidaten bij werkgevers te plaatsen op een vacature (menukaart ontzorgen werkgevers), vanaf 2019 in een regionaal budget worden gestort.

Ontwikkelingen wetgeving Wmo

In het regeerakkoord is opgenomen dat er een ingrijpende wijziging komt in de eigen bijdrage Wmo per 1 januari 2019. In het regeerakkoord was vastgelegd dat de inkomensafhankelijke bijdrage werd afgeschaft. Iedereen zou ongeacht het inkomen een vaste bijdrage moeten betalen van € 17,50 per vier weken.

Het verlies voor gemeenten in eigen bijdragen zal slechts ten dele worden gecompenseerd. Verder wordt door gemeenten een aanzuigende werking verwacht. Mensen die een inkomensafhankelijke bijdrage moeten betalen, zien in een aantal geval af van een Wmo voorziening. Ze voorzien zelf in de ondersteuning die ze nodig hebben. De verwachting is dat een deel van die mensen bij een minimale eigen bijdrage wel een Wmo voorziening zullen aanvragen.

Aan de hand van de reacties van gemeenten heeft het Rijk aanpassingen aan het voorstel gedaan. Het zou niet gaan gelden voor woningaanpassingen en de bijdrage die voor de Deeltaxi wordt gevraagd.

Als de verlaging van de eigen bijdrage doorgaat, zal dit wellicht leiden tot hogere Wmo-uitgaven.

Er is per 1 april een nieuwe CAO Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) van kracht. Buiten de reguliere loonindexactie is er een nieuwe loonschaal toegevoegd. Deze loonschaal is bedoeld voor hulp bij het huishouden (hbh). De meeste medewerkers gaan er ten opzichte van de 'oude' loonschaal financieel (iets) op vooruit.

Als gemeenten zijn we verplicht een reële kostprijs te betalen. We hebben in de contracten opgenomen dat de CAO VVT van toepassing is. Dat betekent dat het uurtarief dat we hanteren voor hbh bijgesteld zal moeten worden. De prijs per uur zal stijgen per 1 januari 2019. 2018 wordt gebruikt om met de aanbieders hierover overeenstemming te bereiken.

Belangrijkste kengetallen

kengetal	peildatum	aantal
Uitkeringsontvangers Participatiewet	1-9-2018	85
Nieuwe uitkeringen (Instroom)	1 ^e halfjaar 2018	6
Beëindigde uitkeringen (Uitstroom)	1 ^e halfjaar 2018	11
Aantal cliënten bijzondere bijstand	1e halfjaar 2018	66
Aantal cliënten met een Wmo-voorziening	1-9-2018	511
Aantal uitstaande Wmo-voorzieningen	1-9-2018	786
Aantal jongeren met jeugdhulp	1-1-2018	150

Kaderstellende beleidsnota's

- Themanota jeugd en onderwijs (2016)
- Themanota Werk, Inkomen, Integratie (2012)
- Themanota Leefbaarheid en Ondersteuning (2013)
- Nota Burgerschap, Participatie en Eigen Kracht 2013-2018, met uitvoeringsprogramma IPA en project Proeftuin Investeren en ONtwikkelen Participatie (PION)
- Kadernota "Waar gaan we heen?: de Tuin van de Baronie" (2014)

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 610: Samenkracht en burgerparticipatie

Resultaat 1: We bereiken meer mensen uit kwetsbare doelgroepen en ontwikkelen een aanpak om maatschappelijke participatie te bevorderen	
Niet voor iedereen is het vanzelfsprekend om mee te doen. Voor hen willen we bereiken dat voorzieningen en activiteiten toegankelijk zijn. Het gaat daarbij om fysieke toegankelijkheid, maar ook om acceptatie en erbij horen. De eerder voorgenomen afbouw van de professionele inzet van 'effe buurten' willen we terugdraaien omdat we zien dat het initiatief voorziet in een behoefte en bijdraagt aan minder individuele voorzieningen (individuele begeleiding). Maar ook omdat we een groei van de doelgroep voorzien, door de vergrijzing en de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend om mee te doen. We vinden het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen en activiteiten zijn voor alle inwoners. Het gaat daarbij om fysieke toegankelijkheid, maar ook om acceptatie en 'erbij horen'. We zien dat Effe Buurten voorziet in die behoefte, de meeste deelnemers komen wekelijks terug en bouwen zo een sociaal netwerk op. De professionals signaleren of er nog meer (informele) ondersteuning nodig is. Dit kan bijdragen aan een kostenvermindering voor individuele voorzieningen (individuele begeleiding). Door de vergrijzing en de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang neemt de doelgroep in omvang toe. Om de professionele inzet op hetzelfde niveau te kunnen houden, willen we de voorgenomen bezuiniging van € 16.000 terugdraaien. De beoogde doorontwikkeling (zoals ervaringsplaatsen voor mensen met een afstand op de arbeidsmarkt) willen we bekostigen uit andere bronnen, zoals stagevergoeding of participatiebudget.
2	In 2019 ontwikkelen we een aanpak waarin we gefaseerd en in samenhang met andere ontwikkelingen vorm geven aan de inclusieve samenleving. In 2019 richten we ons in ieder geval op de doelgroep personen met een psychische kwetsbaarheid.

Resultaat 2: Het Trefpunt kan adequaat inspelen op zorg- en ondersteuningsvragen en op initiatieven van inwoners	
We constateren dat de vragen die binnenkomen bij de partners van Het Trefpunt in aantal toenemen en complexer worden. In 2019 gaan we hiermee aan de slag, op basis van de analyse en aanbevelingen uit 2018. We zetten hiervoor de helft van het incidentele budget in dat in 2018 beschikbaar is gesteld voor nieuwe initiatieven basisstructuur.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Doorontwikkelen Het Trefpunt in samenwerking met partners en inwoners.

Resultaat 3:	Vergunninghouders worden goed gehuisvest en ondersteund bij hun integratie
In de gemeente worden op basis van een taakstelling vergunninghouders gehuisvest. Bij het opstellen van deze begroting is de taakstelling voor 2019 nog niet bekend. Als de opgave in lijn ligt met het afgelopen jaar dan moet rekening worden gehouden met een getal van zo'n 15 te huisvesten vergunninghouders. Naast de huisvesting van nieuwe mensen is de inzet nadrukkelijk gericht op beleid en investeringen om duurzame participatie en integratie in de lokale samenleving te realiseren. De rijksoverheid wil een nieuwe Wet inburgering invoeren in 2020.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van vergunninghouders
2	We zetten nog meer in op een vroegtijdige, doorlopende en integrale aanpak duurzame participatie
3	Vorbereiden nieuwe Wet Inburgering

Taakveld 620: Wijkteams

Onze gemeente kent geen wijkteams. Onder dit taakveld zijn de resultaten en activiteiten opgenomen die te maken hebben met de toegang tot de ondersteuning.

Resultaat 1:	De basisondersteuning in onze gemeente is afgestemd op lokale vragen en behoeften en wordt uitgevoerd op basis van één integrale aanpak.
Basisondersteuning draagt eraan bij dat iedereen mee kan doen in Alphen-Chaam. De vrij toegankelijke ondersteuning in de gemeente Alphen-Chaam bestaat naast de informele ondersteuning door vrijwilligers en mantelzorgers ook uit professionele ondersteuning. Deze professionele ondersteuning wordt in onze gemeente uitgevoerd door verschillende organisaties. Met MEE West-Brabant, IMW Tilburg, IMW Breda en ContourdeTwern maakte de gemeente in 2017 nieuwe subsidieafspraken. Daarin is samenwerking ten behoeve van een integrale aanpak van ondersteuningsvragen en het versterken van de sociale basisstructuur in Alphen-Chaam het uitgangspunt. Dit noemen we "basisondersteuning". Daarbij werken zij samen met inwoners, vrijwilligers en andere professionals, waaronder medewerkers in de gemeentelijke uitvoering (consulenten Wmo, werk en inkomen). De concrete inzet van basisondersteuning sluit aan bij de lokale behoeften en kracht van de kernen van onze gemeente. De inzet is vraaggericht en gebiedsgericht. Dit betekent dat de basisondersteuning er in de verschillende kernen van Alphen-Chaam anders uit kan zien (zowel inhoudelijk als de manier waarop deze wordt uitgevoerd).	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We maken afspraken met de partijen in de basisondersteuning over inzet en werkwijze per kern en bewaken de uitvoering daarvan.

Resultaat 2:	Onze inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun ondersteuningsvragen en kunnen deze zo veel mogelijk op één plek melden.
In het raadsakkoord hebben we de ambitie vastgelegd dat we één meldpunt creëren waar de inwoners uit onze gemeente terecht kunnen met al hun zorgvragen. We denken hierbij niet persé aan een fysiek loket. Het belangrijkste is dat vragen niet versnipperd gesteld hoeven te worden en dat de plek waar die vragen gesteld kunnen worden bekend en toegankelijk is voor onze inwoners.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We bepalen hoe we de organisatie van een integrale toegang jeugdhulp/WMO/participatie vormgeven
2	Implementeren van het besluit over de integrale toegang.

Resultaat 3:	Zorgvragen van inwoners zijn vroegtijdig in beeld
We benaderen inwoners actief om zorgvragen in beeld te krijgen en om tijdig problemen te signaleren op het gebied van eenzaamheid, financiën en zorg. Als eerste stap gaan we een plan opstellen hoe we deze ambitie kunnen realiseren en wat daarvoor nodig is. Het uitgangspunt is dat dit binnen de reguliere budgetten kan worden uitgevoerd."	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen van een plan hoe we zorgvragen van inwoners vroegtijdig in beeld krijgen.

Taakveld 630: Inkomensregelingen

Resultaat 1:	Regelingen voor inkomensondersteuning zijn goed toegankelijk voor inwoners die deze ondersteuning nodig hebben.
Een deel van onze inwoners is niet in staat om zonder inkomensondersteuning van de gemeente te voorzien in hun eigen levensonderhoud en/of deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Voor deze groep is het belangrijk dat ze weten waar ze voor ondersteuning terecht kunnen en dat ze snel en goed geholpen worden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We blijven de inkomensregelingen kwalitatief goed uitvoeren met oog voor de individuele situatie van de inwoner en waarbij we maatwerk vooropstellen.

Taakveld 640: Begeleide participatie

Resultaat 1:	Beschut werk zetten we in beginsel alleen in als er hiervoor een taakstelling is opgelegd
Het Rijk verplichtte ingaande 2017 gemeenten om beschutte werkplekken aan te bieden. Dit zijn begeleide arbeidsplaatsen voor mensen met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Iedere gemeente kreeg daarvoor een taakstelling opgelegd. Tot en met 2019 hoeft de gemeente Alphen-Chaam geen verplichte beschutte werkplekken aan te bieden. Omdat beschutte banen erg duur zijn koos de gemeente Alphen-Chaam voor het realiseren van de verplichte aantallen en het werken met een wachtlijst. Dit om voldoende ruimte in het participatiebudget over te houden voor de re-integratie van het uitkeringsbestand.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We gaan in de uitvoering na of we voor inwoners met de indicatie beschut werk passende alternatieven kunnen vinden.

Taakveld 650: Arbeidsparticipatie

Resultaat 1:	We voeren een actieve aanpak om uitkeringsgerechtigden te begeleiden naar betaald werk
Sinds 2018 voeren we de re-integratiewerkzaamheden weer zelf uit. We blijven werken met de methodiek Talent2Work. Workin deed in 2018 de jobhunting en jobcoaching voor Alphen-Chaam. De intentie is om ook in 2019 deze samenwerking voort te zetten. De afgelopen jaren zagen we een grote toename van het aantal cliënten. We werken in 2019 toe naar een daling van het aantal cliënten.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Actief blijven inzetten op de re-integratie van uitkeringsgerechtigden via de methodiek van Talent2Work

Taakveld 660: Maatwerkvoorziening (WMO)

Onder dit taakveld vallen de materiële voorzieningen verstrekt op basis van een toekenningsbeschikking via de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze voorzieningen zijn met name rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen.

Resultaat 1:	Inwoners die aanspraak maken op een maatwerkvoorziening zijn tevreden over hun voorziening en de dienstverlening van de gemeente.
We hebben geen nieuwe beleidsvoornemens op dit onderdeel. We willen ervoor zorgen dat deze taken op een goede manier worden uitgevoerd, waarbij enerzijds inhoud wordt gegeven aan de transformatieopgave (aansluiten op wat mensen zelf kunnen organiseren) en anderzijds onze inwoners tevreden zijn over de ondersteuning die we bieden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Voortzetten van onze huidige werkwijze.

Taakveld 671: Maatwerkdienstverlening 18+

Onder dit taakveld vallen immateriële maatwerkvoorzieningen en schuldhelpverlening op basis van een toekenningsbeschikking. Deze dienstverlening omvat het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid, hulp bij het huishouden, begeleiding en de eigen bijdrage voor Wmo maatwerkvoorzieningen.

Resultaat 1:	We hebben een aanpak voor armoedebestrijding en schuldhelpverlening
Het aantal inwoners dat (langdurig) leeft in armoede en met schulden neemt toe. De impact hiervan op het leven en op het perspectief van deze inwoners en hun kinderen is groot. Meedoen is vaak niet mogelijk. Tegelijkertijd constateren we dat onze huidige aanpak lang niet altijd effectief is. Het Rijk heeft daarom in mei 2018 samen met VNG en andere partijen het actieplan 'Brede schulden aanpak' opgesteld. In 2019 gaan we door met de lokale invulling hiervan.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We ontwikkelen een integrale aanpak om armoede en schulden te voorkomen, te verkorten en te verzachten.

Taakveld 672: Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugdhulp

Alphen-Chaam had in 2016 en 2017 tekorten op de jeugdhulp. In 2017 wordt dit tekort voor het grootste deel veroorzaakt door een enkele bijzondere casus. Deze casus blijft de komende jaren bestaan. Daarnaast worden we geconfronteerd met een toename van kosten bij de ambulante jeugdhulp, terwijl de verblijfszorg tegelijkertijd niet afneemt. Het tekort zal daarom ten opzichte van 2017 toenemen. Wij verwachten dat het tekort in de komende jaren (deels) gedempt zal worden door een aantal ontwikkelingen, op landelijk niveau maar ook op regionaal en lokaal niveau.

Landelijk:

In de maartcirculaire 2018 is aangegeven dat (onder voorbehoud van goedkeuring door de ALV van de VNG) er een 'stroppenpot' zal worden ingevoerd voor gemeenten die geconfronteerd worden met een stapeling van tekorten in het sociaal domein. Deze stroppenpot zal gevuld worden met € 200 miljoen. De verdeling van de middelen zal worden aangegeven door de VNG.

Hiernaast vormen de verdeelmodellen onderwerp van discussie. De verdeelmodellen moeten meer recht doen aan de werkelijke situatie. Wij vertrouwen erop dat de voorgenomen herziening positief uitpakt voor onze gemeente.

Regionaal:

Binnen onze regio maakt ons college er zich hard voor te komen tot een regionale solidariteit. Hierdoor kan het risico van exceptionele casussen opgevangen worden binnen de regio. Voor 2018 heeft onze gemeente een eenmalige tegemoetkoming voor onze bijzondere situatie ontvangen van € 780.000. Bij deze tegemoetkoming is ons door het Rijk opgedragen te zorgen voor solidariteit binnen onze regio. In het regionaal bestuurlijk overleg van september 2018 zijn bestuurders akkoord gegaan met een uitwerking van solidariteit op excessen. Er wordt echter geen solidariteitsregeling uitgewerkt die volledig probeert te anticiperen op excessen en hoe in die gevallen een gemeente financieel onderling te compenseren. Dit vanuit de gedachte dat zo'n regeling veel haken en ogen zal kennen en waarschijnlijk nooit goed passend is op een volgende casus. Wel wordt afgesproken de definitie van een exces te concretiseren. Die definitie moet in de toekomst helpen om in voorkomende gevallen een exces te identificeren. Tevens moet worden onderzocht wat er voor nodig is om een dergelijk exces binnen de WBO financieel te compenseren. De afspraak is dat de exces definitie nog in 2018 in het WBO overleg zal terugkeren en dan worden er afspraken gemaakt over eventuele compensatie van de casus Alphen-Chaam. Er is dus geen sprake van een algemene solidariteitsregeling binnen de regio WBO maar wij vertrouwen op een positieve resultaat voor de casus in Alphen-Chaam omdat die zowel door VNG als VWS als exces is bestempeld.

Lokaal:

In samenwerking met de regiogemeenten werken wij aan een betere beheersbaarheid van de kosten van de jeugdzorg. De voorgestelde maatregelen zijn opgedeeld in een aantal categorieën namelijk:

- Aanscherpen van de administratieve processen
 - Administratieve toewijzing door gemeenten in plaats van Zorg Lokaal
 - Geen start jeugdhulp binnen 3 maanden naar toewijzing dan volgt verwijdering toewijzing
- Betere managementinformatie
 - Binnen de huidige mogelijkheden is een beperkt dashboard opgeleverd
 - Koppeling diverse databronnen met BI-tool voor uitgebreider dashboard volgt in het laatste kwartaal van 2018. De ontwikkeling loopt door tot in 2019
- Heroverweging tarieven
 - De kosten voor ambulante jeugdhulp zijn nog steeds te hoog. Tarieven moeten op contractueel goed moment aangepast worden
- Kwaliteit van de jeugdhulp
 - Het is onvoldoende duidelijk of alle contractuele afspraken door aanbieders worden nageleefd. We ontwikkelen een audit-instrument om dit te bepalen. Door middel van dit kwaliteitsinstrument kan de inzet van jeugdzorg met meer efficiëntie en effectiviteit worden gedaan
- Beter verwijsgedrag
 - Samen 'goed verwijsgedrag' vaststellen en d.m.v. analyse van het huidige gedrag toewerken naar de gewenste norm
- Beheersing van het aanbod
 - Helder onderscheid maken wat vrij-toegankelijk wordt aangeboden en wat niet vrij-toegankelijk wordt aangeboden
 - helder maken wat überhaupt niet onder jeugdzorg valt
 - per jeugdvormhulp de omvang en duur bepalen
 - instellen van (virtuele) plafonds binnen de verschillende vormen van ambulante jeugdhulp, zodat eerder signalen afgegeven kunnen worden naar o.a. verwijzers en aanbieders

Op basis van de thans voorlopige cijfers uit de jaarstukken 2017 verwachten wij een jaarlijks tekort op de decentralisatiegelden in de algemene uitkering van € 1 miljoen. Bovenstaande ontwikkelingen (landelijk en regionale solidariteit) in combinatie met onze grote inzet bij het oplossen van de jeugdcasussen geven voor ons voldoende aanleiding om aan te nemen dat minimaal 50% van dit tekort zich niet voor zal doen in 2019 en verder.

Daarnaast verwachten wij dat de effecten van bovenstaande lokale -meer algemene- inspanningen minimaal zullen resulteren in een voordeel van € 50.000 in 2019 oplopend naar € 125.000 in 2022.

Bij het werken met aannames blijft altijd het risico bestaan dat de aannames onjuist zijn. Ter compensatie nemen wij in een risico op van € 500.000. Hierdoor zal de benodigde weerstandscapaciteit stijgen. Dit reeds verwerkt in de 'Prognose algemene reserve'.

Resultaat 1: Herijken beleid Jeugdhulp	
De gemeente heeft een beleidskader jeugdhulp dat loopt van 2015-2018. Het beleidskader is opgesteld in samenwerking met de jeugdhulpregio West Brabant Oost en bevat regionale en lokale accenten. In samenwerking met de jeugdhulpregio wordt in 2019 gewerkt aan een nieuw regionaal beleidskader. Het lokale deel van dit beleidskader koppelen we aan de uitkomsten van het onderzoek naar de toegang van de jeugdhulp.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen van een nieuw regionaal beleidskader jeugdhulp 2019-2022.
2	Bepalen van lokale beleidsaccenten.

Resultaat 2: Reduceren van het tekort op jeugdhulp	
Alphen-Chaam had in 2016 en 2017 tekorten op de jeugdhulp. In 2017 werd dit tekort voor het grootste deel veroorzaakt door een enkele bijzondere casus. In 2018 zal dit tekort worden gedempt door een eenmalige bijdrage van het Rijk voor de bijzondere casus (€ 780.000,00). Bij een ongewijzigde hulpvraag zal in 2019 opnieuw een aanzienlijk tekort ontstaan op de kosten van jeugdhulp.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Sturen op de totstandkoming van solidariteitsafspraken in de regio West-Brabant Oost
2	In samenwerking met de regiogemeenten maatregelen treffen om te komen tot een betere beheersbaarheid van de kosten van de jeugdzorg

Taakveld 681: Geëscaleerde zorg 18+

Resultaat 1:	We hebben een besluit genomen over de voorbereidingen decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang
Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang zijn taken die nu regionaal worden uitgevoerd door centrumgemeente Breda. Vanaf 1 januari 2021 worden deze taken gedecentraliseerd en worden ze een lokale verantwoordelijkheid van elke gemeente. Vanwege de complexiteit en maatschappelijke en financiële risico's continueren we de samenwerking met regiogemeenten in West-Brabant waarbij elke gemeente een lokale verantwoordelijkheid heeft voor het versterken van de sociale basisstructuur voor deze doelgroep. Dit staat beschreven in de regionale Koerswijzer die wij eind 2018 vaststelden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Uitvoeren regionaal projectplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang
2	Lokale implementatie regionale Koerswijzer

Resultaat 2:	Er is een sluitende aanpak geïmplementeerd voor personen met verward gedrag
We constateren dat er in de samenleving sprake is van een toename van mensen met een (psychische) kwetsbaarheid. Oorzaken daarvan zijn gelegen in de extramuralisatie van zorg en behandeling en van het gegeven dat de samenleving steeds sneller, complexer en individualistischer wordt. Deze mensen lopen een groter risico om verward te raken. Voor deze groep ontwikkelden we in 2018 een aanpak gericht op o.a. preventie, passende zorg en ondersteuning en crisiszorg. In 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Deze wet vervangt de huidige Bopz (bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen). Kern van de nieuwe wet is dat gedwongen zorg ook buiten een instelling (ambulant) kan worden opgelegd. Daarnaast moet er een meldpunt komen voor burgers dat 24u x 7 dagen bereikbaar is.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Implementatie en uitwerking aanpak personen met verward gedrag
2	Voorbereiden Wet verplichte ggz

Taakveld 682: Geëscaleerde zorg 18-

Resultaat 1:	We hebben goede voorzieningen voor jongeren die zware jeugdzorg nodig hebben
De gecertificeerde instellingen (oa. Jeugdbescherming Brabant, William Schrikkergroep) zijn instellingen voor Jeugdreclassering en Jeugdbescherming. De hulpverlening in het gedwongen kader (opgelegd door de kinderrechter) wordt door de gemeente ingekocht. De gecertificeerde instelling stelt de veiligheid en de optimale ontwikkeling van de kinderen voorop. Het doel is kinderen zo veilig en optimaal mogelijk te laten functioneren. Indien een jeugdige opgevangen moet worden, anders dan in de thuissituatie, dan zijn er afspraken met verschillende zorgaanbieders die mogelijkheden bieden op het gebied van crisisopvang, verblijf, gezinsvervangend tehuis en/of pleegzorg. Hierbij is het ook van belang dat er onderlinge afstemming plaatsvindt omdat het van belang is dat kinderen die niet thuis kunnen wonen, kunnen opgroeien in een situatie die zoveel mogelijk lijkt op het opgroeien in een gezin. Om de veiligheid van onze jongeren te waarborgen kunnen gemeenten een beroep doen op Veilig Thuis. Veilig Thuis heeft de maatschappelijke opdracht om huiselijk geweld en kindermishandeling effectief aan te pakken. De gemeenten in de regio West-Brabant participeren in een centrumregeling Veilig Thuis West-Brabant.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Voortzetten van de samenwerking (via de regio) met instellingen voor zwaardere jeugdzorg.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2017-2022								
Code	Omschrijving taakveld		Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
610	Samenkracht en burgerparticipatie	L	548	736	633	586	586	587
		B	13	15	15	15	15	15
620	Wijkteams	L	127	133	133	134	135	136
		B	0	0	0	0	0	0
630	Inkomensregelingen	L	1.933	1.588	1.875	1.880	1.886	1.892
		B	1.361	1.030	1.306	1.306	1.306	1.306
640	Begeleide participatie	L	551	557	523	471	464	464
		B	0	0	0	0	0	0
650	Arbeidsparticipatie	L	251	267	246	250	255	259
		B	0	0	0	0	0	0
660	Maatwerkvoorziening (WMO)	L	263	280	239	240	241	243
		B	0	0	0	0	0	0
671	Maatwerkdienstverlening 18+	L	1.359	1.305	1.188	1.188	1.198	1.203
		B	156	147	107	107	107	107
672	Maatwerkdienstverlening 18-	L	2.266	2.240	1.931	1.906	1.883	1.859
		B	0	0	0	0	0	0
681	Geëscaleerde zorg 18+	L	59	45	65	45	45	45
		B	9	9	9	9	9	9
Totaal lasten programma 6			7.359	7.151	6.833	6.699	6.693	6.689
Totaal baten programma 6			1.539	1.202	1.438	1.438	1.438	1.438
Saldo lasten en baten programma 6			5.820	5.949	5.395	5.261	5.255	5.251

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000			
Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. In 2018 worden er incidentele lasten verwacht in verband met de ontwikkelingen binnen de decentralisaties. Deze worden in 2019 niet verwacht	L	-100	V
2. In 2018 was het budget voor subsidies incidenteel hoger in verband met het plaatsen van een berging bij Taxandria	L	-10	V
3. Lasten voor effe buurten zijn in 2019 lager dan in 2018	L	-2	V
4. De lasten voor de sociale werkvoorziening worden geraamd op basis van de baten in de algemene uitkering. In 2019 ontvangen wij hiervoor minder dan in 2018. Hierdoor worden ook de lasten lager geraamd	L	-34	V
5. In 2018 zijn er incidentele kosten geweest voor de vestiging van vluchtelingen, deze zullen zich in 2019 niet voordoen	L	-19	V
6. In 2018 verwachten wij eenmalig hogere lasten voor de aanpassing van woning (WMO) Hierdoor is het beschikbare budget in 2019 lager dan in 2018	L	-40	V
7. Door de wijzigingen (wettelijk) van de eigen bijdrage WMO verwachten wij minder baten	B	40	N
8. In 2018 verwachten wij een piek in de kosten voor jeugdzorg, hiervoor hebben wij ook extra middelen van het rijk ontvangen. In 2019 verwachten wij een lichte daling van de lasten ten opzichte van 2018.	L	-309	V
9. In 2019 verwachten wij incidentele lasten voor de voorbereiding van de decentralisatie van beschermd wonen en de aanpak van verwarde mensen. Hierdoor zijn de lasten in 2019 hoger dan in 2018	L	20	N
10. Verlaging budget lichte ondersteuning, eerder te hoog ingeschat	L	-12	V
11. Doorbelasting van de ABG wordt vanaf 2019 in ABG bijdrage meegenomen. In 2018 wordt deze separaat gefactureerd	L	-70	V
11. Diverse kleine verschillen	L/B	-18	V
Totaal		-554	V

Indicatoren BBV

21	Banen				
Eenheid	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64				
Bron	LISA				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
476,30	478,70	479,10	468,5		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
LISA is een landelijk databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. We proberen bedrijven aan onze gemeente te binden zodat er meer werkgelegenheid ontstaat.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.					
22	Jongeren met een delict voor de rechter				
Eenheid	% 12 t/m 21 jarigen				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
0,73	0,53				
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Ons beleid is erop gericht om vroegtijdig problemen bij jongeren te signaleren en daarmee te voorkomen dat jongeren delicten plegen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.					
23	Kinderen in een uitkeringsgezin				
Eenheid	% Kinderen tot 18 jaar				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
2,06	2,66				
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Er is sprake van een uitkeringsgezin als er sprake is van een bijstandsuitkering. Ons beleid is erop gericht om mensen mee te laten doen in de samenleving en bij voorkeur door het verrichten van betaald werk.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.					

24	Netto arbeidsparticipatie				
Eenheid	% werkzame beroepsbevolking tov beroepsbevolking				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
66,90	67,40	67,20	66,90		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Arbeidsparticipatie is het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking. We proberen bedrijven aan onze gemeente te binden zodat er meer werkgelegenheid ontstaat.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking (15-64 jaar).					

25	Achterstandsleerlingen				
Eenheid	% 4 t/m 12 jarigen				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.					

26	Werkloze jongeren				
Eenheid	% 16 t/m 22 jarigen				
Bron	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
0,37	0,38				
Beoogde maatschappelijke effecten:					
We streven ernaar om iedereen mee te laten doen. Onze inzet is erop gericht om jeugdwerkloosheid te voorkomen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).					

27	Personen met een bijstandsuitkering				
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
	12,70	13,70	16,0		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
De gemeente registreert alle bijstandsuitkeringen. Hieronder vallen uitkeringen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Ons beleid is erop gericht mensen zo snel mogelijk weer deel te laten nemen in het arbeidsproces. Gelet op ontwikkelingen als bijv. de verkorte WW is het lastig om direct invloed uit te oefenen op de aantallen uitkeringsgerechtigden.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners (18 jaar en ouder).					

28	Lopende re-integratievoorzieningen				
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
	3,20	3,20	17,3		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Een re-integratievoorzieningen is een voorziening die door een gemeente wordt ingezet, nadat is vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Voorzieningen die door een gemeente worden ingezet, nadat de gemeente heeft vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is. Het is niet relevant of een voorziening door de gemeente zelf wordt uitgevoerd of dat deze door de gemeente wordt ingekocht.					

29	Jongeren met jeugdhulp				
Eenheid	% van alle jongeren tot 18 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
	7,70	9,10	7,3		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Er zijn drie jeugdbeschermingsmaatregelen die de rechter kan opleggen: een ondertoezichtstelling (OTS) (komt veruit het meest voor), ontzetting uit de ouderlijke macht en gezag beëindiging. Onze inzet op het gebied van jeugd is erop gericht om de inzet van dergelijke maatregelen zo mogelijk te voorkomen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.					

30	Jongeren met jeugdbescherming				
Eenheid	% van alle jongeren tot 18 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
	0,70	0,80	0,80		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Er zijn drie jeugdbeschermingsmaatregelen die de rechter kan opleggen: een ondertoezichtstelling (OTS) (komt veruit het meest voor), ontzetting uit de ouderlijke macht en gezag beëindiging. Onze inzet op het gebied van jeugd is erop gericht om de inzet van dergelijke maatregelen zo mogelijk te voorkomen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.					

31	Jongeren met jeugdreclassering				
Eenheid	% van alle jongeren 12 tot 23 jaar				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
			0,0		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).					

32	Cliënten met maatwerkarrangement WMO				
Eenheid	Aantal per 10.000 inwoners				
Bron	GMSD				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
			29		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.					

Volksgezondheid en milieu

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
710	Volksgezondheid
720	Riolering
730	Afval
740	Milieubeheer
750	Begraafplaatsen en crematoria

Wat willen we bereiken?

Gezondheid, milieu en duurzaamheid zijn voor onze gemeente belangrijke thema's. Een goede gezondheid vormt de basis voor een gelukkig leven en biedt meer kansen om volwaardig mee te kunnen doen aan onze samenleving. Met ons gezondheidsbeleid spelen we hierop in, mede vanuit de invalshoek dat we door preventieve maatregelen een toekomstig beroep op dure zorg kunnen uitstellen en/of beperken.

Context en achtergronden

Gemeente Alphen-Chaam is op basis van de Wet publieke gezondheid verantwoordelijk voor de gezondheid van de burgers in de gemeente. Om die reden neemt Alphen-Chaam deel aan de gemeenschappelijke regeling GGD West-Brabant, samen met 18 regio gemeenten.

Het Klimaatakkoord dat op 10 juli 2018 is gesloten heeft grote impact op de duurzaamheidsagenda van onze gemeente. We moeten op termijn zonder aardgas verder en het aandeel duurzame energie moet drastisch toenemen, willen we de vraag naar elektriciteit in de toekomst kunnen waarborgen. Daarnaast is de klimaatverandering een grote opgave voor de vakgebieden water en groen: maatregelen tegen wateroverlast en droogte, hittestress moeten zorgen dat we voorbereid zijn op de effecten van de klimaatverandering. Tot slot gaan we afvalstoffen verminderen en deze circulair inzetten als grondstof voor nieuwe producten.

Kaderstellende beleidsnota's

- Uitvoeringsnota volksgezondheid (2017)
- Nota afvalinzameling
- Gemeentelijk rioleringsplan vGRP 2017 - 2018
- Regionale Energiestrategie 'Ons 2050'
- Klimaatakkoord 2018

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 710: Volksgezondheid

Resultaat 1: Uitvoeringsnota volksgezondheid	
In de lokale uitvoeringsnota volksgezondheid hebben we een viertal prioriteiten benoemd waarop we ons richten. Dit zijn: - Sterke groene kernen; - Gezonde jeugd; - Samen in actie voor gezondheid en welzijn; - Vitaal ouder worden. Deze activiteiten krijgen doorlopend aandacht en zijn voor een heel groot deel verankerd in de beleidsdoelstellingen en uitvoeringspraktijk binnen alle programma's van de begroting.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Via de GGD besteden we doorlopend aandacht aan deze vier velden.
2	Opzetten van een pilot beweegprogramma voor kinderen met (dreigend) overgewicht.

Taakveld 720: Riolering

Resultaat 1: Verbeteren onderhoud riolering	
Het beleid en het beheer van de riolering heeft de gemeente Alphen-Chaam vastgelegd in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). In het vGRP zijn activiteiten benoemd om de riolering te onderhouden en te verbeteren.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het vaststellen van een nieuw verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) 2019-2023
2	Het nieuwe rioleringsplan leidt mogelijk tot projecten met financiële consequenties voor de (meerjaren)begroting. Doordat het een gesloten exploitatie betreft zijn deze gevolgen budgettair neutraal.
3	Starten met voorbereiden en uitvoeren vervangen riolering Elsakkerpad in Chaam tussen Baarleseweg en Withagen, het herinrichten van de openbare ruimte waarmee de afvoer naar de waterzuivering vanuit Wolfsdonk en Gilzeweg aanzienlijk verbeterd wordt.

Taakveld 730: Afval

Resultaat 1: Van Afval Naar Grondstof (VANG)	
We hebben de doelstelling om minder restafval te produceren. Uitgangspunt is dat dit niet kostenverhogend is. De wijze waarop we dit realiseren, is onderwerp van gesprek dat we specifiek met de inwoners voeren. Onze nadrukkelijke voorkeur gaat uit naar de optie waarbij we de klike's aanpassen en waarbij we niet overgaan tot het plaatsen van ondergrondse containers.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het nog eens tegen het licht houden van de opties voor vernieuwd afvalbeleid zonder gebruik te maken van ondergrondse containers voor huishoudelijk restafval
2	We betrekken inwoners en communiceren met inwoners in het belang van het ontwikkelen van vernieuwd afvalbeleid
3	We onderzoeken de mogelijkheid voor (een deel van de) gemeente om grof- en medisch afval huis aan huis op te halen.
4	We sluiten een nieuw contract per 1 januari 2019 voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen (1 jaar vast en 1 jaar optie tot verlenging). Indien mogelijk in samenwerking met gemeente Baarle-Nassau.
5	Continueren inzet landelijke aanpak zwerfafval en het consolideren van het project "schoon belonen" en andere lokale initiatieven zodat een structurele inbedding ontstaat qua gedragsverandering.
6	Uitbreiden inzameling van Plastic en Drank met Metalen Verpakkingen door verhogen PMD inzamel frequenties naar eenmaal per twee weken, uitvoeren van eerste evaluatie in april en resultaten meenemen in nieuw afval inzamelbeleid.
7	Monitoren van het effect van de aanpak van zwerfafval wordt uitgevoerd en de resultaten hiervan worden gebruikt als signalering naar andere (mogelijke) partners en ter verbetering van de aanpak.
8	Koppelen van nieuwe projecten aan visiedocument voor duurzame aanpak van zwerfafval. Hierbij partners betrekken op locaties binnen de gemeentegrenzen waarover de gemeente geen zeggenschap heeft (provincie, waterschap, Staatsbosbeheer, etc) en inwoners en maatschappelijke instanties opnieuw uitdagen mee te doen.

Taakveld 740: Milieubeheer

Resultaat 1: Duurzaamheidsvisie	
Duurzaamheid is een belangrijk thema voor onze gemeente. In het raadsakkoord is vastgelegd aan duurzaamheid te werken in drie thema's: - Energietransitie - Klimaatadaptatie - Circulaire economie In 2019 zal een duurzaamheidsvisie worden aangeboden aan de gemeenteraad. Met die visie zal richting gegeven worden aan de ambities die onze gemeente op het gebied van duurzaamheid heeft. Daarbij gaat het om onderwerpen als gasloos bouwen en wonen, toepassing wind- en zonne-energie, het stimuleren van Biobased Economy en de voorbeeldfunctie van onze gemeente. Verder zal in 2019 een stresstest klimaatadaptatie worden uitgevoerd voor onze gemeente. Die stresstest geeft inzicht in kansen en risico's die onze gemeente heeft met betrekking tot de gevolgen van de klimaatverandering. De mogelijkheden zullen worden onderzocht om een vervolg te geven aan het HAS-rapport met betrekking tot Biobased Economy. Daarnaast geven wij een bijdrage aan de Coöperatie Duurzame Energie Baronie (CDEB). Met ingang van 2019 zijn er extra middelen beschikbaar voor het onderwerp duurzaamheid. De formatie zal met 0,25 fte worden uitgebreid. Met betrekking tot duurzaamheid wordt intensief samengewerkt met de andere ABG-gemeenten.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen duurzaamheidsvisie met uitvoeringsprogramma
2	Uitvoeren van de stresstest klimaatadaptatie
3	Stimuleren Biobased Economy met een vervolg op het HAS rapport en een bijdrage aan CDEB

Resultaat 2: OMWB werkprogramma	
De bijdrage voor de OMWB wordt afgestemd op de nieuwe MWB-norm. Naast deze norm nemen we een bedrag op voor uitvoering van de verzoektaken (P2). Dit is het volgende budget. 2019: € 292.246 2020: € 323.363 2021: € 354.080 2022: € 384.796	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Aan OMWB een budget ter beschikking stellen voor de uitvoering van het werkprogramma.

Resultaat 3: Bodem: nieuwe taken vanuit de provincie borgen in de organisatie	
Bij het invoeren van de Omgevingswet krijgen de gemeenten vanuit de Provincie de komende jaren nieuwe bodemtaken toebedeeld. Deze gegevens moeten worden ondergebracht in het bodeminformatiesysteem (BIS). De provincie heeft een BIS gekozen, waar onze gemeente bij aansluit. Hiermee kan iedereen later bodeminformatie krijgen via het Omgevingsportaal, wat hoort bij de invoering van de Omgevingswet. In het najaar van 2018 wordt gestart met de omzetting van ons BIS in het nieuwe systeem. Een kwaliteitsslag in de gegevens is nodig om het hele systeem op een gelijk kwaliteitsniveau te krijgen. Vanaf najaar 2018 start de provincie met de overdracht van bodemdossiers, die deels nog digitaal gemaakt moeten worden en in het BIS en ons zaakstelsel (Green Valley) opgeslagen worden. Ook hier zijn we al mee gestart, maar het grootste deel van de werkzaamheden lopen door in 2019. Op deze manier kunnen zowel interne als externe klanten goed bediend worden en beschikken over de juiste bodeminformatie op het moment dat het omgevingsportaal opengesteld wordt. Hiervoor is al een budget gereserveerd. De kosten van digitaliseren worden uit verschillende budgetten betaald. In het najaar wordt ook de bijdrage van de provincie duidelijk. Als alle taken overgedragen zijn weten we wat dit betekent voor de middelen en formatie van de ABG-organisatie.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	We sluiten aan bij het BIS van de provincie.
2	We maken een kwaliteitsslag om de bodemgegevens juist, actueel en volledig te krijgen.

Resultaat 4: Asbest: inventarisatie asbestdaken in buitengebied en kernen	
Met ingang van 2024 is het verboden nog asbestdaken te bezitten. Alle asbestdaken zullen dus voor die tijd gesaneerd moeten zijn. Omdat er sprake is van een forse opgave voor (lokale) overheden zijn zowel landelijk als provinciaal ondersteunende trajecten gestart. In Brabant heeft het <u>Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht</u>, gezien de urgentie van de opdracht, de sanering van asbestdaken tot speerpunt benoemd. De omgevingsdiensten coördineren deze actie. De OMWB gaat een aanbesteding doen en vraagt gemeenten om mee te doen en de middelen beschikbaar te stellen. De kosten voor de inventarisatie zijn € 5.000,-- en worden uit het positief resultaat van het werkprogramma van 2017 gehaald.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Samen met andere gemeenten en OMWB een inventarisatieonderzoek uitvoeren naar asbestdaken dat leidt tot inzicht in het aantal en omvang van asbestdaken in het buitengebied en in de kernen.

Taakveld 750: Begraafplaatsen en crematoria

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Code		Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
710	Volksgezondheid	L	347	378	363	363	363	363
		B	10	10	10	10	10	10
720	Riolering	L	944	735	862	888	894	895
		B	1.369	1.330	1.377	1.399	1.399	1.399
730	Afval	L	966	799	921	930	930	930
		B	1.096	1.097	1.084	1.094	1.094	1.094
740	Milieubeheer	L	372	373	459	475	495	528
		B	0	11	1	1	1	1
750	Begraafplaatsen en crematoria	L	17	19	18	19	18	18
		B	31	32	32	32	32	32
Totaal lasten programma 7			2.646	2.303	2.624	2.675	2.701	2.734
Totaal baten programma 7			2.506	2.480	2.504	2.535	2.535	2.535
Saldo lasten en baten programma 7			141	-177	120	139	165	199

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. De lasten voor de GGD zijn conform de begroting van de GGD in 2019 lager dan in 2018	L	-31	V
2. Hogere kapitaallasten door investering in 2018 (begroot) in AED's. kapitaallasten starten in 2019.	L	14	N
2. De opbrengst van de rioolheffing stijgt als gevolg van de indexering	B	-34	V
3. Het saldo van het taakveld riolering wordt verrekend met de voorziening	L/B	-30	V
4. Hogere kapitaallasten in 2019 ten opzichte van 2018 door investeringen in 2018 in rioleringen.	L	36	N
5. De bijdrage aan de ABG was in 2018 te laag begroot, dit betreft een administratieve verschuiving van lasten binnen de gemeente.	L	108	N
6. Het saldo van het taakveld afval wordt verrekend met de voorziening	L	-27	V
7. De bijdrage aan de ABG was in 2018 te laag begroot, dit betreft een administratieve verschuiving van lasten binnen de gemeente	L	178	N
8. Opbrengst afvalstoffenheffing hoger door indexering	B	-9	V
9. De bijdrage aan de omgevingsdienst stijgt in 2019 ten opzichte van 2018	L	42	N
10. In 2018 hebben wij incidenteel middelen ontvangen voor het klimaatbeleid, in 2019 zullen wij deze niet ontvangen	B	10	N
11. Vanaf 2019 zijn de kosten voor milieu hoger in verband met het verhogen van de formatie en het beschikbaar stellen van een werkbudget voor duurzaamheid. In 2018 was incidenteel € 7.000 beschikbaar voor het opstellen van de duurzaamheidsvisie	L	35	N
12. In 2019 zullen incidenteel metingen voor luchtkwaliteit plaatsvinden	L	15	N
13. In 2018 waren de kosten van de overdracht van bodemtaken naar gemeenten hoger dan in 2019	L	-5	V
14. Diverse kleine verschillen	L/B	-5	V
Totaal		297	N

Indicatoren BBV

33	Omvang huishoudelijk restafval				
Eenheid	Kg/inwoner				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
227	226	225			
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Doelmatige inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en voorbereiding naar het behalen van minder restafval, meer afvalscheiding (bevordering hernieuwbare grondstoffen). (indicator is alleen huis-aan-huis inzameling van fijn huishoudelijk restafval)					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (alleen huis-aan-huis inzameling van fijn huishoudelijk restafval).					
34	Hernieuwbare elektriciteit				
Eenheid	%				
Bron	RWS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,70	2,50	3,00			
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.					

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
810	Ruimtelijke Ordening
820	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
830	Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

De ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente wordt hoog gewaardeerd. Het ruimtelijk beleid van onze gemeente is er dan ook op gericht om de kwaliteiten van onze kernen en ons buitengebied te behouden of te versterken. Daarbij zoeken we zoveel mogelijk de samenwerking met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Wij zien de nieuwe Omgevingswet als een instrument om die manier van werken nog beter vorm te geven.

Context en achtergronden

Onderstaande beleidsdocumenten geven in hun samenhang een uitwerking van het beleid voor ruimte en wonen in de breedste zin. De hoofdlijnen daarvan geven aan dat Alphen-Chaam streeft naar een duurzame groene woonomgeving voor haar inwoners. Hierbij past een voorzieningenniveau dat aansluiting vindt bij het lokale niveau en een bijdrage levert aan de leefbaarheid van onze gemeente.

Voor dit programma is tevens het planologisch beleid van de provincie van belang.

Kaderstellende beleidsnota's

- Bestemmingsplannen (diverse jaren)
- Welstandsnota (2015)
- Dorpsvisie van de kern Galder (2003)
- Belevingsconcept Toerisme en Recreatie (2008)
- Notitie Inbreidingslocaties (2008)
- Masterplan Centrum Alphen (2008)
- Nota Grondprijnsbeleid 2009, aanvulling 2012
- Masterplan Centrum Chaam, fase 2 (2009)
- Audit Cittaslow (2010)
- Woonvisie 2018-2023
- Actualisatie van woningbouwprogramma (2018)
- Gebiedsvisie oude dorpshart Galder (2013)
- Nota Grondbeleid 2014-2018
- Nota Erfgoedbeleid 2015-2020
- Raadsakkoord 2018-2022
- Structuurvisie Alphen-Chaam (2014)

Wat gaan we ervoor doen?

Taakveld 810: Ruimtelijke Ordening

Resultaat 1: Omgevingswet	
De implementatie van de Omgevingswet vindt plaats op basis van het Plan van Aanpak (2017) en Implementatieplan (2018). Het ambitieniveau dat voor de invoering van de Omgevingswet is vastgesteld is <i>calculerend - onderscheidend</i>. Dit houdt in, doen wat efficiënt is en op onderdelen het verschil maken. De implementatie van de Omgevingswet is geen doel op zich, maar het is meer een veranderingsproces met uiteenlopende componenten; waaronder de cultuurverandering in de hele keten, een digitale systeemverandering en de verandering van wet- en regelgeving. Op basis van de doelen van de Omgevingswet zijn vier veranderopgaven voor de Omgevingswet geformuleerd. De vier opgaven hebben een duidelijke focus en moeten richting en samenhang geven aan het veranderproces. <i>Basis op Orde</i> Het ontwikkelen van gebiedsgericht integraal beleid, kaders en regels die ruimte geven aan ontwikkelingen en de kwaliteit van de leefomgeving beschermt waar nodig. <i>Gebruiker centraal</i> De Omgevingswet vraagt om anders te werken, de gebruiker staat namelijk centraal. De behoefte van de gebruiker geeft vorm aan inhoud, gemeentelijke dienstverlening, informatievoorziening en werkprocessen in de fysieke keten. <i>Digitale ondersteuning</i> Het ontwikkelen van een gebruikersvriendelijk informatiesysteem dat aansluit bij de gebruikersbehoefte en recht doet aan de specifieke gebiedsinrichting. <i>Doen!</i> Het ontwikkelen van een samenhangend stelsel van Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsprogramma's en Omgevingsvergunningen. De vier veranderopgaven staan niet los van elkaar. Het is belangrijk om steeds de samenhang te bewaken. De uitwerking van de veranderopgaven vindt plaats in o.a. werkwijze, beleid, kaders, regels, pilots en projecten. Daarnaast organiseren we bijeenkomsten voor medewerkers, bestuurders, raadsleden, bewoners, ondernemers en overige belanghebbenden over de Omgevingswet. Dit, zodat eenieder hierin kan worden meegenomen. Om te experimenteren in de geest van de Omgevingswet is het project Markdal een mooi voorbeeld in uitvoering. Naar verwachting worden er in 2019 meer pilots gestart om al doende te leren. Bij de implementatie van de Omgevingswet wordt nauw samengewerkt met de regio en met de twee andere ABG-gemeenten.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Het ontwikkelen van gebiedsgericht integraal beleid, kaders en regels die ruimte geven aan ontwikkelingen en de kwaliteit van de leefomgeving beschermt waar nodig.
2	Het ontwikkelen van een gebruikersvriendelijk informatiesysteem dat aansluit bij de gebruikersbehoefte en recht doet aan de specifieke gebiedsinrichting.
3	Het ontwikkelen van een samenhangend stelsel van Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsprogramma's en Omgevingsvergunningen.
4	Het organiseren van bijeenkomsten voor bestuurders en raadsleden over de Omgevingswet.
5	Het experimenteren in de geest van de Omgevingswet.

Resultaat 2: Plattelandsontwikkeling	
Voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) vindt een inventarisatie plaats van het buitengebied. Hiermee ontstaat inzicht in de opgave voor deze aanpak. Met de aanpak voor vrijkomende agrarische bebouwing wordt mede invulling gegeven aan de motie van de raad uit november 2017: "Stamtafel buitengebied". Deze luidde als volgt: <i>"Een zogenaamde stamtafel op te zetten met daarin alle partijen met belangen in het buitengebied; Gezamenlijk te komen tot aanbevelingen met de mogelijkheden om de vrijkomende agrarische bebouwing een tweede leven te geven"</i>. <i>Afgesproken is met betrekking tot het thema plattelandsontwikkeling c.q. VAB's intensief samen te werken met de andere ABG-gemeenten.</i>	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Inventarisatie van het buitengebied
2	Waar nodig voeren van 'keukentafelgesprekken' met eigenaren van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).
3	Bezien of het instellen van een klankbordgroep meerwaarde heeft voor het formuleren van beleidsuitgangspunten.

Resultaat 3: Risicokaart Niet gesprongen explosieven	
Per ontwikkeling wordt nu bezien of onderzoek nodig is naar de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven in de bodem. Hierdoor ontstaat niet alleen een veiligheidsrisico, maar ook een planeringsrisico. Daarom is het wenselijk om voor de gehele gemeente een inventarisatie(kaat) op te stellen. Hiermee krijgen we inzicht waar in de gemeente een verhoogd risico geldt voor achtergebleven explosieven. Het rijk stimuleert op dit moment het opstellen van dergelijke risicokaarten nog.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Opstellen risico-inventarisatiekaart die inzicht geeft in de locaties met niet gesprongen explosieven in de bodem

Resultaat 4: Markdal, duurzaam en vitaal	
De Vereniging Markdal Duurzaam en vitaal heeft in 2013 het initiatief genomen om in samenwerking met bewoners van het Markdal, Provincie Noord-Brabant, Waterschap Brabantse Delta, gemeente Alphen-Chaam en gemeente Breda een participatie proces te starten om in het Markdal te komen tot ontwikkelingen op het gebied van natuur, water, economie, wonen, werkgelegenheid en recreatie. Het doel is om: 1. De aanleg van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) in het Markdal voor een groot deel te realiseren (nieuwe loop van de Mark, herinrichting gronden voor natuur en een nieuw recreatief routenetwerk); 2. De maatregelen die voortkomen uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) te realiseren; 3. Het toekomstperspectief voor de inwoners van Strijbeek te vergroten. Om al deze ontwikkelingen mogelijk te maken moet het geldende bestemmingsplan herzien worden. Bovendien past een deel van de beoogde ontwikkelingen niet binnen de kaders van de 'Verordening Ruimte 2014' van de Provincie. Een 'nadere regel' wordt door de Provincie vastgesteld om af te mogen wijken van de Verordening ruimte. In deze 'nadere regel' wordt ook de mogelijkheid opgenomen om in een later vast te stellen bestemmingsplan een ruimtelijke vertaling van het "Perspectief voor Strijbeek" te bestemmen. Hierin kunnen bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen die kwaliteitsverbetering voor Strijbeek tot gevolg hebben, opgenomen worden die nu nog onvoldoende concreet zijn. Daarvoor wordt een 'Omgevingsvisie Strijbeek' opgesteld.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen bestemmingsplan.
2	'Omgevingsvisie' Strijbeek.

Taakveld 820: Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Taakveld 830: Wonen en bouwen

Resultaat 1:	Ontwikkeling De Ligt IV, Alphen
Om in de woningbehoefte in de kern Alphen te kunnen voorzien zetten we in op realisatie van De Ligt IV. Het aspect duurzaamheid krijgt extra aandacht. Daarbij is onder andere aandacht voor zongericht verkavelen, gasloos bouwen, klimaat, energietransitie, landschappelijke inpassing etc.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststelling bestemmingsplan De Ligt IV.
2	Start bouwrijp maken fase 1.

Resultaat 2:	Nieuwstraat 27, Alphen (Gerla)
Herontwikkeling van de locatie van Gerla. Onlangs is de locatie van eigenaar gewisseld. Met de nieuwe eigenaar gaan we in gesprek.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Start bestemmingsplanprocedure.

Resultaat 3:	Hofstade 1, Alphen
Herontwikkeling van de locatie Hofstade 1. Met de ontwikkelaar is een anterieure grondexploitatieovereenkomst gesloten.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen bestemmingsplan 1e kwartaal 2019

Resultaat 4:	Hoek Raadhuisstraat/Van Leuvenlaan, Alphen
Momenteel zijn we in gesprek met de initiatiefnemer over de stedenbouwkundige inpassing van het plan en de anterieure grondexploitatieovereenkomst.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen bestemmingsplan.

Resultaat 5:	Hoek Chaamseweg/Molenstraat, Alphen
Als de anterieure grondexploitatieovereenkomst ondertekend is, start de bestemmingsplanprocedure.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststellen bestemmingsplan.

Resultaat 6:	Den Brabander fase 4/Heerebeemd fase 2
Er is een tweede CPO groep 'Toekomstig wonen in Chaam'. Met de eigenaren van de gronden, de CPO groep en omwonenden wordt in ateliervorm invulling gegeven aan het stedenbouwkundig plan voor de locatie Den Brabander fase 4/Heerebeemd fase 2. Ook Den Brabander fase 5 (eigendom ontwikkelaar), die grenst aan Den Brabander fase 4, wordt hierin meegenomen zodat er een samenhangend ontwerp komt. Eind 2018 stellen we het stedenbouwkundig plan vast. Evenals bij De Ligt IV krijgt het aspect duurzaamheid nadrukkelijk aandacht. In de wijk zal ruimte zijn voor het CPO collectief 'Toekomstig wonen in Chaam'.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Vaststelling bestemmingsplan Den Brabander fase 4/Heerebeemd fase 2.
2	Openen grondexploitatie Den Brabander fase 4.
3	Start bouwrijp maken.

Resultaat 7:	Ontwikkeling oude dorpshart Galder
Het college heeft maart 2018 besloten in principe medewerking te verlenen aan de realisatie van woningen op gronden achter de oude school. De locatie van de oude school wordt mogelijk ook betrokken in deze ontwikkeling. Wanneer er overeenstemming is bereikt tussen grondeigenaar en de ontwikkelaar, zal er een omgevingsdialoog plaats vinden met de inwoners van Galder, de ontwikkelaar en overige actoren om te komen tot een passende invulling. In Galder is een derde CPO groep in oprichting de mogelijkheden tot collectief bouwen aan het onderzoeken. We bekijken of deze groep op deze locatie een plek kan vinden.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Start bestemmingsplanprocedure.

Resultaat 8:	Centrumplan Chaam fase 2
Realisatie van centrumplan Chaam fase 2. Gestreefd wordt naar oplevering van de supermarkt in 2019. De (semi) openbare ruimte moet gereed zijn voordat de supermarkt zijn deuren opent. Oplevering van de appartementen verwachten we in 2020.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	(semi) openbare ruimte gereed in 2019 voor oplevering supermarkt.

Resultaat 9:	Bollemeer Galder
Er zijn nog percelen beschikbaar voor uitgifte.	
Specifieke activiteiten in 2019	
1	Uitgeven laatste percelen woongebied Bollemeer

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2018-2022								
Code		Omschrijving taakveld	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
810	Ruimtelijke Ordening	L	634	520	549	490	484	448
		B	135	7	7	7	7	7
820	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	3.418	590	1.134	662	536	541
		B	4.126	1.840	1.897	1.070	827	835
830	Wonen en bouwen	L	326	319	274	274	275	276
		B	415	513	365	363	360	360
Totaal lasten programma 8			4.377	1.429	1.957	1.426	1.295	1.265
Totaal baten programma 8			4.676	2.361	2.270	1.441	1.195	1.203
Saldo lasten en baten programma 8			-298	-932	-313	-15	100	62

Toelichting budgetverschillen

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		L/B	Bedrag	V/N
1.	In 2019 wordt eenmalig geld beschikbaar gesteld voor Het Markdal, duurzaam en vitaal. Hierdoor zijn de kosten in 2019 hoger dan in 2018.	L	50	N
2.	In 2018 is een sloopsubsidie toegekend, dit wordt in 2019 nog niet verwacht	L	-6	V
3.	In 2018 zijn hier kosten geboekt voor de voorbereiding van de CPO2 in Chaam	L	-25	V
4.	In 2018 zijn er incidentele kosten voor het actualiseren van bestemmingsplannen begroot in 2019 niet	L	-25	V
5.	In 2019 worden middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van de omgevingswet	L	50	N
6.	De bouwgrondexploitaties vormen binnen de begroting een gesloten exploitatie. Het saldo van de lasten en baten wordt geactiveerd. Eventueel gerealiseerde winsten (percentage of completion methode) worden toegevoegd aan de algemene reserve grondbedrijf. Voor eventuele toekomstige verliezen wordt een voorziening gevormd. Mutaties in deze voorzieningen worden ten gunste of ten laste gebracht van de algemene reserve grondbedrijf.	L/B	487	N
7.	In 2018 ontvingen wij een extra bate in verband met de afronding van de verkoop van Intergas hierdoor zijn de baten in 2018 hoger dan in 2019	B	120	N
8.	In 2018 was een restantkrediet voor bestemmingsplannen en het opstellen van de woonvisie beschikbaar, hierdoor is het budget in 2018 hoger dan in 2019	L	-40	V
9.	Diverse kleine verschillen	L/B	8	N
Totaal			619	N

Indicatoren BBV

35	Gemiddelde WOZ waarde				
Eenheid	Duizend euro				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
290	291	290	296	307	
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
De gemiddelde WOZ waarde van woningen.					

36	Nieuw gebouwde woningen				
Eenheid	Aantal per 1.000 woningen				
Bron	Basisregistratie adressen en gebouwen				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
21,20		8,80	15,38		
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Invulling geven aan de woningbouwplanning en de huisvestingsopgaaf.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen					

37	Demografische druk				
Eenheid	%				
Bron	CBS				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
72,80	72,40	73,40	74,40	75,80	
Beoogde maatschappelijke effecten:					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (productieve leeftijdsgroep). Een demografische druk van 60 betekent dat op de 100 mensen uit de productieve leeftijdsgroep er 60 staan uit de niet productieve leeftijdsgroep. Als de demografische druk verbetert dan wordt het percentage lager, en als de demografische druk verslechtert dan wordt het percentage hoger.					

38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden				
Eenheid	Euro				
Bron	COELO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
668	719	750	752	763	
Beoogde maatschappelijke effecten:					
De gemeente beoogd met de heffing van woonlasten het huidige voorzieningenniveau in de gemeente op minimaal hetzelfde niveau te houden en daar waar mogelijk te verbeteren. Het uitgangspunt daarbij is dat de woonlasten trendmatig mogen stijgen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					

39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden				
Eenheid	Euro				
Bron	COELO				
Realisatie	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot
2014	2015	2016	2017	2018	2019
816	851	892	894	905	
Beoogde maatschappelijke effecten:					
De gemeente beoogd met de heffing van woonlasten het huidige voorzieningenniveau in de gemeente op minimaal hetzelfde niveau te houden en daar waar mogelijk te verbeteren. Het uitgangspunt daarbij is dat de woonlasten trendmatig mogen stijgen.					
Wat wordt bedoeld met deze indicator:					
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					

DERDE DINSDAG
IN SEPTEMBER
Algemene dekkingsmiddelen

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
050	Treasury
061	OZB woningen
062	OZB niet woningen
064	Belastingen overig
070	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
080	Overige baten en lasten

Taakveld 050: Treasury

De uitvoering van treasury is geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido). Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen.

Op 11 december 2013 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën van kracht geworden. In die wet worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren).

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Resultaat 1: Goede schuldpositie	
Wij blijven de schuldpositie nauwgezet monitoren.	
Specifieke activiteiten in 2018	
1	De netto schuld quote (aangegane schulden afgezet tegen de gemeentelijke inkomsten) blijft beneden 130%;
2	Kengetallen vanuit het model van de VNG "Houdbare gemeentefinanciën" en de stresstest maken we integraal onderdeel van de P&C cyclus;
3	Bij de kengetallen geven we een meerjarige ontwikkeling en zetten we de cijfers af tegen de landelijke normen.

Resultaat 2: Gezonde financiële positie	
Ondersteunend aan het realiseren van de specifieke activiteiten zijn: Strakke begrotingsdiscipline Positieve jaarrekeningresultaten toevoegen aan de algemene reserve Nieuwe investeringen altijd integraal afwegen bij de perspectiefnota of begroting Het volgen het BBV en het gespreid afschrijven van investeringen met maatschappelijk nut Actief risicomanagement voeren Het berekenen van meerdere scenario's bij grote grondexploitaties.	
Specifieke activiteiten in 2018	
1	Streven naar een meerjarig sluitende en solide begroting.
2	Het weerstandsvermogen houden we op tenminste voldoende.

Taakveld 061: OZB woningen

Bij de OZB woningen is er geen directe relatie met een prestatie die de gemeente levert. De mutatie van de inkomsten uit OZB wordt veroorzaakt door de prijsontwikkeling en de eventuele extra tariefstijging die is toegepast op het belastingtarief. Daarnaast veroorzaakt de areaalontwikkeling ook een stijging van de inkomsten.

Taxeren woningen op basis van gebruiksoppervlakte

Op 8 september 2016 heeft de Waarderingskamer besloten dat het taxeren van woningen op gebruiksoppervlakte vanaf 1 januari 2022 verplicht wordt. De WOZ-taxaties van woningen moeten dan zijn gebaseerd op de gebruiksoppervlakte. 2019 en 2020 hebben we nodig om de WOZ-administratie aan te passen. Voor dit project is naar schatting een bedrag van € 34.000 nodig, verdeeld over twee jaren.

De stijging van de OZB tarieven zijn gebaseerd op de loon- en prijsontwikkeling. In de perspectiefnota 2019 werd nog uitgegaan van een hoger percentage. Dit was gebaseerd op de maartcirculaire 2018. Bij de meicirculaire 2018 zijn deze percentages naar beneden bijgesteld. Deze lagere bijgestelde percentages zijn uiteindelijk in de begroting gehanteerd. Onderstaande tabel laat de gebruikte percentages zien.

Ontwikkelingen in %	2019	2020	2021	2022
Loon- en prijsontwikkeling in maartcirculaire 2018	2,7	2,6	2,4	2,4
Loon- en prijsontwikkeling in meicirculaire 2018	2,4	2,0	1,8	1,9

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Taakveld 062: OZB niet woningen

Bij de OZB niet-woningen is er geen directe relatie met een prestatie die de gemeente levert. De mutatie van de inkomsten uit OZB wordt veroorzaakt door de prijsontwikkeling en de eventuele extra tariefstijging die is toegepast op het belastingtarief. Daarnaast veroorzaakt de areaalontwikkeling ook een stijging van de inkomsten.

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Taakveld 064: Belastingen overig

De overige belasting die de gemeente int zijn de toeristenbelasting en de forensenbelasting. Bij de forensen- en toeristenbelasting is geen directe relatie met een prestatie die de gemeente levert. De mutatie van de inkomsten uit forensenbelasting wordt veroorzaakt door de prijsontwikkeling en de eventuele extra tariefstijging die is toegepast op het belastingtarief. Het tarief voor de toeristenbelasting is in 2017 gelijk aan 2016 namelijk 3,6% van de verblijfsvergoeding. Als Cittaslow-gemeente zal het gemeentebestuur de komende jaren investeren in het verhogen van de kwaliteit van het toeristisch-recreatief profiel.

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Taakveld 070: Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaalde verdeelstelsel een uitkering uit het Gemeentefonds. De uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente, taken die veelal dicht bij de burger liggen. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met de draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). Karakteristiek voor de algemene uitkering is dat elke gemeente vrij is in de besteding. De omvang van de algemene uitkering is voor de gemeenten een gegeven, maar de gemeente kan zelf bepalen aan welke voorzieningen zij haar geld besteedt (eigen prioriteitenstelling).

De groei of afname van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven (de netto gecorrigeerde rijksuitgaven). Eenvoudig gezegd: als het Rijk meer uitgeeft, dan neemt de omvang van het gemeentefonds toe. Geeft het Rijk daarentegen minder uit, dan neemt de omvang van het gemeentefonds af. De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in de financiële begroting.

De algemene uitkering is in de begroting 2018 verwerkt op basis van de meicirculaire 2017. De septembercirculaire is in de eerste begrotingswijziging meegenomen.

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Taakveld 080: Overige baten en lasten

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Taakveld 340: Economische promotie

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Toeristenbelasting

Een fusie tussen Toerisme Alphen-Chaam en Toerlezoere kan een natuurlijk moment vormen om over te gaan tot een prestatieovereenkomst met de nieuw te vormen vereniging. Er dient goed te worden vastgelegd dat de door Alphen-Chaam beschikbaar gestelde subsidie ten behoeve van Alphen-Chaam wordt besteed. Andersom geldt dat voor Gilze en Rijen ook. De gekozen constructie in Gilze en Rijen om een vast percentage van de toeristenbelasting ter beschikking te stellen, kan ook voor Alphen-Chaam interessant zijn. Voor 2019 wordt voorlopig voorgesteld om de hoger geraamde inkomsten uit toeristenbelasting in 2019 ten opzichte van 2018 hiervoor te reserveren. De hoogte

van de ingekomen toeristenbelasting in 2018 kan als basis worden genomen voor een eventuele verandering in de financiering.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Code	Omschrijving	Rekening	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenbegroting 2020	Meerjarenbegroting 2021	Meerjarenbegroting 2022
050	Treasury	L	-68	64	50	149	208	200
		B	60	70	97	112	75	57
061	OZB woningen	L	0	0	0	0	0	0
		B	1.296	1.295	1.345	1.386	1.420	1.456
062	OZB niet woningen	L	135	132	148	150	135	138
		B	643	704	721	736	748	762
064	Belastingen overig	L	1	2	1	1	2	2
		B	0	0	0	0	0	0
070	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	L	0	0	0	0	0	0
		B	10.783	12.237	12.263	12.688	13.060	13.420
080	Overige baten en lasten	L	33	-19	20	204	238	148
		B	132	0	0	0	0	0
341	Economische promotie	L	0	0	0	0	0	0
		B	242	233	235	235	235	235
Totaal lasten Algemene dekkingsmiddelen			101	178	219	505	583	488
Totaal baten Algemene dekkingsmiddelen			13.156	14.539	14.661	15.157	15.538	15.930
Saldo lasten en baten Alg. Dekkingsmiddelen			-13.055	-14.361	-14.442	-14.652	-14.955	-15.442

Toelichting budgetverschillen:

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	L/B	Bedrag	V/N
1. Hogere doorbelaste rente aan taakvelden	L	-14	V
2. Lagere rentebaten	B	12	N
3. Hogere OZB baten als gevolg van indexering tarieven	B	-48	V
4. Hogere OZB baten als gevolg van het meenemen van de areaalontwikkeling	B	-20	V
5. Hogere baten vanuit het gemeentefonds	B	-26	V
6. In de 1e turap 2018 zijn de investeringen herijkt. Het voordeel voor 2018 is administratief verwerkt op overige algemene baten en lasten. Het voordeel voor 2019 en verder is verwerkt op de taakvelden waarop de investeringen van toepassing zijn	L	51	N
7. Hogere doorbelasting rente aan het grondbedrijf door hogere boekwaarde	B	-39	V
8. Diverse kleine verschillen	L/B	3	N
Totaal		-81	V

Overhead

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Nr.	Taakveld omschrijving
-----	-----------------------

040	Overhead
-----	----------

Taakveld 040: Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden gerekend tot de overhead. Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden in het primaire proces.
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O/HRM.
4. Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie met uitzondering van communicatie met de klant.
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en huisvesting.
10. Documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. Managementondersteuning in het primair proces.

De totale overheadkosten van de gemeente Alphen-Chaam worden in 2019 geraamd op een bedrag van € 2.738.705 (zie tabel 1). Een groot deel van deze kosten wordt gemaakt en verantwoord in de ABG-organisatie. Op basis van een in het verleden vastgestelde verdeelsleutel wordt 24,6% van de kosten door de ABG-organisatie in rekening gebracht bij de gemeente Alphen-Chaam (zie tabel 2).

De totale bijdrage aan de ABG wordt op basis van vaste bedragen (afval en riool) en vaste percentages doorbelast aan de diverse taakvelden (zie tabel 2). Zowel de vaste bedragen als de vaste percentages zijn gebaseerd op historische gegevens (urenverantwoording) van voor 1 januari 2016.

De bijdrage aan de ABG is in 2019 t.o.v. 2018 toegenomen met een bedrag van € 286.000. Dit heeft de volgende oorzaken:

Indexering	€ 103.000	Nadeel
Meerkosten IKB	€ 46.000	Nadeel
Kosten bovenformatieve medewerkers	€ 19.000	Nadeel
Meerwerk	€ 47.000	Nadeel
Meerkosten ICT	€ 79.000	Nadeel
Overige verschillen	€ - 8.000	Voordeel
	€ 286.000	Nadeel

Totale overheadkosten	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aandeel overheadkosten in bijdrage ABG	2.414.565	2.669.581	2.704.585	2.740.443	2.794.132	2.849.801
Salariskosten secretaris (60%)	69.706	60.941	61.550	61.550	61.550	61.550
VNG contributie	12.545	13.724	13.724	13.724	13.724	13.724
VNG congres	1.648	3.751	3.751	3.751	3.751	3.751
Kosten internetkassa en bankkosten	5.764	6.195	6.195	6.195	6.195	6.195
Digitalisering archief	80.897	53.555	53.555	53.555	53.555	53.555
Onderhoud kantoor	23.509	26.500				
Diverse	945					
	2.609.579	2.834.247	2.843.360	2.879.218	2.932.907	2.988.576

Totale overheadkosten	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bijdrage aan ABG conform begroting	6.206.346	6.309.746	6.595.729	6.680.155	6.806.065	6.934.367
Knipselkrant	-	4.157	4.157	4.157	4.157	4.157
Kostprijsverhogende BTW over bijdrage ABG	10.036	27.000	27.777	28.131	28.660	29.199
Bijdrage aan ABG totaal	6.216.382	6.340.903	6.627.663	6.712.443	6.838.882	6.967.723
040 Overhead	2.414.565	2.669.581	2.704.585	2.740.443	2.794.132	2.849.801
020 Burgerzaken	211.479	212.301	210.013	212.932	217.434	221.965
030 Beheer overige gebouwen en gronden	2.575	2.586	2.559	2.594	2.649	2.704
050 Treasury	1.490	1.497	1.481	1.502	1.534	1.565
062 OZB niet woningen	131.717	132.228	130.801	132.619	135.424	138.245
064 Belastingen overig	1.490	1.500	1.475	1.498	1.530	1.562
080 Overige baten en lasten	-100.335	-	-	-	-	-
110 Crisisbeheersing en Brandweer	27.119	27.223	26.930	27.304	27.881	28.462
120 Openbare orde en Veiligheid	253.490	254.474	251.732	255.231	260.628	266.058
210 Verkeer en vervoer	417.777	419.403	414.881	420.648	429.542	438.493
310 Economische ontwikkeling	20.692	20.771	20.547	20.833	21.274	21.717
330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	20.692	20.771	20.547	20.833	21.274	21.717
340 Economische promotie	20.692	20.771	20.547	20.833	21.274	21.717
420 Onderwijshuisvesting	8.880	8.915	8.819	8.942	9.131	9.321
430 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	35.522	35.660	35.275	35.765	36.521	37.282
510 Sportbeleid en activering	180.902	181.605	179.648	182.144	185.996	189.871
520 Sportaccommodaties	40.676	40.834	40.394	40.955	41.821	42.692
530 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	5.423	5.445	5.386	5.461	5.576	5.693
540 Musea	2.712	2.722	2.693	2.730	2.788	2.846
550 Cultureel erfgoed	2.712	2.722	2.693	2.730	2.788	2.846
560 Media	2.712	2.722	2.693	2.730	2.788	2.846
570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	301.579	302.750	299.487	303.649	310.070	316.531
610 Samenkracht en burgerparticipatie	54.235	54.447	53.859	54.608	55.762	56.924
620 Wijkteams	61.557	61.797	61.130	61.979	63.289	64.608
630 Inkomensregelingen	298.206	299.364	296.137	300.253	306.602	312.991
640 Begeleide participatie	2.712	2.722	2.693	2.730	2.788	2.846
650 Arbeidsparticipatie	168.671	169.326	167.500	169.829	173.420	177.034
660 Maatwerkvoorziening (WMO)	81.352	81.668	80.789	81.912	83.644	85.387
671 Maatwerkdienstverlening 18+	81.352	81.668	80.789	81.912	83.644	85.387
672 Maatwerkdienstverlening 18-	54.235	54.447	53.859	54.608	55.762	56.924
710 Volksgezondheid	4.069	4.083	4.040	4.095	4.182	4.269
720 Riolerings	270.000	176.505	285.000	290.000	295.000	300.000
730 Afval	450.000	300.296	478.000	478.000	478.000	478.000
740 Milieubeheer	63.726	63.974	63.284	64.163	65.519	66.885
810 Ruimtelijke Ordening	414.473	416.084	411.598	417.318	426.143	435.022
830 Wonen en bouwen	207.236	208.041	205.799	208.660	213.072	217.512
	6.216.382	6.340.903	6.627.663	6.712.443	6.838.882	6.967.723

Overhead

Bedragen X € 1.000

Begroting 2020-2022								
Code		Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
040	Overhead	L	2.839	2.965	2.972	3.005	3.029	3.084
		B	229	130	128	126	96	96
Totaal lasten Overhead			2.839	2.965	2.972	3.005	3.029	3.084
Totaal baten Overhead			229	130	128	126	96	96
Saldo lasten en baten Alg. Dekkingsmiddelen			2.610	2.834	2.843	2.879	2.933	2.989

Toelichting budgetverschillen:

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		L/B	Bedrag	V/N
1.	De afschrijvingsduur van diverse ICT activa is verstreken waardoor de kapitaalslasten in 2019 lager zijn dan in 2018	L	-30	V
2.	De verdeling van de ABG bijdrage over de taakvelden is op diverse punten aangepast waardoor op overhead meer lasten op de overhead terechtkomen, op andere taakvelden in de begroting resulteert dit in voordelen. Daarnaast is ook de bijdrage in 2019 aan de ABG hoger dan in 2018	L	35	N
3.	Diverse kleine verschillen	L	4	N
Totaal			9	N

Vennootschapsbelasting

Dit programma bestaat uit de volgende taakvelden:

090 Vennootschapsbelasting (VpB)

Taakveld 090: Vennootschapsbelasting (VpB)

Met ingang van 2016 zijn publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals een Gemeenschappelijke Regeling en gemeenten, Vennootschapsbelasting (VpB) plichtig *indien en voor zover* zij een onderneming drijven. Er is sprake van een onderneming indien cumulatief voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- Een duurzame organisatie van **kapitaal en arbeid**;
- Die deelneemt aan het **economische verkeer**;
- Met het oogmerk om **winst** te behalen.

Als aan alle bovenstaande voorwaarden wordt voldaan dan wordt de betreffende activiteit aangemerkt als een onderneming. Het gevolg daarvan is dat de onderneming (lees: gemeente) een aangifte VpB moet indienen bij de belastingdienst.

We zijn tot de conclusie gekomen dat van alle activiteiten 'slechts' het grondbedrijf aangemerkt zal gaan worden als winstgevendende onderneming. Om te kunnen bepalen wat de daadwerkelijke belastingdruk op het grondbedrijf gaat worden dient het BBV resultaat gecorrigeerd te worden naar het fiscale resultaat. In het oog springende verschillen tussen de beide winstbepalingen zijn:

- Slechts de werkelijk betaalde rente mag als kosten opgevoerd worden;
- grondbedrijf vreemde activiteiten moeten geëlimineerd worden;
- toekomstige prijsstijgingen mogen niet opgevoerd worden als kosten/baten;
- kapitaalstortingen en onttrekkingen moeten geëlimineerd worden.

Het belastingtarief van de VpB is als volgt:

Winst	Tarief
≤ € 200.000	20,00%
> € 200.000	25,00%

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2020-2022								
Code		Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2017	2018	2019	2020	2021	2022
090	Vennootschapsbelasting (VpB)	L	13	42	20	28	34	34
		B	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten Vennootschapsbelasting			13	42	20	28	34	34
Totaal baten Vennootschapsbelasting			0	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten VpB			13	42	20	28	34	34

Toelichting budgetverschillen:

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		L/B	Bedrag	V/N
1.	In 2019 worden lagere winsten verwacht dan in 2018, hierdoor hoeven wij ook minder vennootschapsbelasting te betalen	L	-22	V
Totaal			-22	V

Onvoorzien

Binnen de begroting onderscheiden we algemene en specifieke dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn de inkomsten die direct samenhangen met een bepaald programma. Dat kunnen de inkomsten zijn van het Rijk met een specifiek bestedingsdoel, de opbrengsten van gronden of opbrengsten uit verleende diensten zoals het verstrekken van een paspoort. Ook de rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn specifieke dekkingsmiddelen. De specifieke dekkingsmiddelen verantwoorden we steeds binnen het betreffende programma.

De algemene dekkingsmiddelen zijn dekkingsmiddelen die we vrij kunnen aanwenden. Dit geld is op voorhand dus niet gebonden aan een bepaald programma of doel, maar zetten we in om tekorten op de programma's te dekken. De dekking bestaat voor het grootste gedeelte uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de lokale heffingen die niet bestedingsgebonden zijn. De overige dekkingsmiddelen bestaan uit rentebaten en dividend.

Voor dit taakveld hebben we geen specifieke resultaten en activiteiten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen X € 1.000

Begroting 2019-2022								
Code	Omschrijving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting			
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	
	Onvoorzien lasten en baten	L	0	15	80	80	80	80
		B	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten Onvoorzien uitgaven			0	15	80	80	80	
Totaal baten Onvoorzien uitgaven			0	0	0	0	0	
Saldo lasten en baten Onvoorzien uitgaven			0	15	80	80	80	

Toelichting budgetverschillen:

De belangrijkste verschillen tussen de ramingen in begroting 2019 en begroting 2018 zijn:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		L/B	Bedrag	V/N
1.	Gedurende het jaar wordt de stelpost onvoorzien ingezet voor lasten die bij het opstellen van de begroting niet voorzien waren. Zodra een nadeel ontstaat wordt het budget van de stelpost onvoorzien overgezet naar het betreffende taakveld waar het nadeel ontstaat. Voor 2019 is de stelpost net zoals bij de primaire begroting 2018 € 80.000	L	65	N
Totaal			65	N

Paragrafen

Paragraaf A: Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn na de doeluitkeringen en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste bron van inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen doen wij verslag van:

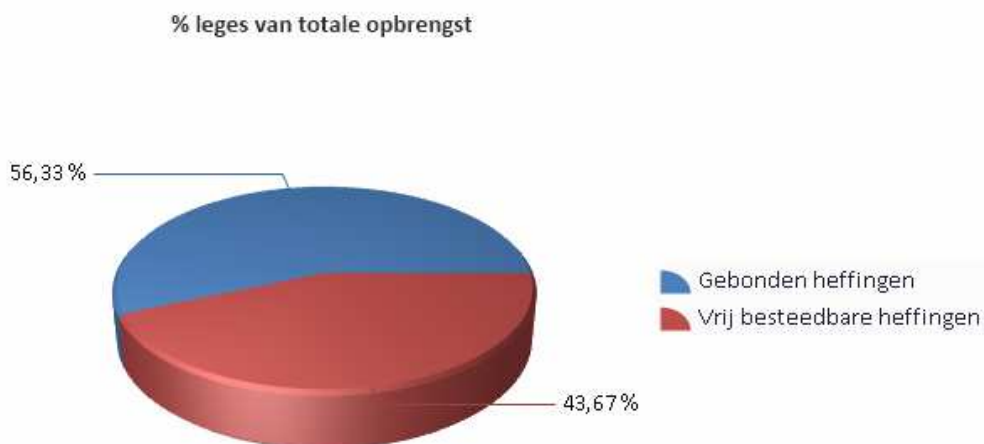
- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de berekeningswijze van de gemeentelijke tarieven en welke beleidsuitgangspunten hieraan ten grondslag liggen;
- de ontwikkeling van de lokale lastendruk;
- het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

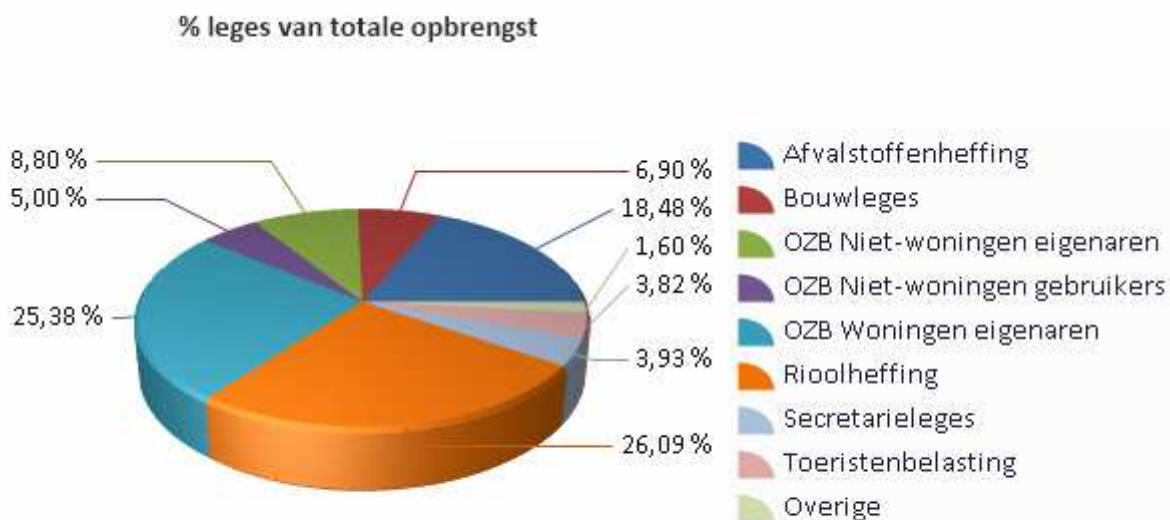
De lokale heffingen zijn met € 5,2 miljoen goed voor 26% van de gemeentelijke inkomsten in Alphen-Chaam. In onderstaand overzicht zijn de inkomsten voor de jaren 2017 tot en met 2019 weergegeven. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in gebonden heffingen (aan te wenden voor doel) en ongebonden heffingen (vrij besteedbaar).

De inkomsten uit lokale heffingen nemen in 2019 naar verwachting met € 47.000 toe ten opzichte van 2018. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de indexering van de gemeentelijke tarieven.

In de perspectiefnota 2019-2022 is opgenomen dat de lokale heffingen, tarieven en belastingen, m.u.v. de toeristenbelasting en forensenbelasting, jaarlijks aangepast worden aan de prijsontwikkelingen, tenzij het bereiken van het niveau van 100% kostendekkendheid een afwijkende aanpassing rechtvaardigt. De raming van loon- en prijsontwikkelingen is gebaseerd op de bedragen die hiervoor in de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn opgenomen (2,4%).

Heffingen	Begroot 2019	Begroot 2018	Realisatie 2017
Gebonden heffingen			
Afvalstoffenheffing	965.642	956.081	995.981
Bouwleges	360.283	386.273	362.154
Grafrechten	31.681	31.681	31.185
Leges bestemmingsplannen	6.282	6.282	30.796
Markten en kermissen	10.609	10.609	11.420
Rioolheffing	1.363.000	1.329.000	1.363.586
Secretarieleges	205.546	225.546	254.160
Totaal Gebonden heffingen	2.943.043	2.945.472	3.049.282
Vrij besteedbare heffingen			
Forensenbelasting	35.030	34.683	33.255
OZB Niet-woningen eigenaren	459.738	448.392	426.465
OZB Niet-woningen gebruikers	261.370	255.801	215.239
OZB Woningen eigenaren	1.345.402	1.294.807	1.296.362
Toeristenbelasting	199.666	198.095	208.477
Totaal Vrij besteedbare heffingen	2.301.206	2.231.778	2.179.798
Totaal opbrengsten	5.244.249	5.177.250	5.229.080

Gebonden heffingen

Bij de gebonden heffingen is kostendekkendheid het uitgangspunt. De gebruiker betaalt in principe de integrale kosten van de geleverde producten en diensten. Een meer dan kostendekkende heffing is niet toegestaan; daarentegen kunnen bestuurlijke overwegingen aanleiding zijn tot het vaststellen van lagere tarieven.

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de paragraaf lokale heffingen inzicht verschaffen in de berekeningswijze van de gemeentelijke tarieven. Naast de kosten op de betreffende taakvelden wordt namelijk nog een aantal posten extracomptabel toegerekend aan de tarieven, zoals overhead,

rente en BTW. Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op de tariefberekeningen van de afvalstoffen-, de rioolheffing en de gemeentelijke leges.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijk afval op te halen. Van de opbrengst betaalt de gemeente de kosten voor het inzamelen en verwerken van restafval, gft-afval, plastic afval, klein chemisch afval, oud papier, glas en de exploitatie van de milieustraat.

Inwoners van Alphen-Chaam betalen een vast tarief per jaar, afhankelijk van de samenstelling van het huishouden (een- of meerpersoonshuishouden). Voor het gebruik van een extra gft- en/of restcontainer worden daarnaast aanvullende kosten berekend. De afvalstoffenheffing wordt geïncasseerd door Brabant Water.

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing, dit houdt in dat de geïnde gelden aangewend moeten worden voor het doel. Uitgangspunt in Alphen-Chaam is een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing: de tarieven bewegen mee met de ontwikkeling van de toerekenbare kosten. De voorziening Afvalstoffenheffing vormt de sluitpost van de exploitatie. De voorziening heeft een egaliserende functie. Ze kan worden gebruikt om via het tarief te sparen voor grote uitgaven in de toekomst (onderhoud, vervanging) of om ongewenste schommelingen van het tarief op te vangen. In onderstaande tabel is de exploitatieopzet van de afvalstoffenheffing 2019 afgezet tegen die van 2018.

	2018	2019
<i><u>Kosten taakvelden</u></i>		
Begroting gemeente Alphen-Chaam	372.420	372.420
Begroting ABG (60%)	270.000	286.800
Inkomsten taakvelden	-118.403	-118.403
Netto kosten taakveld Afval	524.017	540.817
<i><u>Toe te rekenen kosten:</u></i>		
Overhead ABG (40%) incl. (omslag)rente	180.000	191.200
BTW	137.263	143.143
Totale kosten	841.280	875.160
Opbrengst heffingen	956.081	965.642
Dekking	114%	110%
Mutatie voorziening	114.801	90.482
(positief = toevoegen, negatief = onttrekken)		

Uit de tabel valt af te lezen dat het huidige tarief voor een bedrag van € 90.482 meer dan kostendekkend is. De toerekenbare kosten voor de heffing zijn per saldo in 2019 met € 24.000 toegenomen ten opzichte van 2018.

Vanaf 2019 wordt echter verwacht dat de lasten voor de afvalinzameling toenemen als gevolg van wijzigingen in het inzamelingssysteem. Deze wijzigingen zijn gericht op het behalen van de gemeentelijke afvaldoelstellingen. Het overschot van € 90.482 is daarom niet meegenomen in de tariefberekening en wordt toegevoegd aan de voorziening. Het tarief blijft dus ongewijzigd. In onderstaande tabel wordt het tariefvoorstel 2018 afgezet tegen het tarief 2019.

	2018	2019	wijziging
Eenpersoonshuishoudens	€ 176,00	€ 176,00	n.v.t.
Meerpersoonshuishoudens	€ 258,00	€ 258,00	n.v.t.

Rioolheffing

Voor de afvoer van afvalwater en de zuivering daarvan, heeft de gemeente de plicht om voor een goed werkend rioleringsstelsel te zorgen. Ook heeft de gemeente de zorgplicht om de grondwaterstand en de afvoer van hemelwater (regenwater) te beheren. Om al deze watertaken te bekostigen wordt er één belasting geheven, de rioolheffing.

De gemeentelijke watertaken gaan gepaard met relatief grote uitgaven en hebben een langjarige planning. In het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2014-2018 is het onderhoud aan het rioleringsstelsel voor de komende 60 jaar in kaart gebracht.

Binnen de rioolheffing wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en niet-woningen:

- Voor woningen geldt een vast bedrag, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.
- Voor niet-woningen is de hoogte van de heffing afhankelijk van het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd.

De rioolheffing is, evenals de afvalstoffenheffing, een bestemmingsheffing. Ook hier is een 100% kostendekkende heffing het uitgangspunt in Alphen-Chaam. In onderstaande tabel is de exploitatieopzet van de rioolheffing 2019 afgezet tegen die van 2018.

	2018	2019
<i><u>Kosten taakvelden</u></i>		
Begroting gemeente Alphen-Chaam	757.688	811.930
Begroting ABG (60%)	162.000	171.000
Inkomsten taakvelden	-1.089	-1.089
Netto kosten taakveld riool	918.599	981.841
<i><u>Toe te rekenen kosten:</u></i>		
Overhead ABG (40%) incl. (omslag)rente	108.000	114.000
BTW	276.853	280.306
Totale kosten	1.303.451	1.376.147
Opbrengst heffingen	1.329.000	1.363.000
Dekking	102%	99%
Mutatie voorziening	25.549	-13.147
(positief = toevoegen, negatief = onttrekken)		

Uit de tabel valt af te lezen dat het huidige tarief van de rioolheffing in 2019 voor een bedrag van € 13.147 minder dan kostendekkend is. De exploitatie is per saldo met € 39.000 nadeliger ten opzichte van 2018, doordat de opbrengsten minder hard stijgen dan de kosten. Ten behoeve van de sluitende exploitatie wordt het tekort 2019 onttrokken aan de voorziening riolering.

In het vigerende GRP is opgenomen dat het tarief van de rioolheffing stabiliseert in de periode 2017-2026, met uitzondering van de jaarlijkse indexering voor inflatie. In onderstaande tabel wordt het tariefvoorstel 2019 afgezet tegen het tarief 2018.

	2018	2019	wijziging
Eenpersoonshuishouden	€ 249,72	€ 255,72	+2,4%
Meerpersoonshuishouden	€ 310,80	€ 318,24	+2,4%
Bedrijven tot 500 m3	€ 310,80	€ 318,24	+2,4%
Bedrijven 500 - 3500m3	€ 550,44	€ 563,64	+2,4%
Bedrijven groter dan 3500 m3	€ 3.393,84	€ 3.475,32	+2,4%
Recreatieterrein per m3 afgevoerd water	€ 0,66	€ 0,68	+2,4%

Retributies

Retributies of rechten komen in vele vormen voor. Er is echter een grote gemene deler. Retributies worden geheven als de gemeente een dienst verleent aan een individu of een van haar bezittingen ter beschikking stelt. Voorbeelden van retributies zijn leges, markt- en standplaatsgelden en lijkbezorgingsrechten (grafrechten).

In 2017 zijn de werkprocessen achter titel 1 en 2 van de legesverordening geharmoniseerd tussen de drie ABG gemeenten. Dit heeft ertoe geleid dat in 2018 in alle drie de gemeenten dezelfde tarieven worden geheven voor de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van burgerzaken en omgevingsvergunningen, enkele uitzonderingen daargelaten (met name het tarief bouwleges). De drie gemeenten hebben echter nog geen afspraken gemaakt over het indexeren van de geharmoniseerde legestarieven. Om te voorkomen dat de tarieven vanaf 2019 weer uit elkaar gaan groeien wordt aan alle drie de ABG voorgesteld om de reeds geharmoniseerde tarieven met 2,4% te indexeren. Dit percentage is gekoppeld aan het inflatiecijfer voor 2019 van het gemeentefonds. Dit is hetzelfde indexcijfer dat gemeente Alphen-Chaam hanteert in haar begroting en geldt dus voor alle legestarieven.

Er is voor 2019 geen kostendekkendheidsanalyse opgesteld. Uit analyses uit voorgaande jaren is gebleken dat de tarieven onder het kostendekkende niveau zitten.

In 2019 zetten wij stappen om de berekening van de kostendekkendheid voor retributies structureel in te bedden in Planning & Control cyclus. De resultaten worden naar verwachting eerst zichtbaar in de begroting 2020.

Ondanks de indexering van de tarieven is in de begroting rekening gehouden met € 46.000 lagere inkomsten, enerzijds door de lagere uitgifte van reisdocumenten door de langere geldigheidsduur en anderzijds door de incidenteel hogere inkomsten voor omgevingsvergunningen en principeverzoeken.

Ongebonden heffingen

De ongebonden heffingen zijn een belangrijk politiek instrument en maken integraal onderdeel uit van het gemeentelijk (belasting-)beleid. De heffingsinkomsten zijn in principe vrij besteedbaar.

In de perspectiefnota 2019 is opgenomen dat de belastingopbrengsten jaarlijks worden aangepast aan de prijsontwikkelingen (2,4% in 2019), toeristenbelasting en de forensenbelasting.

Onroerende zaakbelasting

Inwoners betalen onroerendezaakbelasting (OZB) als zij op 1 januari van een belastingjaar eigenaar zijn van een woning of gebruiker en/of eigenaar van een niet-woning. De OZB is gebaseerd op de WOZ-waarde op 1 januari van het voorgaande jaar.

De gemeente heeft bij het jaarlijks vaststellen van het tarief voor de OZB beleidsvrijheid. Hierbij wordt vanuit het Rijk wel een voorwaarde gesteld: de jaarlijks opnieuw vast te stellen macronorm. De macronorm voor de OZB is voor 2019 vastgesteld op 4%. Dit wil zeggen dat de totale inkomsten uit OZB voor heel Nederland niet meer mogen stijgen dan 4% ten opzichte van 2018. Er zijn geen sancties op gemeentelijk niveau, wel op landelijk niveau. Denk hierbij aan het doorvoeren van een verlaging van het macrobudget voor de algemene uitkering.

De gemeente bepaalt de OZB-aanslag op basis van de getaxeerde waarde van de onroerende zaak (de WOZ-waarde). Deze waarderingsgrondslag wordt jaarlijks middels hertaxatie, volgens de regels in de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ), vastgesteld. Het beleid tot nu toe is altijd geweest dat de OZB-opbrengst niet beïnvloed wordt door de hertaxaties van het onroerend goed. Met andere woorden: als de totale waarde van het onroerend goed daalt, als gevolg van lagere taxatiewaarden, zullen de OZB-tarieven extra stijgen zodat de totale opbrengst gelijk blijft (met uitzondering van de areaalontwikkeling). Net als in voorgaande jaren zal ook voor 2019 dit beleidsuitgangspunt gehanteerd worden.

Voorstel tarieven 2019

	2018	2019
Woningen eigenaren	0,1096%	N.t.b.
Niet-woningen eigenaren	0,1473%	N.t.b.
Niet-woningen gebruikers	0,1283%	N.t.b.

De WOZ waardering is ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend, waardoor de tarieven nog niet berekend kunnen worden.

In deze begroting is een inkomstenstijging (buiten de areaalontwikkeling) verwerkt van 2,4%, zijnde de loon-en prijsontwikkeling uit de meicirculaire 2018.

In de **1e begrotingswijziging** is een extra stijging van 4% verwerkt. De OZB stijging voor de inwoners zal daardoor 6,4% bedragen.

Toeristenbelasting

Voor personen die niet staan ingeschreven in de gemeente heffen wij een toeristenbelasting als zij blijven overnachten in een hotel, een pension of een ander vakantieonderkomen. Voor de toeristenbelasting zijn de houders van de hotels, pensions en campings belastingplichtig. Zij kunnen het tarief aan de toerist doorberekenen.

De belasting wordt berekend over de vergoeding die voor het verblijf in rekening wordt gebracht, de toeristenbelasting daarbij niet in begrepen. Afgesproken is dat het tarief gedurende de zittingsperiode van de raad niet verandert.

Voorstel tarieven 2019

	2018	2019	wijziging
Percentage verblijfsvergoeding	3,6%	3,6%	N.v.t.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

De belasting wordt berekend over de waarde van de woning: de WOZ-waarde of (indien deze niet vastgesteld is) de waarde in het economische verkeer. Bij het schrijven van dit document zijn de nieuwe WOZ-waardes nog niet bekend. Hierdoor zijn de grenswaardes van de belastingschijven nog niet bekend.

Voorstel tarieven 2019

	2018	2019	wijziging
waarde tot € 42.500	€ 274,00	€ 281,00	+2,40%
waarde van € 42.500 tot € 106.100	€ 355,00	€ 364,00	+2,40%
waarde van € 106.100 tot € 176.200	€ 466,00	€ 477,00	+2,40%
waarde vanaf € 176.200	€ 599,00	€ 613,00	+2,40%

In de **1e begrotingswijziging** wordt een extra stijging van 4% op de OZB inkomsten voorgesteld. Deze stijging zal ook op de forensenbelasting worden toegepast. Gezien het geringe bedrag (afgerond € 1.000) is deze niet in de 1^e begrotingswijziging meegenomen.

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Jaarlijks brengt het COELO (het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) een Atlas van de lokale lasten uit. Daarin is op het vlak van de lokale lastendruk een vergelijking van alle Nederlandse gemeenten gemaakt. Uitgangspunt voor de berekening van de lokale lastendruk zijn de lasten OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden met een woningwaarde gelijk aan de gemiddelde woz waarde van woningen in onze gemeente.

De volgende tabel geeft de meerjarige ontwikkeling van de lokale woonlasten weer voor de jaren 2017-2019:

Woonlasten	2017	2018	2019
Onroerende zaakbelasting	€ 325	€ 336	€ 344
Afvalstoffenheffing	€ 258	€ 258	€ 258
Rioolheffing	€ 311	€ 311	€ 318
Totaal woonlasten	€ 894	€ 905	€ 920
Stijging (Absoluut)	€ 6	€ 11	€ 16
Stijging (Relatief)	1,0%	1,2%	1,7%
<i>Gemiddelde woonlasten Noord-Brabant (COELO)</i>	€ 701	€ 711	<i>n.t.b.</i>

Uitgangspunten berekening Alphen-Chaam:

- OZB: gemiddelde woningwaarde volgens COELO op waarde peildatum (2018 = € 306.952);
- Afvalstoffenheffing: tarief meerpersoonshuishouden;
- Rioolheffing: tarief meerpersoonshuishouden;
- Stijging onroerende zaakbelasting is op basis van 2,4% loon- en prijsindex. De extra stijging van 4% uit de 1^e begrotingswijziging is hierin nog niet meegenomen.

Kwijtscheldingen

Zoals binnen onze gemeente gebruikelijk bestaat de mogelijkheid om voor de aanslagen rioolheffing en afvalstoffenheffingen jaarlijks een verzoek om kwijtschelding in te dienen. Personen die aan de voorwaarden voldoen (betrokkenen hebben geen vermogen en de betalingscapaciteit is te laag om de aanslag te betalen), kunnen door het indienen van een dergelijk verzoek voor één of beide heffingen kwijtschelding ontvangen. In de tariefberekeningen voor de afvalstoffen- en rioolheffing is rekening gehouden met de inkomstenderving door kwijtschelding.

Paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicoprofiel

Het risicoprofiel bestaat uit alle geïnventariseerde risico's. Door aan elk risico een score toe te kennen zijn risico's te rangschikken en te prioriteren om te managen. De *risicoscore* wordt bepaald door de formule *kans x geldgevolg*.

In deze paragraaf zijn de tien risico's met de hoogste score gepresenteerd waarbij de risico's van de bouwgrondexploitaties niet zijn meegenomen aangezien hiervoor al een aparte risicoreserve is gevormd waarmee die risico's zijn afgedekt.

Prognose van de tien grootste risico's per 1 januari 2019:

Nr.	Risicogebeurtenis	Kans	Risicobedrag	Kans * gevolg
1	Jeugdzorg, specifieke gezinssituatie	75%	€ 1.000.000	€ 750.000
2	Asbestverwijdering in gebouwen leidt tot extra kosten (gaat om gebouw de Heuvel)	90%	€ 400.000	€ 360.000
3	Bovenmatige kosten onderhoud bestrating, asfalt, gladheidsbestrijding, kabels, leidingen en riolering	40%	€ 500.000	€ 200.000
4	Meer gebruik maken van voorzieningen jeugdzorg dan begroot	70%	€ 225.000	€ 157.500
5	Lagere algemene uitkering gemeentefonds door wijzigingen maatstaven en/of bezuinigingen van het rijk	50%	€ 150.000	€ 75.000
6	Onjuist uitgevoerde bestuurlijke processen leiden tot juridische claims en/of extra kosten	10%	€ 1.000.000	€ 100.000
7	Hogere financiële bijdrage aan ABG	30%	€ 184.500	€ 55.350
8	Hogere bijdrage aan Omgevingsdienst door extra kosten en/of andere normsystematiek voor bepalen aantal controles	40%	€ 125.000	€ 50.000
9	Bestrijden rampen leidt tot extra kosten	10%	€ 500.000	€ 50.000
10	Instelling is niet in staat de aan haar verstrekte geldlening terug te betalen	30%	€ 150.000	€ 45.000

Berekening weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag dat nodig is om alle risico's binnen de gemeente op te kunnen vangen. Dit bedrag is bepaald op € 2,4 miljoen door een kansberekening uit te voeren op alle in kaart gebrachte risico's (risicoprofiel). In vergelijking met de laatste risico-inventarisatie (jaarrekening 2017) is nu € 0,8 miljoen meer nodig. Dat wordt vrijwel geheel veroorzaakt door het risico van de jeugdzorg (specifieke gezinssituatie) dat op nr. 1 in de top tien staat. Op 31-12-2017 was dit geen risico omdat we hiervoor in 2018 een rijksbijdrage ontvingen. In 2019 waarschijnlijk niet en komen de kosten ten laste van de gemeente.

De beschikbare weerstandscapaciteit is de financiële buffer om tegenvallers op te vangen en bestaat uit vrije reserves waar geen verplichtingen tegenover staan. Concreet is dat het saldo van de algemene reserve minus de daarop gelegde claims (verplichtingen). De beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2019 is geprognoseerd op € 2,45 miljoen.

Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Het geprognoseerde weerstandsvermogen voor 2019 is dan € 2,5 miljoen / € 2,4 miljoen = 1,0. Volgens de hierna opgenomen waarderingstabel is een weerstandsvermogen van 1,0 *Matig*. In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is door de raad bepaald dat het weerstandsvermogen tenminste *voldoende* moet zijn.

Waarderingstabel

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
$> 2,0$	Uitstekend
$1,4 < x \leq 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x \leq 1,4$	Voldoende
$0,8 < x \leq 1,0$	Matig
$0,6 < x \leq 0,8$	Onvoldoende
$\leq 0,6$	Ruim onvoldoende

Ontwikkelingen weerstandsvermogen

De prognose van het weerstandsvermogen per 1 januari 2019 is een momentopname. Uit de meerjarenprognose van de algemene reserve blijkt dat het weerstandsvermogen naar verwachting de komende jaren fluctueert van *voldoende* tot *ruim voldoende*.

Meerjarenprognose algemene reserve 2018-2022

nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
	stand per 01 januari	2.688.106	2.540.397	3.015.397	3.350.397	3.665.397
	<u>Werkelijke (2017) en begrote (2018-2022) mutaties</u>					
1	bestemming rekeningresultaat 2016					
2	overboeking bestemmingsreserve decentralisaties					
3	resultaat boekjaren 2017 - 2022	-1.200.000	pm	32.000	103.000	167.000
4	Opstellen woonvisie	-15.144				
5	Onderzoek dimensionering Fransebaan	-10.000				
6	positief resultaat Den Brabander, terpen	354.000				
7	positief resultaat De Ligt II, fase 2 + 3	250.000	478.000	139.000		
8	positief resultaat Bollemeer	107.000	215.000	66.000	47.000	
9	positief resultaat De Ligt IV		70.000	203.000	244.000	294.000
10	VpB last	-42.000	-20.000	-28.000	-34.000	-34.000
11	Actualisatie Nota reserves en voorzieningen	217.788				
12	Intergas (verkoop)	150.000				
13	Biobased activiteiten	-10.000				
14	Noodzakelijk onderhoud Willibrordusschool	-28.000				
15	Verkoop locatie oude gymzaal Alphen	200.000				
16	Voorbereiding CPO2 Chaam	-25.000				
17	Asbestsanering CC Den Heuvel	-11.753				
18	screening wethouders	-8.000				
19	doorontwikkeling gemeenteraad	-15.000				
20	bevorderen opkomst verkiezingen	-5.000				
21	Opstellen parkeernota	-10.000				
22	Bijdrage groen-blauwe diensten	-20.000				
23	Cittaslow provinciale gastronomie	-10.000				
24	locatie-onderzoek huisvesting Chaam	-16.600				
25	WOZ taxaties		-17.000	-17.000		
26	archeologische verwachtingen- en beleidskaart		-30.000			
27	aanpassen verordeningen en beleidsregels		-5.000			
28	Markdal duurzaam en vitaal		-50.000			
29	Verlofstuwmeer griffier		-101.000			
30	Regionale bijdrage begeleid wonen		-20.000			
31	Projectleider digitaal stelsel omgevingswet		-4.000	-4.000	-4.000	
32	Cultuuromslag veranderingen omgevingswet		-16.000	-16.000	-16.000	
33	Projectmanager invoering omgevingswet		-25.000	-25.000	-25.000	
34	Opstellen omgevingsvisie			-15.000		
	stand per 31 december	2.540.397	3.015.397	3.350.397	3.665.397	4.092.397
35	benodigde weerstandscapaciteit op basis van 90% zekerheid	1.600.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
	weerstandsvermogen (ratio)	1,5	1,3	1,4	1,5	1,7
	kwalificatie	ruim voldoende	voldoende	voldoende	ruim voldoende	ruim voldoende

Financiële kengetallen

Kengetallen	2017 werkelijk	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Netto schuldquote	53%	51%	69%	86%	90%	83%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	60%	58%	76%	93%	97%	90%
Solvabiliteitsratio	29%	24%	24%	24%	24%	24%
Structurele exploitatieruimte	-5%	7%	8%	8%	8%	8%
Grondexploitatie	9%	9%	9%	10%	10%	9%
Belastingcapaciteit	126%	96%	95%	97%	97%	99%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (betreft met name doorgeleende gelden aan woningbouwcorporaties).

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen 25 en 40% als een minimum gezien.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een reëel evenwicht in de begroting ontstaat bij een ratio van 0%. De structurele lasten zijn dan gelijk aan de structurele baten.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Bij een ratio van 100% zijn de woonlasten van Alphen-Chaam gelijk aan de gemiddelde woonlasten in Nederland. Een ratio hoger dan 100% geeft aan dat onze gemeente hogere woonlasten heeft dan de gemiddelde woonlasten in Nederland.

Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het doel van deze paragraaf is meer inzicht te verkrijgen in het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Vooral omdat met het onderhoud van de kapitaalgoederen een substantieel bedrag van de begroting is gemoeid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen. In deze paragraaf zal per onderwerp worden ingegaan op het beleidskader, de voornemens voor het komend jaar en welke financiële consequenties eraan verbonden zijn.

De gemeente Alphen-Chaam heeft een grondoppervlakte van 9.363 hectare. Naast wonen, werken en recreëren heeft de gemeente de zorg voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke eigendommen op haar grondgebied. Hiervoor zijn de bovengenoemde kapitaalgoederen nodig. De kwaliteit van deze kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is mede bepalend voor het beeld van het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Beleidsdocumenten

Het beleid en beheer van de gemeente Alphen-Chaam voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende documenten:

- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP) (2010)
- Wegbeheerplan 2015-2019 (2015)
- Bosbeleidsvisie geïntegreerd bosbeheer (2011)
- Groenvisie (2013)
- Landschapsontwikkelingsplan (2008)
- Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan Alphen-Chaam 2014-2018 (VGRP) (2013)
- Meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen 2014-2023 (2014)

Wegbeheerplan

In 2015 is het Wegbeheerplan 2015-2019 vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is om voor het onderhoudsniveau van de wegen de CROW-kwaliteit (minimale technische kwaliteit) te bereiken c.q. te behouden. Bij de opstelling van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma zal afstemming plaatsvinden met het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan, het Rioleringsplan en het Groenbeheerplan.

De wegen worden in beginsel om het jaar geïnspecteerd, de laatste inspectie heeft plaatsgevonden in 2018. Tijdens de inspectie wordt niet gelet op het gebruik van de weg. Tijdens het opstellen van het onderhoudsplan wordt echter wel gekeken naar het gebruik, de ligging en de verkeersintensiteit van de weg. Wij hanteren geen (in cijfers) uitgesproken kwaliteitsniveau. Wij hanteren de CROW systematiek die uitgaat van minimaal klein onderhoud zodat groot onderhoud kan worden uitgesteld.

Wij maken in principe geen verschil tussen onderhoudsniveau in de kern van een dorp of in buitengebieden maar in de praktijk zal een druk bereden weg met scheurvorming veel eerder onderhoud krijgen dan een rustig weggetje achteraf met dezelfde schadebeelden.

Bij de jaarrekening 2017 is conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) de voorziening onderhoud wegen omgezet naar een bestemmingsreserve. De reden hiervoor was in belangrijke mate dat de voorziening onvoldoende was onderbouwd met een onderliggende planning.

Ons streven is om toch zo snel mogelijk weer terug te keren naar een voorziening wegen met een reële onderhoudsplanung. Eind 2018 zal, bij de vaststelling van de 2e Turap, de reserve daarom opnieuw worden omgezet naar een voorziening. De onderhoudsplanung t/m 2022 is opgesteld op

basis van de resultaten van de in 2018 uitgevoerde wegininspecties. Hierbij is rekening gehouden met actuele schadebeelden die, wanneer deze prioriteit hebben, zijn meegenomen in het onderhoudsprogramma. De structureel in de begroting opgenomen storting in de voorziening wegen bedraagt € 446.000.

Verbreed gemeentelijk rioleringsplan

Het Verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (VGRP) is de neerslag van de wettelijke verplichting dat gemeenten dienen te beschikken over een nota waarin de gemeentelijke zorgplicht voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater is vastgelegd. Deze nota bepaalt de normen voor de kwaliteit van het milieu en het onderhoud.

Het beheer en (groot)onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel zal in 2019 binnen de kaders van het VGRP 2014-2018 worden uitgevoerd. Uit efficiencyoverwegingen worden toekomstige rioolvervangingen integraal (riolering, wegen en groen) voorbereid. Om te voorkomen dat schoon water naar de rioolwaterzuivering wordt afgevoerd zal bij de uitvoering van deze projecten, daar waar dit mogelijk en financieel verantwoord is, verhard oppervlak worden afgekoppeld.

In 2018 is gestart met de actualisatie van het huidige VGRP. Naar verwachting zal het nieuwe VGRP nog in 2018 door uw raad kunnen worden vastgesteld.

In 2019 zijn voor de voorbereiding en uitvoering van diverse projecten de volgende bedragen geraamd:

-vervanging riolering Zandstraat/Chaamseweg	€ 341.700
-vervanging riolering Blokkenweide	€ 157.800
-vervanging riolering Elsakkerpad	€ 154.100

Water

Het beleidskader van het beleidsveld water is opgenomen in het VGRP 2014-2018. Hierin zijn de doelen en maatregelen met betrekking tot gezamenlijke waterthema's uit het Waterplan, de Stedelijke wateropgave en de Kader Richtlijn Water (KRW) gebundeld en vastgelegd.

Het gemeentelijk waterbeleid zal er op zijn gericht, overeenkomstig de Europese normen, de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater op orde te hebben en gezamenlijk met de andere waterpartners uitvoering te geven aan de in het VGRP opgenomen projecten.

Meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

Voor de gemeentelijke gebouwen is een onderhoudsplanung opgesteld voor de periode van 2018 tot 2027. Jaarlijks wordt wel bekeken of er tussentijdse aanpassingen nodig zijn. De nota gebouwenbeheer geeft inzicht in het onderhoud voor 2019 en een doorkijk voor de komende jaren. Voor al het in 2019, conform het meerjarig onderhoudsplan, geplande onderhoud geldt dat telkens wordt bekeken of het onderhoud noodzakelijk is of dat bepaalde werkzaamheden doorgeschoven kunnen worden.

Omdat de financiële gevolgen van de nieuwe onderhoudsplanung nog onvoldoende duidelijk zijn, zijn in de begroting nog de bedragen opgenomen op basis van het huidige onderhoudsplan. Op basis hiervan zijn de totale kosten voor groot onderhoud in 2019 geraamd op een bedrag van € 70.000. Aan de onderhoudsvoorzieningen zal in 2019 een bedrag van € 84.000 worden toegevoegd.

Groenstructuur- en groenbeheerplan

Het beleidskader is vastgelegd in de door de raad in 2013 vastgestelde Groenvisie, zijnde een groenbeleids-, groenstructuur- en groenbeheerplan. De groenvisie beoogd een duurzaam en kostenefficiënt groenbeheer.

Voor het onderhoudsniveau in de centrumgebieden hanteren we A kwaliteit en voor de overige gebieden B kwaliteit.

De, op basis van de in juni 2013 vastgestelde Groenvisie, geplande onderhoudswerkzaamheden kunnen in 2019 (Nieuw onderhoudsbestek vanaf 2018) conform het vastgestelde onderhoudsniveau (A kwaliteit in de centrumgebieden en B kwaliteit in de overige gebieden) worden uitgevoerd. Naast het reguliere groenonderhoud staan voor 2019 de van Gaverenlaan – Gaanderij en Stationsstraat op het uitvoeringsplan. Afhankelijk van de haalbaarheid en kosten van het om te vormen groen en verharding kunnen beide plannen worden uitgevoerd.

Voor uitvoering van projecten op basis van de groenvisie is structureel een bedrag geraamd van € 54.000.

Paragraaf D: Financiering

Inleiding

Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om:

- financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden;
- het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd;
- het afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

Beleidsdocumenten

- Treasurystatuut gemeente Alphen-Chaam (2015)

Wet Fido

De uitvoering van treasury is geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido).

Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op financieringsvormen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat maximaal met kort geld mag worden gefinancierd en wordt berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal. Op basis van de begroting 2018 is de kasgeldlimiet voor de gemeente Alphen-Chaam voor 2018 geraamd op € 1,86 miljoen.

Naar verwachting zal de kasgeldlimiet in 2018 in geen van de kwartalen worden overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is direct gerelateerd aan het budgettaire risico. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Basisgegevens renterisiconorm		Begroot 2018	Begroot 2019	Verschil
1	Renteherziening op vaste schuld	0	0	
2	Aflossingen	600.000	760.000	160.000
Renterisico (1+2)		600.000	760.000	160.000
3	Begrotingstotaal	23.315.000	21.974.000	-1.341.000
4	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	
Renterisiconorm (3X4)		4.663.000	4.394.800	-268.200
Toets renterisiconorm				
5	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	4.063.000	3.634.800	-428.200

Voorgaande tabel laat zien dat de renterisiconorm voor de begroting 2019 € 4.394.800 bedraagt. Gezien het renterisico van € 760.000 kan gesteld worden dat de renterisiconorm naar verwachting niet zal worden overschreden.

Leningsbehoefte en leningenportefeuille

Bij de aanvang van 2019 verwachten wij een schuld van € 11.880.000 voor wat betreft de langlopende leningen te hebben. In 2019 zullen wij een lening van € 4.000.000 aan moeten trekken. In de jaren 2020 tot en met 2021 wordt respectievelijk € 5.000.000, € 1.000.000 aan leningen voorzien. In 2022 verwachten wij geen extra middelen aan te hoeven trekken. Alle nieuwe leningen zijn in de begroting opgenomen met een looptijd van 25 jaar tegen 2,5% rente.

Houdbare overheidsfinanciën Rijk en decentrale overheden

Nederland moet zijn begrotingstekort terugdringen. Daar zijn de Rijksoverheid en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) samen verantwoordelijk voor. In Europa zijn regels afgesproken over de overheidsfinanciën. Deze Europese begrotingsregels staan in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Zij bepalen de normen voor het begrotingstekort (EMU-saldo) en de overheidsschuld (EMU-schuld). De regels gelden voor de gehele collectieve sector. Dus ook voor de decentrale overheden, zoals gemeenten en provincies. De Europese regeringsleiders hebben afgesproken de eisen uit het SGP te verankeren in nationale wetgeving. Nederland doet dat met de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF). Deze wet is op 1 januari 2014 in werking getreden. De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van structurele reductie van het EMU-tekort en het garanderen van een houdbare EMU-schuld.

De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. Immers, de inkomsten en uitgaven van de gehele collectieve sector zijn relevant voor de bepaling van het EMU-saldo. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de beheersing van het EMU-saldo komt tot uitdrukking in de Wet Hof door de bepaling dat Rijk en decentrale overheden gehouden zijn een gelijkwaardige inspanning te leveren aan het voldoen aan de Europese begrotingsafspraken.

De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Gemeenten dienen hun tekort te houden onder de af te spreken percentages. Het Rijk wil gemeenten een boete opleggen via een korting op het Gemeentefonds wanneer zij de aan hen toegewezen EMU-norm overschrijden.

Op basis van de begrotingscijfers 2018 is de conclusie, dat wij ons in eerste instantie niet direct zorgen hoeven te maken over een overschrijding van de norm. Het is echter wel belangrijk om dit continu te blijven volgen. Grote investeringen kunnen het beeld snel veranderen.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Schatkistbankieren is ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen, en gemeenschappelijke regelingen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de EMU-schuld. Depositatarieven en

inleentarieven worden geharmoniseerd. Decentrale overheden, waaronder gemeenten, krijgen op de deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Gemeente Alphen-Chaam zal in 2018 naar verwachting geen hoge banktegoeden hebben, waardoor de invloed van schatkistbankieren beperkt is.

Paragraaf E: Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente Alphen-Chaam is vanaf 1 januari 2016 ondergebracht in de ABG organisatie. Het is een ambtelijke fusie, de gemeenten blijven bestuurlijk zelfstandig.

In juli 2018 is de begroting 2019 van de fusieorganisatie in de gemeenteraad van Alphen-Chaam behandeld. In deze begroting hebben wij er nadrukkelijk voor gekozen om niet alleen een cijfermatige begroting te presenteren. Wij hebben aan deze begroting ook beleidsaspecten toegevoegd. Wij hebben hierbij de volgende documenten als basis gebruikt: de kaders voor de ambtelijke fusie (o.a. financiële kaders), het visiedocument, meerjarenbegroting 2019-2021, memo meerwerk en de kaders begroting 2019.

Bij de presentatie van de beleidsaspecten hebben we in de begroting gekozen voor de indeling die we ook hebben gebruikt bij de missie en visie van de ABG organisatie.

De missie van de organisatie luidt:

“Met passie werken wij voor de besturen en de lokale samenleving van Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze en Rijen”.

In de visie is uitgelegd hoe deze missie wordt vormgegeven:

“Wij versterken het goede van een kleine gemeente, en combineren dat met de grotere professionaliteit van een middelgrote gemeente. De medewerkers van onze organisatie staan samen voor het geheel. Wij vertrouwen op de lokale kracht van de samenleving en versterken die waar nodig door toegevoegde waarde te bieden en door te faciliteren, te stimuleren en te participeren. Wij denken in mogelijkheden, niet in regels. We maken onderdeel uit van de lokale netwerken in onze kernen. Wij werken met maatschappelijk geld, en zijn steeds op zoek naar mogelijkheden om zo efficiënt mogelijk te werken. Wij stellen de medewerkers van de organisatie in staat hun talenten te ontwikkelen.”

Vanuit de missie en de visie is de visie op de organisatie uitgewerkt in de volgende onderdelen:

- Cultuur;
- Sturingsfilosofie/Managementstijl;
- Personeelsbeleid;
- Organisatiestructuur;
- Governance;
- Werkprocessen;
- Huisvesting;
- Informatisering en automatisering.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de begroting van de ABG-organisatie.

Paragraaf F: Verbonden partijen

Inleiding

Soms kunnen gemeenten taken gezamenlijk met andere gemeenten effectiever en efficiënter uitvoeren dan alleen. In de loop der jaren is dan ook een groot aantal samenwerkingsverbanden ontstaan die gemeentelijke taken overnemen maar waarvoor de afzonderlijke gemeenten wel verantwoordelijk blijven. Niet elk samenwerkingsverband is een verbonden partij. Bij een verbonden partij heeft de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang. Een bestuurlijk belang wil zeggen dat zij een zetel in het bestuur of stemrecht heeft. Een financieel belang wil zeggen dat de gemeente geldmiddelen ter beschikking stelt aan de verbonden partij, die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

De gemeente Alphen-Chaam heeft een positieve houding ten aanzien van samenwerken met andere gemeenten en organisaties. Samenwerkingsverbanden kunnen belangrijke voordelen opleveren met betrekking tot kosten, doelmatigheid en kwaliteit van de te leveren producten. Individuele gemeenten zijn soms te klein om kwalitatief goede producten tegen een acceptabele kostprijs te leveren. Samenwerking kan zich uitstrekken over alle beleidsterreinen (programma's) en op het gebied van de bedrijfsvoering. Een samenwerking kan diverse vormen aannemen (bijvoorbeeld: openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente). Soms zijn verbonden partijen wettelijk voorgeschreven zoals bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst. Voor het aangaan van een verbonden partij moet aan de volgende *criteria* worden voldaan:

1. Er is sprake van een publiek belang.
2. Het publieke belang kan niet goed behartigd worden door middel van subsidies, regelgeving, toezicht of het inkopen van diensten of producten.
3. Een verbonden partij is de beste manier om de taken uit te voeren.
4. De (financiële) risico's die gepaard gaan met het aangaan van een verbonden partij staan in een redelijke verhouding tot het te dienen publieke belang.

In 2015 is de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Deze nota bevat 6 kaderstellende spelregels die er op zijn gericht om het proces van sturing, beheersing, verantwoorden en toezicht van verbonden partijen te verbeteren. De spelregels betreffen het vlak van informatievoorziening, bestuurlijke verantwoording en vertegenwoordiging, zitting nemen in dagelijks bestuur, actieve ondersteuning door de ambtelijke organisatie, zienswijze begroting en kennisname jaarrekening, het aangaan van Verbonden Partijen en het financieel instrumentarium.

Dit jaar is er een nieuwe gemeenschappelijke regeling opgericht, waar Baarle-Nassau deel van uitmaakt. "Veilig Thuis" is belast met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit betreft overigens een bestaande samenwerking tussen de 18 West-Brabantse gemeenten, die dit jaar is omgevormd naar een gemeenschappelijke regeling. Vanaf deze begroting nemen we "Veilig Thuis" daarom ook op in de paragraaf Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen:

ABG-organisatie					
Vestigingsplaats:	Alphen				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Minses en wethouder van Raak				
Openbaar belang:	Behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en uitvoeringstaken van de deelnemende gemeenten				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 € 6.595.729				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€0	€ 0	€ 4.795	€ 5.691	€ 0

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Minses				
Openbaar belang:	Samenwerking op het terrein van openbare veiligheid				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 € 628.149				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 15.818	€ 14.133	€ 33.042	€ 42.877	€ 0

Diamantgroep					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Braspenning				
Openbaar belang:	Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening				
Financieel belang:	Bijdrage 2019; bijdrage in eventueel nadelig resultaat				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Zitting in het bestuur gemeenschappelijke regeling				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 11.518	€ 10.698	€ 19.642	€ 19.442	€ 0

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant					
Vestigingsplaats:	Tilburg				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Wilmsen				
Openbaar belang:	Samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 € 297.146				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 1.288	€ 941	€ 7.510	€ 6.279	€ 0

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord					
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Braspenning				
Openbaar belang:	Samenwerking op het gebied van ambulancevervoer				
Financieel belang:	Niet van toepassing				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 13.036	€ 12.925	€ 21.593	€ 30.593	-111

GGD West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Breda				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Braspenning				
Openbaar belang:	Leveren van een bijdrage aan de openbare gezondheidszorg				
Financieel belang:	Bijdrage 2018 € 354.238				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018	2018
	€ 4.675	€ 4.675	€ 10.389	€ 10.389	€ 0

Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Breda				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Braspenning				
Openbaar belang:	Uitvoeren taken op het gebied van de leerplicht				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 € 36.165				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Stemrecht in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 0	€ 0	€ 1.400	€ 1.400	€ 0

Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen					
Vestigingsplaats:	Breda				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder van Raak				
Openbaar belang:	Waarborgen doelmatige aanwending gelden bestemd voor nazorg				
Financieel belang:	Niet van toepassing				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Zitting in bestuursraad van het Provinciaal Nazorgfonds				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 1.070	€ 1.222	€ 26.428	€ 26.881	€ 0

Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Etten-Leur				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Minses				
Openbaar belang:	Behartigen van belangen deelnemende gemeenten voor opstelling, vaststelling en uitvoering van de strategische agenda en de strategische visie voor West-Brabant.				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 (apparaatskosten) € 38.218				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	€ 296	€ 296	€ 7.345	€ 7.345	€ 0

Gemeenschappelijke Regeling Veilig Thuis West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Breda				
Aard verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling (centrumregeling)				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder Braspenning				
Openbaar belang:	Zorgdragen voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en bevorderen samenwerking betrokken instanties.				
Financieel belang:	Bijdrage 2018 € 39.426				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Plenair overleg portefeuillehouders deelnemende gemeenten				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019
	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Deelnemeningen:

Brabant Water					
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch				
Aard verbonden partij:	Naamloze Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Burgemeester Minses				
Openbaar belang:	Zorgdragen voor de openbare watervoorziening				
Financieel belang:	Niet van toepassing				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Via aandeelhoudersvergadering				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017	2017
	€ 556.000	nbn	€ 399.000	nbn	nbn

Intergas Holding					
Vestigingsplaats:	Oosterhout				
Aard verbonden partij:	Besloten Vennootschap Intergas Holding BV wikkelt de verkoop uit 2011 af van Intergas Energie BV (netbeheer) en Intergas Gasnetwerk BV (infrabedrijf) aan Enexis Holding BV.				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder van Raak				
Openbaar belang:	Zorgdragen voor de goede afwikkeling van de verkoop van Intergas				
Financieel belang:	Participatie van 1,93% in het aandelenkapitaal				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Via aandeelhoudersvergadering				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017	2017
	€ 9.952	€ 9.987	€ 179	€ 83	-€ 65

Samenwerkingsverbanden:

Rewin West-Brabant					
Vestigingsplaats:	Breda				
Aard verbonden partij:	Naamloze Vennootschap				
Best. vertegenwoordiger:	Wethouder van Raak				
Openbaar belang:	Stimuleren vestiging van bedrijven in West-Brabant				
Financieel belang:	Bijdrage 2019 € 26.903				
Wijziging belang:	Niet van toepassing				
Zeggenschap:	Vertegenwoordiging in de raad van Commissarissen				
Financiële positie: x € 1.000	EV	EV	VV	VV	Resultaat
	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017	2017
	€ 1.036	€ 1.190	€ 1.025	€ 1.239	€ 56

Paragraaf G: Grondbeleid

Algemeen

Eén van de middelen voor een gemeente om de ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen, is het gemeentelijke grondbeleid. Dit is een belangrijk sturingsinstrument voor de invulling van de aanwezige en toekomstige bouw mogelijkheden. Het grondbeleid heeft een duidelijke relatie met de programma's Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing en Economie. De baten, lasten en risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. In deze paragraaf schetsen wij de actuele ontwikkelingen.

Kader grondbeleid

Wet- en regelgeving, het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna; BBV) en de bestemmingsplannen vormen de algemene kaders van het te voeren grondbeleid. De volgende beleidsdocumenten sluiten hier op aan:

- Nota Grondbeleid 2014-2018
- Woonvisie 2018
- Omgevingsvisie (in ontwikkeling)

Nota grondbeleid

De belangrijkste uitgangspunten van de nota's grondbeleid, zoals nu vastgesteld door de Raad, zijn:

- Een actieve grondpolitiek, vooral voor gebieden waarbij kansen zijn voor het behalen van een positief exploitatieresultaat en waarbij publieke doelen aan de orde zijn die zonder overheidsingrijpen niet of niet volledig kunnen worden gerealiseerd.
- In andere situaties zal een meer faciliterende grondpolitiek aan de orde zijn en kan via een overeenkomst of een exploitatieplan kostenverhaal worden toegepast waarbij tevens locatie-eisen aan de wijze van realisatie kunnen worden gesteld.
- Is de gemeente samen met andere partijen eigenaar, dan zal vaak gekozen worden voor een samenwerkingsvorm. Welke dat is, hangt af van wat partijen wensen, hoe de eigendomsverdeling is en welke ontwikkeling gewenst is.
- De omvang van het weerstandsvermogen zal periodiek worden herijkt en moet worden afgestemd op het op dat moment bestaande risicoprofiel van het grondbedrijf. Dit kan een verhoging van het weerstandsvermogen betekenen waardoor de omvang van het vrij besteedbare deel van de gemeentelijke reserves afneemt.

Actief grondbeleid, Bouwgrond in Exploitatie

Bouwgrond in exploitatie heeft betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase, waarvan de gronden in eigendom zijn van de gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkael in het bezit van een private partij en wordt deze door die partij ontwikkeld. De gemeente faciliteert de plannen van private partijen als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is. In het kader van zo'n bestemmingswijziging maakt de gemeente allerlei kosten. Deze moeten op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) op de derden, die daarvan profijt hebben, worden verhaald.

Ontwikkelingen

Voor alle drie de gemeenten worden de nota's grondbeleid momenteel herschreven rekening houdende met onder andere de veranderende werkelijkheid van de ruimtelijke ontwikkeling, BBV, langetermijndoelstellingen van de gemeenten, woningvraag en duurzaamheid.

Resultaten faciliterend grondbeleid

Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 heeft een actualisatie plaatsgevonden van alle particuliere ontwikkelingen. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening 2017.

Lopende grondexploitaties in 2018

De gemeente Alphen-Chaam heeft in 2019 naar verwachting nog vier lopende grondexploitaties. In tabel 1 zijn de lasten en baten per exploitatie opgenomen die in de jaarrekening 2017 zijn verantwoord. Tevens zijn per exploitatie de nog te verwachte lasten en baten in de toekomst en het verwachte resultaat opgenomen. Het verwachte resultaat is zowel tegen eindwaarde als tegen contante waarde weergegeven.

Exploitatie	Boekwaarde per 01-01-17	Lasten 2017	Baten 2017	Boekwaarde per 31-12-17	Verwachte lasten	Verwachte baten	Eindwaarde	Jaar afsluiting	Contante waarde
De Ligt II, fase 2 + 3	21.214	557.740	721.278	-142.323	257.279	981.950	-866.994	2020	-816.988
De Ligt III	-96.445	2.350	0	-94.095	86.613	2.011	-9.494	2018	-9.307
De Ligt IV	1.416.872	206.591	0	1.623.463	2.445.109	6.779.148	-2.710.576	2027	-2.223.616
Dorpshart Galder	-1.577	881	720	-1.416	72.599	284.798	-213.615	2018	-209.426
Bollemeer	975.785	185.967	728.367	433.385	541.961	1.410.700	-435.354	2021	-402.200
Den Brabander, terpen	318.221	81.377	203.215	196.383	202.864	751.040	-351.793	2019	-338.132
Gemeentewerf	30.092	3.371	0	33.463	97.208	146.663	-15.992	2018	-15.678
	2.664.162	1.038.277	1.653.580	2.048.860	3.703.632	10.356.310	-4.603.817		-4.015.349

Tabel 1 grondexploitaties 2017

Winst- en verliesneming grondexploitaties

Winst in een grondexploitatie wordt genomen conform BBV regelgeving ('percentage of completion'-methode). Indien op enig moment blijkt dat een naar verwachting onafwendbaar verlies in een grondexploitatie optreedt, wordt een voorziening gevormd op basis van de netto contante waarde (NCW). Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 heeft een laatste actualisatie van alle lopende grondexploitaties plaatsgevonden. In het eerste half jaar van 2018 hebben zich geen ontwikkelingen voorgedaan die hebben geleid tot aanpassingen van de grondexploitaties.

Reserves grondbedrijf

Het weerstandsvermogen van het grondbedrijf bestaat uit de algemene reserve grondexploitatie en eventueel de bestemmingsreserves en dient ter dekking van onvoorzienbare risico's. Dotaties en onttrekkingen vinden plaats als gevolg van winst- en verliesneming op de lopende grondexploitaties.

Begin 2018 heeft een risico-inventarisatie en -analyse plaatsgevonden met betrekking tot het gemeentelijk grondbedrijf. Hiervoor is een risicoreserve benodigd van € 407.375. Op basis van deze analyse is de verwachting dat in 2019 de reserves voldoende zijn om de risico's te dekken.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

In de programmabegroting hebben wij per programma een inhoudelijke, beleidsmatige toelichting en een analyse van de baten en lasten ten opzichte van de begroting van voorgaand jaar opgenomen. Om de financiële analyses en toelichtingen niet zowel in de programmaverantwoording en het overzicht van baten en lasten op te nemen, verwijzen wij voor de analyse en toelichting van de baten en lasten per programma ten opzichte van de begroting van voorgaand jaar naar het onderdeel “Wat heeft het gekost?” van de programmabegroting.

Programma	Rekening 2017			Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 0	1.104	340	764	1.217	227	991	1.361	207	1.155	1.269	196	1.073	1.238	193	1.046	1.290	174	1.117
Programma 1	967	10	957	963	13	950	1.061	13	1.047	1.100	13	1.087	1.143	13	1.130	1.168	13	1.155
Programma 2	2.204	1.125	1.079	1.236	14	1.223	1.256	14	1.242	1.268	14	1.254	1.349	14	1.335	1.358	14	1.344
Programma 3	68	5	62	102	3	100	91	3	89	92	3	90	93	3	91	95	3	92
Programma 4	706	52	654	748	64	684	720	64	656	723	64	659	720	64	656	860	64	796
Programma 5	1.843	143	1.701	1.884	160	1.725	1.935	171	1.764	1.957	171	1.786	1.946	171	1.775	1.966	171	1.795
Programma 6	7.359	1.539	5.820	7.151	1.202	5.949	6.833	1.438	5.395	6.699	1.438	5.261	6.693	1.438	5.255	6.689	1.438	5.251
Programma 7	2.646	2.506	141	2.303	2.480	-177	2.624	2.504	120	2.675	2.535	139	2.701	2.535	165	2.734	2.535	199
Programma 8	4.377	4.676	-298	1.429	2.361	-932	1.957	2.270	-313	1.426	1.441	-15	1.295	1.195	100	1.265	1.203	62
Subtotaal programma's	21.274	10.395	10.879	17.034	6.523	10.511	17.838	6.683	11.155	17.208	5.875	11.333	17.179	5.625	11.553	17.425	5.615	11.810
Alg. dekkingsmiddelen	101	13.156	-13.055	178	14.539	-14.361	219	14.661	-14.442	505	15.157	-14.652	583	15.538	-14.955	488	15.930	-15.442
Overhead	2.839	229	2.610	2.965	130	2.834	2.972	128	2.843	3.005	126	2.879	3.029	96	2.933	3.084	96	2.989
VpB	13	0	13	42	0	42	20	0	20	28	0	28	34	0	34	34	0	34
Onvoorzien	0	0	0	15	0	15	80	0	80	80	0	80	80	0	80	80	0	80
Saldo baten en lasten	24.228	23.781	447	20.234	21.192	-958	21.129	21.473	-344	20.826	21.158	-332	20.905	21.259	-354	21.111	21.640	-529
Reserves programma 0	89	120	-31	174	149	25	5	153	-148	5	63	-58	5	34	-29	5	34	-29
Reserves programma 1	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68	0	68	-68
Reserves programma 2	1.095	983	112	293	318	-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves programma 3	0	18	-18	0	10	-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves programma 4	0	8	-8	0	45	-45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves programma 5	38	55	-17	72	65	7	72	85	-13	72	55	17	72	55	17	72	55	17
Reserves programma 6	284	311	-28	129	288	-159	0	84	-84	0	17	-17	0	17	-17	0	17	-17
Reserves programma 7	0	1	-1	40	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserves programma 8	1.428	715	713	2.373	1.244	1.129	768	125	643	413	60	353	296	45	251	299	0	299
Reserves programma 9	0	0	0	0	0	0	0	17	-17	0	17	-17	0	0	0	0	0	0
Subt. mutaties reserves	2.933	2.280	654	3.081	2.227	854	845	533	312	490	280	210	373	219	154	376	174	202
Resultaat	27.161	26.061	1.101	23.315	23.419	-104	21.974	22.005	-32	21.316	21.438	-122	21.278	21.479	-201	21.487	21.814	-328

Incidentele baten en lasten

Wij zijn er in geslaagd om u een sluitende begroting 2019 te presenteren. Onze baten en lasten zijn dus met elkaar in evenwicht (begrotingsevenwicht). Bij de beoordeling van onze begroting is het voor de Provincie van belang dat er ook sprake is van materieel begrotingsevenwicht. Dit houdt in dat de structurele lasten minimaal worden gedekt door structurele baten. Hierbij mogen dus incidentele lasten wel door structurele baten worden gedekt, maar structurele lasten niet door incidentele baten. Posten worden als incidenteel aangemerkt als ze een looptijd hebben van maximaal drie jaar. Posten met een looptijd van vier jaar en langer worden als structureel aangemerkt.

Uit onderstaand overzicht blijkt, dat onze begroting 2019 materieel in evenwicht is. Onze structurele lasten zijn lager dan onze structurele baten.

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	V/N
Geraamd resultaat	21.974.000	22.006.000	-32.000	V
<u>Incidenteel</u>				
Incidentele lasten en baten	1.170.000	0	-1.170.000	V
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves	0	1.123.000	1.123.000	N
	1.170.000	1.123.000	-47.000	V
Onderuitputting kapitaallasten		57.000	57.000	N
Totaal incidenteel	1.170.000	1.180.000	10.000	N
Structureel begrotingssaldo	20.804.000	20.826.000	-22.000	V

Per programma geven wij u een overzicht van de totale baten en lasten, de incidentele baten en lasten, en een specificatie van de incidentele baten en lasten.

Omschrijving programma	bedragen x € 1.000							
	2019		2020		2021		2022	
	Totaal	waarvan Incidenteel	Totaal	waarvan Incidenteel	Totaal	waarvan Incidenteel	Totaal	waarvan Incidenteel
<u>Programma 0: Bestuur en ondersteuning</u>								
Lasten	1.361		1.269		1.238		1.290	
Verlofstuwmeer griffier		101						
Vpb last		20		28		34		34
Baten	207-		196-		193-		174-	
<u>Programma 1: Veiligheid</u>								
Lasten	1.061		1.100		1.143		1.168	
Baten	13-		13-		13-		13-	
<u>Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat</u>								
Lasten	1.256		1.268		1.349		1.358	
Baten	14-		14-		14-		14-	
<u>Programma 3: Economie</u>								
Lasten	91		92		93		95	
Baten	3-		3-		3-		3-	
<u>Programma 4: Onderwijs</u>								
Lasten	720		723		720		860	
Baten	64-		64-		64-		64-	
<u>Programma 5: Sport, cultuur en recreatie</u>								
Lasten	1.935		1.957		1.946		1.966	
Opstellen archeologische verwachtingskaart		30						
Viering 75 jarige bevrijding		8		8				
Baten	171-		171-		171-		171-	
<u>Programma 6: Sociaal domein</u>								
Lasten	6.833		6.699		6.693		6.689	
Aanloopkosten Effe Buurten		17						
Kosten wederkerig meebewegen		30						
Regionale bijdrage begeleid wonen		20						
Baten	1.438-		1.438-		1.438-		1.438-	
<u>Programma 7: Volksgezondheid en milieu</u>								
Lasten	2.624		2.675		2.701		2.734	
Metingen luchtkwaliteit		15						
bijdrage aan coöperatie duurzame energie de Baronie		5		5				
Baten	2.504-		2.535-		2.535-		2.535-	
<u>Programma 8: VHROSV</u>								
Lasten	1.957		1.426		1.295		1.265	
Markdal duurzaam en vitaal		50						
Diverse kosten omgevingswet		45		45		45		
Verordeningen en beleidsregels		5						
NGE ruiming explosieven		25						
Opstellen omgevingsvisie				15				
Baten	2.270-		1.441-		1.195-		1.203-	
Winst grondbedrijf		763-		408-		291-		294-
<u>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</u>								
Lasten	299		585		663		568	
WOZ taxaties op basis van gebruiksoppervlakte		17		17				
Baten	14.661-		15.157-		15.538-		15.930-	
<u>Reserves</u>								
Lasten	845		490		373		376	
Winst grondbedrijf		763		408		291		294
Baten	533-		280-		219-		174-	
Vpb last		20-		28-		34-		34-
Verlofstuwmeer griffier		101-						
Opstellen archeologische verwachtingskaart		30-						
Aanloopkosten Effe Buurten		17-						
Regionale bijdrage begeleid wonen		20-						
Markdal duurzaam en vitaal		50-						
Diverse kosten omgevingswet		45-		45-		45-		
Verordeningen en beleidsregels		5-						
NGE ruiming explosieven		25-						
Opstellen omgevingsvisie				15-				
Kosten wederkerig meebewegen		30-						
WOZ taxaties op basis van gebruiksoppervlakte		17-		17-				
<u>Overhead</u>								
Lasten	2.972		3.005		3.029		3.084	
incidentele meerkosten bovenformatieven		19						
Baten	128-		126-		96-		96-	
<u>Vennootschapsbelasting</u>								
Lasten	20		28		34		34	
Baten	-		-		-		-	
Totaal Lasten:	21.974	1.170	21.316	526	21.278	370	21.487	328
Totaal Baten:	22.006-	1.123-	21.438-	513-	21.479-	370-	21.815-	328-

Overzicht van reserves en voorzieningen

omschrijving	31-12-2017	Vermind.	Vermeerd.	saldo	31-12-2018	Vermind.	Vermeerd.	saldo	31-12-2019	Vermind.	Vermeerd.	saldo	31-12-2020	Vermind.	Vermeerd.	saldo	31-12-2021	Vermind.	Vermeerd.	saldo	31-12-2022
Algemene reserves																					
Algemene reserve	2.688.106	226.497	1.278.788	3.740.397	288.000	765.000	765.000	4.215.397	105.000	408.000	4.518.397	79.000	291.000	4.790.397	34.000	294.000	4.990.397				
Resultaat jaarrekening 2017/begrotingen	1.200.000	-	-	-1.200.000	-	pm	-1.200.000	-	-	32.000	-1.168.000	-	103.000	-1.065.000	-	167.000	-898.000				
subtotaal	2.688.106	1.426.497	1.278.788	2.540.397	288.000	765.000	765.000	3.015.397	105.000	440.000	3.350.397	79.000	394.000	3.665.397	34.000	461.000	4.092.397				
Bestemmingsreserves																					
Integratie	-	70.000	100.000	30.000	30.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Routeplanmer	10.207	10.207	-	0	0	-	-	0	0	-	-	0	-	-	-	0	0	-	-	0	0
Liquidatiegelden IZA	38.389	38.389	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Begraafplaats Alphen	40.135	40.135	-	0	0	-	-	0	0	-	-	0	-	-	-	0	0	-	-	0	0
Intergemeentelijke ontwikkelingsamenwerking	5.314	-	-	5.314	200.000	-	-	5.314	200.000	-	-	5.314	200.000	-	-	5.314	200.000	-	-	5.314	5.314
Algemene uiterling	200.000	-	-	200.000	75.478	5.000	5.000	80.478	5.000	5.000	85.478	5.000	90.478	5.000	5.000	95.478	5.000	5.000	100.478	200.000	5.314
Bestemmingsplannen	95.478	25.000	5.000	75.478	23.500	5.000	5.000	28.500	5.000	5.000	33.500	5.000	38.500	5.000	5.000	43.500	5.000	5.000	48.500	5.000	5.000
Cultuurhistorische zaken	18.500	5.000	5.000	23.500	28.500	-	-	28.500	28.500	-	-	28.500	28.500	-	-	28.500	28.500	-	-	28.500	28.500
Weidebad Chaam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parken 't Zand	6.574	-	12.000	18.574	12.000	12.000	12.000	30.574	12.000	12.000	42.574	12.000	54.574	12.000	12.000	66.574	12.000	12.000	78.574	188.000	66.574
Nieuwbouw brandwerklazernes + gemeentewerf (afschrijving)	2.229.958	68.252	2.161.706	68.252	68.252	2.093.454	68.252	2.025.202	68.252	2.025.202	2.025.202	68.252	1.956.950	68.252	1.888.698	68.252	1.820.446	68.252	1.752.194	1.683.942	1.614.690
Uitkering rmc-gelden	97.067	30.066	67.001	34.700	34.700	-	-	34.700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verkeersveiligheid	39.250	39.250	-	-	-	-	-	39.250	39.250	-	-	39.250	39.250	-	-	39.250	39.250	-	-	39.250	39.250
Ruiming explosieven	203.004	203.004	-	203.004	25.000	-	-	203.004	25.000	-	-	203.004	25.000	-	-	203.004	25.000	-	-	203.004	203.004
Zorgleerlingen	4.113	-	-	4.113	4.113	-	-	4.113	4.113	-	-	4.113	4.113	-	-	4.113	4.113	-	-	4.113	4.113
Onderhoudskosten Den Heuvel	5.279	-	-	5.279	5.279	-	-	5.279	5.279	-	-	5.279	5.279	-	-	5.279	5.279	-	-	5.279	5.279
Onderhoudskosten De Lievevrouwe	83.248	12.462	70.786	17.087	17.087	58.699	17.087	35.612	17.087	35.612	52.699	17.087	35.612	17.087	17.087	50.612	17.087	17.087	67.699	83.248	
Sloopsubsidies	88.729	6.000	88.729	88.729	88.729	-	-	88.729	88.729	-	-	88.729	88.729	-	-	88.729	88.729	-	-	88.729	88.729
Combinatiefuncties	154	154	-	-	-	-	-	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AWBZ	73.525	73.525	-	-	-	-	-	73.525	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jeugdzorg	55.378	55.378	-	-	-	-	-	55.378	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociaal domein innovatie	200.000	135.000	65.000	17.000	17.000	48.000	48.000	100.000	48.000	48.000	148.000	48.000	100.000	100.000	100.000	148.000	100.000	100.000	148.000	48.000	
Openbare Orde en Veiligheid	10.000	-	-	10.000	10.000	-	-	10.000	10.000	-	-	10.000	10.000	-	-	10.000	10.000	-	-	10.000	10.000
Nazorg archief	30.000	5.000	25.000	25.000	25.000	5.000	5.000	30.000	5.000	5.000	35.000	5.000	30.000	5.000	5.000	35.000	5.000	5.000	40.000	55.000	
Openbaar groen (algemeen)	20.000	22.000	2.000	42.000	55.000	55.000	55.000	42.000	55.000	55.000	42.000	55.000	55.000	42.000	55.000	42.000	55.000	55.000	42.000	42.000	
Wegen (algemeen)	1.094.533	1.094.533	-	-	-	-	-	1.094.533	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderhoud gebouwen (algemeen)	695.535	695.535	-	-	-	-	-	695.535	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
subtotaal	5.345.370	2.354.636	1.495.000	3.139.734	2.444.640	82.000	82.000	2.977.094	175.041	82.000	2.895.053	140.339	82.000	2.825.714	140.339	82.000	2.767.375	140.339	82.000	2.767.375	2.767.375
Grondbedrijfsreserves																					
Algemene reserve grondbedrijf	960.000	711.000	711.000	960.000	765.000	765.000	765.000	960.000	408.000	408.000	960.000	291.000	291.000	960.000	294.000	294.000	960.000	294.000	294.000	960.000	960.000
Bovenwijkse voorzieningen	137.373	137.373	-	-	-	-	-	137.373	137.373	-	-	137.373	137.373	-	-	137.373	137.373	-	-	137.373	137.373
Natuurcompensatie	55.819	-	-	55.819	55.819	-	-	55.819	55.819	-	-	55.819	55.819	-	-	55.819	55.819	-	-	55.819	55.819
Beeldende kunst en archeologie	10.219	-	-	10.219	10.219	-	-	10.219	10.219	-	-	10.219	10.219	-	-	10.219	10.219	-	-	10.219	10.219
subtotaal	1.163.411	711.000	711.000	1.163.411	765.000	765.000	765.000	1.163.411	408.000	408.000	1.163.411	291.000	291.000	1.163.411	294.000	294.000	1.163.411	294.000	294.000	1.163.411	1.163.411
total reserves	9.156.888	4.492.133	2.138.788	6.843.543	1.295.640	1.608.000	1.608.000	7.155.503	686.041	930.000	7.397.862	510.339	767.000	7.654.523	468.339	837.000	8.023.184	468.339	837.000	8.023.184	8.023.184
Onderhoudsallocatie voorzieningen																					
Wegen (algemeen)	-	-	1.540.533	1.540.533	1.439.450	446.000	446.000	547.083	442.000	446.000	551.083	433.000	446.000	564.083	446.000	446.000	564.083	446.000	446.000	564.083	564.083
Onderhoud gebouwen (algemeen)	-	-	779.135	779.135	70.174	83.600	83.600	792.561	278.875	83.600	599.286	47.083	83.600	635.803	100.416	83.600	618.987	100.416	83.600	618.987	618.987
subtotaal	-	-	2.319.668	2.319.668	1.509.624	529.600	529.600	1.339.644	718.875	529.600	1.150.369	480.083	529.600	1.199.886	546.416	529.600	1.183.070	546.416	529.600	1.183.070	1.183.070
Door derden bekende middelen met een specif. aanw.																					
Fonds kwaliteitsverbetering buitengebied	74.361	-	-	74.361	74.361	-	-	74.361	74.361	-	-	74.361	74.361	-	-	74.361	74.361	-	-	74.361	74.361
Rioolheffing	331.643	16.521	16.521	348.164	13.147	90.482	90.482	338.124	90.482	90.482	348.124	100.011	90.482	358.124	100.011	90.482	368.124	100.011	90.482	378.124	378.124
Afvalstoffenheffing	199.141	92.501	92.501	291.642	291.642	-	-	291.642	291.642	-	-	291.642	291.642	-	-	291.642	291.642	-	-	291.642	291.642
subtotaal	605.145	-	109.022	714.167	13.147	90.482	90.482	791.502	181.469	181.469	909.970	-	181.469	1.091.469	181.469	181.469	1.273.241	181.469	181.469	1.454.741	1.454.741
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's																					
Pensioenen voormalige verhouders	708.046	30.000	12.000	690.046	30.000	12.000	12.000	672.046	30.000	12.000	654.046	3.000	12.000	666.046	30.000	12.000	696.046	30.000	12.000	726.046	726.046
subtotaal	708.046	30.000	12.000	690.046	30.000	12.000	12.000	672.046	30.000	12.000	654.046	3.000	12.000	666.046	30.000	12.000	696.046	30.000	12.000	726.046	726.046
Debiteuren																					
Voorziening debiteuren	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098
subtotaal	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098	-	-	178.098	178.098
total voorzieningen	1.491.289	30.000	2.440.690	3.901.979	1.552.771	632.082	632.082	2.981.290	748.875	660.068	2.892.483	483.083	683.369	3.092.769	576.416	679.840	3.196.193	576.416	679.840	3.196.193	3.196.193
total reserves en voorzieningen	10.688.177	4.522.133	4.579.478	10.745.532	2.848.411	2.240.082															

Overzicht mutaties reserves

Overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in de begroting 2013-2022 (x € 1.000)

Omschrijving programma	2019		2020		2021		2022	
	Totaal	Struct.	Totaal	Struct.	Totaal	Struct.	Totaal	Struct.
<u>Programma 0: Bestuur en ondersteuning</u>								
Toevoegingen	5		5		5		5	
Nazorg archief		5		5		5		5
Onttrekkingen	153		63		34		34	
compensatie toekomstige uitkeringen HNG		32		35		-		-
<u>Programma 1: Veiligheid</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	68		68		68		68	
dekking afschrijvingslasten brandweerkazernes + gem.werf		68		68		68		68
<u>Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	-		-		-		-	
<u>Programma 3: Economie</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	-		-		-		-	
<u>Programma 4: Onderwijs</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	-		-		-		-	
<u>Programma 5: Sport, cultuur en recreatie</u>								
Toevoegingen	72		72		72		72	
Kosten onderhoud groen		55		55		55		55
Cultuurhistorische zaken		5		5		5		5
Overschot parkeren 't Zand		12		12		12		12
Onttrekkingen	85		55		55		55	
dekking onderhoud groen		55		55		55		55
<u>Programma 6: Sociaal domein</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	84		17		17		17	
dekking onderhoud De Leeuwerik		17		17		17		17
<u>Programma 7: Volksgezondheid en milieu</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	-		-		-		-	
<u>Programma 8: VHROSV</u>								
Toevoegingen	768		413		296		299	
Storting bestemmingsplannen		5		5		5		5
Onttrekkingen	125		60		45		-	
<u>Programma 9: Algemene dekkingsmiddelen</u>								
Toevoegingen	-		-		-		-	
Onttrekkingen	17		17		-		-	
Totaal toevoegingen:	845	82	490	82	373	82	376	82
Totaal onttrekkingen:	533	173	280	175	219	140	174	140

Investeringsplan 2019 - 2022

		prognose uitgaven					dekking					
nr.	omschrijving investering	2018	2019	2020	2021	2022	Algemene reserve	Bestemmings-reserve	Voor-ziening	Activeren	Subsidie/ bijdragen	reguliere exploitatie
A	Nieuwe investeringen perspectiefnota 2019 - 2022											
1	omleiding en komweg Chaam N639			pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
2	fietsallee Chaamse bossen		215.000	215.000							430.000	
3	verbreding fietspad Markdal		67.000	67.000	66.000						200.000	
	subtotaal	0	282.000	282.000	66.000	0	0	0	0	630.000	0	
B	Investeringsplan begroting 2018											
1	i-pads raadsleden en griffie	9.000									9.000	
2	reconstructie Fransebaan			1.856.000							1.856.000	
3	onderzoek reconstructie Rielseweg	0										
4	reconstructie Rielseweg			355.000							355.000	
5	reconstructie Looiersboom		100.000								100.000	
6	oude Baan en oude Bredesebaan (herinrichting)		68.000								68.000	
7	oude Baan en oude Bredesebaan (groot onderhoud)		198.000					198.000				
8	huisvesting basisonderwijs Chaam	100.000	900.000	4.000.000	1.000.000						6.000.000	
9	kleedkamer voetbalvereniging Chaam	25.000									25.000	
10	voetbal Alphen; veld 3, renovatie	22.500									22.500	
11	voetbal Alphen; veld 3, hekwerken en ballenvangers	5.000									5.000	
12	voetbal Alphen; ballenvangers diverse velden	14.250	19.000								33.250	
13	voetbal Alphen; bestrating terras				37.500						37.500	
14	voetbal Chaam; veld 1 renovatie		70.000								70.000	
15	voetbal Chaam; veld 1 hekwerken en ballenvangers		15.000								15.000	
16	voetbal Chaam; veld 2 renovatie			22.500							22.500	
17	voetbal Chaam; veld 2 hekwerken en ballenvangers			5.000							5.000	
18	voetbal Chaam; veld 3 renovatie		22.500								22.500	
19	voetbal Chaam; veld 3 hekwerken en ballenvangers		5.000								5.000	
20	voetbal Chaam; oefenhoek renovatie			15.000							15.000	
21	tennis Chaam; banen 3 en 4 renovatie	38.000									38.000	
22	tennis Chaam; banen 3 en 4 hekwerken en ballenvangers	7.000									7.000	
23	ecologische verbindingzones; grondaankopen	23.038	23.038	23.038	23.038	23.038					115.190	
24	ecologische verbindingzones; inrichtingskosten	13.941	13.941	13.941	13.941	13.941					69.706	
25	parkeerplaats voetbalvereniging Viola		PM								PM	
26	speeltoestellen 2018 t/m 2021	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500					47.500	
27	nieuwe wijze van afvalinzameling (budgettair neutraal)	pm	pm	pm	pm	pm					PM	
28	correctie afschrijvingen t.l.v. dekkingsreserves											
	subtotaal	267.229	1.443.979	6.299.979	1.083.979	46.479	0	198.000	0	8.943.646	0	0
C	overige investeringsbudgetten											
29	duurzame openbare verlichting armaturen	185.606	0	0	0	0					185.606	
30	duurzame openbare verlichting lichtmasten	241.870	0	0	0	0					241.870	
31	asbestsanering Den Heuvel Alphen	11.753	0	0	0	0	11.753					
32	biobased activiteiten	11.388	0	0	0	0	11.388					
33	voorbereiding + uitbreiding Mattheusschool	500.000	134.886	0	0	0					634.886	
34	noodzakelijk onderhoud Willibrordusschool	28.737	0	0	0	0	28.737					
35	aanpassingen Mattheusschool, Galderseweg 55, tijdelijk	0	0	0	0	0						
36	onderzoek huisvesting Chaam (Sigma)	0	0	0	0	0						
37	locatie-onderzoek huisvesting onderwijs Chaam	16.600	0	0	0	0	16.600					
38	gymzaal Alphen	189.939	0	0	0	0					189.939	
39	gymzaal Chaam	0	0	775.000	0	0					775.000	
40	renovatie voetbalvelden Galder wateroverlast	0	0	0	0	0						
41	aanleg trainingsveld/oefenveld vv Gesta	0	0	0	0	0						
42	kleedaccommodatie vv Chaam renovatie	0	0	0	0	0						
43	vv Chaam renovatie terras	21.000	0	0	0	0					21.000	
44	kunstwerken Den Brabander en de Ligt II	7.000	7.000	0	0	0		14.000				
45	infrastructuurle aanpassingen 't Zand	185.000	184.832	0	0	0					369.832	
46	verbeterpunten 't Zand	16.079	0	0	0	0					16.079	
47	inmeting stuifwal Alphen, faunapassage Chaam, recreatieve route Alphen	10.949	0	0	0	0					10.949	
48	sanering retentie bassin	31.307	0	0	0	0					31.307	
49	extra aansluitingen BBB	19.631	0	0	0	0					19.631	
50	aanpassen riolering/verwijderen slib retentie bassin	16.060	0	0	0	0					16.060	
51	herinrichting Galderseweg/st.Jacobsstr./Gaarshof	0	0	0	0	0						
52	herinrichting Nieuwstraat/Engelbertstraat	55.000	0	0	0	0					55.000	
53	veiligheidsmaatregelen 't Zand	0	0	0	0	0						
54	aansluiting Brouwerijplein op Dorpsstraat Chaam	0	13.000	0	0	0					13.000	
55	renovatie tennisbanen Alphen	0	0	0	0	0						
56	renovatie hoofdveld Viola	0	0	0	0	0						
57	speeltoestellen 2016	10.183	0	0	0	0					10.183	
58	vervangen AED's (35 stuks)	70.000	0	0	0	0					70.000	
59	riolering Withagen	190.446	0	0	0	0			7.196		183.250	
60	herinrichting Withagen	55.000	0	0	0	0					55.000	
61	riolering Zandstraat/Chaamseweg 2018	516.750	0	0	0	0			156.800		359.950	
62	riolering Zandstraat/Chaamseweg 2019	0	341.706	0	0	0					341.706	
63	herinrichting Zandstraat/Chaamseweg	88.200	58.800	0	0	0					147.000	
64	riolering Blokkenweide 2018	240.180	0	0	0	0			32.515		207.665	
65	riolering Blokkenweide 2019	0	157.835	0	0	0					157.835	
66	herinrichting Blokkenweide	46.800	31.200	0	0	0					78.000	
67	vervanging riolering Elsakkerpad		154.126								154.126	
68	herinrichting Elsakkerpad		42.176								42.176	
69	riolering overige projecten	100.000	0	0	0	0					100.000	
70	vernieuwing milieustraatvloer	20.000	0	0	0	0			20.000			
71	actualiseren bestemmingsplan kom Galder	25.000	0	0	0	0		25.000				
72	actualiseren bestemmingsplan kom Alphen	25.000	0	0	0	0		25.000				
73	woonvisie	15.144	0	0	0	0	15.144					
74	voorbereiding CPO2 Chaam	21.937	0	0	0	0						21.937
75	correctie afschrijvingen t.l.v. dekkingsreserves											
	subtotaal	2.972.558	1.125.561	0	775.000	0	83.622	64.000	216.511	4.117.218	369.832	21.937
	totaal	3.239.787	2.851.540	6.581.979	1.924.979	46.479	83.622	262.000	216.511	13.690.864	369.832	21.937

Investerings- en financieringsstaat

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
<u>Uitgaven</u>					
Investerings (activa IP 2018-2022)	3.239.787	2.851.540	6.581.979	1.924.979	46.479
Investerings (grondexploitatie)	397.991	472.957	386.313	272.675	272.675
Aflossingen (opgen. geldlening. totaal)	672.894	835.667	918.550	1.121.547	1.164.661
Onttrekkingen (reserves)	4.492.133	1.295.640	688.041	510.339	468.339
Onttrekkingen (voorzieningen)	30.000	1.552.771	748.875	483.083	576.416
Totaal uitgaven:	8.832.805	7.008.575	9.323.758	4.312.623	2.528.570
<u>Inkomsten</u>					
Desinvesteringen (activastaat)	150.000	0	0	0	0
Desinvesteringen (grondexploitatie)	1.840.453	1.897.359	1.070.458	826.839	835.107
Afschrijvingen (activastaat)		774.955	769.848	685.362	669.636
Afschrijvingen (IP 2019-2022)		34.942	68.959	142.488	316.738
Aflossingen (activastaat)	72.894	75.667	78.550	81.547	84.661
Nieuwe geldleningen	1.000.000	4.000.000	5.000.000	1.000.000	0
Toevoegingen (reserves)	2.138.788	1.608.000	930.000	767.000	837.000
Toevoegingen (voorzieningen)	2.440.690	632.082	660.068	683.369	679.840
Totaal inkomsten:	7.642.825	9.023.005	8.577.883	4.186.605	3.422.982
Saldo financiering:	-1.189.980	2.014.430	-745.875	-126.018	894.412
positief = toename negatief = afname					
<u>Overschot financiering</u>					
negatief = financieringstekort					
Begin begrotingsjaar	-1.166.000	-2.355.980	-341.550	-1.087.425	-1.213.443
Eind begrotingsjaar	-2.355.980	-341.550	-1.087.425	-1.213.443	-319.031

EMU-Saldo

Omschrijving	2018	2019	2020
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2018, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2019	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2019
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-958	-347	-321
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	721	775	770
3 Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	0	632	660
4 Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.240	2.852	6.582
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie	-185	-185	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7 Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d., alleen transacties met derden niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
8 Baten bouwgrondexploitatie:			
Baten voor zover niet al op de exploitatie verantwoord	0	0	0
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	30	1.553	749
10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht	0	0	0
11 Verkoop van effecten:	Ja	Nee	Nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	150	0	0
Berekend EMU-saldo	-3.842	-3.530	-6.222

Lijst gebruikte afkortingen

1e TURAP	1e tussenrapportage
ABG	Gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau en Gilze-Rijen
AED	Automatische externe defibrillator
ALV	Algemene Leden Vergadering
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en wethouders
BBV	Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten
BCF	BTW Compensatie Fonds
BGP	Bruto Gemeentelijk Product
BI	Business Intelligence
BIS	Bodeminformatiesysteem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
Bro	Besluit ruimtelijke ordening
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten Vennootschap
Ca.	Circa
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CC	Cultureel Centrum
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CDEB	Coöperatie Duurzame Energie Baronie
CdT	Contour de Twern
CEBEON	Centrum BEleidsadvisering ONderzoek
CJG	Centrum jeugd en Gezin
CmK	Cultuureducatie met Kwaliteit
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum Regelgeving en Onderzoek in de Grond- Water- en Wegenbouw
d.m.v.	door middel van
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
e.d.	En dergelijke
EMU	Economische en Monetaire Unie
Ext.	Externe
FIDO	Financiering decentrale overheden
FMI	Functiemeritindex
Fte	Full Time Equivalent
Gft	Groente- fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke regeling
HALT	Het ALternatief
HRM	Human Resource Management

i.v.m.	in verband met
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
IKC	Integraal Kind Centrum
IMW	Instituut Maatschappelijk Werk
IP	Investeringsplan
KRW	Europese KaderRichtlijn Water
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
MJR	MeerJarenRaming
MKB	Midden- en KleinBedrijf
n.n.b.	Nog niet bekend
NCW	Netto Contante Waarde
NGE	Niet gesprongen explosieven
NNB	Natuur Netwerk Brabant
NV	Naamloze vennootschap
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
OTS	Onder ToezichtStelling
OZB	Onroerende zaakbelastingen
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
PM	Pro Memorie
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
PPN2019	Perspectiefnota 2019
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunten
RWS	Rijkswaterstaat
SGP	Stabiliteits- en Groeipact
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
SPUK	Specifieke Uitkering
TV	Tennisvereniging
VAB	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VANG	Van Afval naar Grondstof
vGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VHROSV	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VpB	Vennootschapsbelasting
VsV	Voortijdige schoolverlaters
VVe	Voor- en vroegschoolse educatie
VVT	Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WBO	West Brabant Oost
Wet HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken

Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand